

การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชน
ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

นางสาว พรพิมล รัตนพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-3729-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INFORMATION EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND DRUG PREVENTION BEHAVIOR
AMONG PEOPLE IN BANGBUATHONG DISTRICT NONTHABURI

Miss Pornpimol Rattanapong

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relation

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-3729-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคนดี และพฤติกรรมกรรมการป้องกันและ
ต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัด
นนทบุรี
โดย นางสาว พรพิมล รัตนพงศ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ธนવી บุญลือ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปาวิชาติ สถาปิตานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนવી บุญลือ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
..... กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

พรพิมล รัตนพงศ์: การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนใน เขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. (INFORMATION EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND DRUG PREVENTION BEHAVIOR AMONG PLEOPLE IN BANGBUATHONG DISTRICT NONTHABURI). อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. ธนવી บุญลือ, จำนวน 249 หน้า. ISBN 974-17-3729-7.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ตลอดจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ดังกล่าวโดยการใช้แบบสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย, ร้อยละ, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์หาค่าคุณถดถอย ซึ่งประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด
2. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด
3. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
4. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด
5. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
6. ทักษะต่อการแก้ปัญหาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
7. ทักษะต่อการแก้ปัญหาเสพติด และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์สามารถอธิบายพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ตามลำดับ โดยสามารถอธิบายพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ ร้อยละ 31.9

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....
 สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
 ปีการศึกษา.....2546.....

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4585104228 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : BANGBUATHONG DISTRICT / INFORMATION EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDE, DRUG PREVENTION BEHAVIOR

PORNPIMOL RATTANAPONG : INFORMATION EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND DRUG PREVENTION BEHAVIOR AMONG PEOPLE IN BANGBUATHONG DISTRICT NONTHABURI. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. THANAWADEE BOONLUE, Ph.D. 249 pp. ISBN 974-17-3729-7.

The purpose of this research is to investigate the correlations between information exposure, knowledge, attitude and drug prevention behavior among people in Bangbuathong District Nonthaburi.

A total of 420 people in Bangbuathong District Nonthaburi were surveyed by self - administered questionnaires. Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis were employed for the correlation test and the selection of variables best explain the drug prevention behavior.

The results of this research are as follows;

- 1.Exposure to information about drug is negatively correlated with the knowledge of drug problems.
2. Exposure to information about drug is positively correlated with attitude toward drug problems and prevention.
3. Exposure to information about drug is positively correlated with drug prevention behavior.
4. Knowledge of drug problems and anti-drug behavior is positively correlated with attitude toward drug problems and prevention.
5. Knowledge of drug problem is positively correlated with drug prevention behavior.
6. Attitude toward drug problems and prevention is positively correlated with drug prevention behavior.
7. Attitude toward drug problems and prevention and exposure to information about drug from newspapers are the variables best able to explain drug prevention behavior.

Department... Public Relation.....

Student's signature

Field of study... Development Communication.....

Advisor's signature.....

Academic year... 2003.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลจากบุคคลหลายท่าน และหลายหน่วยงาน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ประชา มาลินันท์ และนายวิโรจน์ โรจน์ตันติกาญ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่สนับสนุนข้อมูลและให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้ความรู้ และคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ตลอดเวลาที่ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นายกองดีการบริหารส่วนตำบล, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด และตำบลละหาร ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกข้อมูลแก่ผู้วิจัยวิทยานิพนธ์

และขอขอบคุณ เพื่อนๆ ร่วมชั้นปีทุกๆ ท่านที่ช่วยเป็นกำลังใจ และช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ป้าตุ่ม น้าปาน คุณมณีรัตน์ พี่เปิ้ล พี่ฮิท พี่ลู ลู๋ AJAY และนิกกี้ ที่ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ลุล่วงไปด้วยดี

และท้ายที่สุด ขอขอบคุณ คุณปรินทร์ ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ให้ผู้วิจัยสามารถสำเร็จการศึกษาตามที่ได้ตั้งใจไว้.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรพิมล รัตนพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	67
ประชากร.....	67
กลุ่มตัวอย่าง.....	67
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	70
การทดสอบเครื่องมือ.....	71
การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
เกณฑ์การวัดตัวแปร.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	79
การประมวลผลข้อมูล.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา.....	82
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน.....	136
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด.....	147
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	150
สรุปผลการวิจัย.....	151
อภิปรายผลการวิจัย.....	157
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	171
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย.....	174
รายการอ้างอิง.....	176
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก.....	182
ภาคผนวก ข.....	191
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	249

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	82
2	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	83
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	84
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	85
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน.....	86
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศาสนา.....	87
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน.....	88
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น.....	90
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล.....	92
10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อต่างๆ.....	94
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท.....	96
12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ลักษณะระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน.....	97
13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะระยะเวลา การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น.....	99
14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะระยะเวลา การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล.....	101
15	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปริมาณการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อต่างๆ.....	103
16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับปริมาณ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท.....	105

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ การไปใช้สถานที่ต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด.....	106
18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการไปใช้สถานที่ต่างๆ....	108
19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะผลที่ได้จาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อมวลชน.....	109
20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะผลที่ได้จาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น.....	111
21	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะผลที่ได้จาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อบุคคล.....	113
22	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลที่ได้จาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน.....	115
23	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลที่ได้จาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น.....	115
24	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลที่ได้จาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล.....	116
25	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะประเด็น เกี่ยวกับยาเสพติดที่สนใจ.....	117
26	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของประเด็นที่กลุ่มตัวอย่าง สนใจเกี่ยวกับยาเสพติด.....	119
27	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ การตอบถูก และตอบผิด เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด.....	120
28	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด.....	123
29	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ ทัศนคติต่อปัญหา ยาเสพติดในแต่ละประเด็น.....	124
30	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ ทัศนคติต่อปัญหา ยาเสพติด.....	127

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
31	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ พฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในแต่ละสถานการณื.....	128
32	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ พฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด.....	130
33	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเข้าร่วมโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ อ. บางบัวทอง.....	131
34	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเข้าร่วมโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ อ. บางบัวทอง.....	134
35	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดกับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดของประชาชนในเขต อำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี.....	136
36	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดกับทัศนคติต่อปัญหาเสพติดของประชาชนในเขต อำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี.....	138
37	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชน ในเขตอำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี.....	140
38	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้เกี่ยวกับ ปัญหาเสพติดกับทัศนคติต่อปัญหาเสพติดของประชาชนในเขต อำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี.....	143
39	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้เกี่ยวกับ ปัญหาเสพติดกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชน ในเขตอำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี.....	144

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
40	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี.....	145
41	แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อให้พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี เป็นตัวแปรตาม และเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญ.....	146

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาวะสังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้วยการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและเทคโนโลยี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และวิทยาการสาขาต่างๆ ส่งผลให้โลกมีความใกล้ชิดและเชื่อมโยงกันมากขึ้น และนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่รวดเร็ว ผลักดันให้เกิดการแข่งขันระหว่างกันมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้นและปัญหาทางโครงสร้างของสังคม ส่งผลให้ปัญหาหลายเสพติดเกิดขึ้นตามมา เนื่องจากความไม่สมดุลทางด้านความก้าวหน้าของวัตถุกับความพร้อมของคน

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยี แต่ไม่ได้มีการตระหนักถึงความสมดุลระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับความพร้อมในการรับการพัฒนา ช่องว่างทางสังคมและความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้จึงเกิดขึ้น ความยากจนและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงขึ้น ได้สร้างความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ความอ่อนแอของสังคมไทยที่อยู่ในกระแสวัตถุนิยม ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางศีลธรรมและปัญหาสังคมมากขึ้นด้วย

ปัญหาหลายเสพติดเป็นปัญหาหนึ่งของสังคมที่กำลังทวีความรุนแรงในประเทศไทย และเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและเร่งด่วน เพราะจากผลการวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI) ในปี 2541 รายงานว่า จากเดิมยาเสพติดเคยแพร่หลายในกลุ่มของผู้ใหญ่และวัยทำงาน แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดมาเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติ ดังนั้นการป้องกันปราบปราม และบำบัดยาเสพติด จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับการดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาหลายเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

เร่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา ปรามปรามและดำเนินการทางกฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งปรับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ระบุให้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม และเป็น 1 ใน 7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เช่นเดียวกับที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดถือเป็น 1 ใน 9 ของนโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องเร่งดำเนินการอย่างเด็ดขาด

จากการสำรวจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติด และจำนวนยาบ้าที่จับกุมได้ทั่วประเทศมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 แสดงเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ แสดงจำนวนคดีและจำนวนผู้ต้องหา ปี 2542-2546		
ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
2542	206,170	223,294
2543	222,498	238,153
2544	205,375	218,166
2545	176,480	186,545
2546	5,024	5,490
หมายเหตุ : ประมวลผลเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2546 สำหรับปี 2546 เป็นข้อมูลเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ซึ่งยังมีข้อมูลที่ยังมีข้อมูลที่รอรายงานเพิ่มเติมและอยู่ระหว่างนำเข้า		

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ								
แสดงจำนวนคดี จำแนกตามชนิดยาเสพติด ปี 2542-2546								
ปี พ.ศ.	เฮโรอีน	ยาบ้า	เอ็กซ์ตาซี	ฝิ่น	กัญชา แห้ง	สาร ระเหย	อื่น ๆ	รวมจำนวน(คดี)
2539	25,347	52,397	25	3,935	44,170	25,994	48	151,916
2541	13,907	131,195	117	3,839	25,746	18,033	2,293	193,255
2542	7,872	154,028	183	3,022	22,720	17,004	3,137	206,170
2543	4,926	180,287	374	2,466	19,890	13,107	3,171	222,498
2544	3,461	167,173	378	2,284	20,461	10,640	2,530	205,375
2545	2,170	142,761	484	1,891	14,563	12,938	2,898	176,480
2546	35	4,033	20	88	388	420	93	5,024

หมายเหตุ : 1. ประมวลผลเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2546 สำหรับปี 2546 เป็นข้อมูลเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์
ซึ่งยังมีข้อมูลที่ยังรอรายงานเพิ่มเติมและอยู่ระหว่างนำเข้า

หมายเหตุ : 2. จำนวนคดีฝิ่น เป็นผลรวมคดีฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก และพืชฝิ่น

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ						
แสดงน้ำหนัก จำแนกตามชนิดยาเสพติด ปี 2542-2546						
ปี พ.ศ.	เฮโรอีน	ยาบ้า	เอ็กซ์ตาซี	ฝิ่น	กัญชาแห้ง	สารระเหย
2542	404	4,518 (ประมาณ 50.2 ล้านเม็ด)	5 (ประมาณ 21,794 เม็ด)	2,046	14,684	4,141
2543	384	7,549 (ประมาณ 83.9 ล้านเม็ด)	18 (ประมาณ 72,182 เม็ด)	1,595	10,323	455

ปี พ.ศ.	เฮโรอีน	ยาบ้า	เอ็กซ์ตาซี	ฝิ่น	กัญชาแห้ง	สารระเหย
2544	474	8,459 (ประมาณ94.0ล้านเม็ด)	17 (ประมาณ67,539เม็ด)	2,289	10,921	360
2545	634	8,627 (ประมาณ95.9ล้านเม็ด)	37 (ประมาณ149,587 เม็ด)	4,034	12,095	453
2546	40	1,474 (ประมาณ16.4ล้านเม็ด)	14 (ประมาณ54,423เม็ด)	9,684	669	16

หมายเหตุ : 1. ประมวลผลเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2546 สำหรับปี 2546 เป็นข้อมูลเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ซึ่งยังมีข้อมูลที่ยังมีข้อมูลที่รอรายงานเพิ่มเติมและอยู่ระหว่างนำเข้า

หมายเหตุ : 2. น้ำหนักของกลางฝิ่น เป็นผลรวมน้ำหนักฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก และพืชฝิ่น

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. 2544 แต่จากการสำรวจพบว่า มีการเพิ่มขึ้นของสถิติคดีการจับกุมยาเสพติดประเภท ยาบ้า เอ็กซ์ตาซี ฝิ่น และสารระเหย แสดงให้เห็นว่า ยาเสพติดและสารเสพติดชนิดใหม่ๆ มีการแพร่ระบาดมากขึ้น

จากการศึกษาวิจัยสถานการณ์ และปราบปรามยาบ้าในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ของกองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติในปี พ.ศ. 2543 พบว่า การแพร่ระบาดของยาบ้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจากการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ระบุว่า เคยเห็นเพื่อนในสถานศึกษาเสพยาเสพติด ร้อยละ 72.9 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณสถานศึกษาระบุว่ามียาบ้าระบาดในหมู่นักศึกษา ร้อยละ 57.2 โดยกลุ่มตัวอย่าง ระบุว่าแหล่งแพร่ระบาดของยาบ้า คือ ชุมชนแออัด สถานเริงรมย์ และสถาบันการศึกษา และสาเหตุของการเสพยาบ้าครั้งแรกของนักศึกษาส่วนใหญ่ คือ อยากรลองด้วยตนเอง เพื่อนชักชวน ต้องการบำบัดความทุกข์ โดยกลุ่มตัวอย่างประชาชนเห็นว่าการเสพยาบ้าของนักศึกษามีสาเหตุมาจาก การเลียนแบบแฟชั่นของวัยรุ่น ยาบ้าหาซื้อได้ง่าย และช่วยให้อ่านหนังสือได้มากขึ้น ในขณะที่อาจารย์ฝ่ายปกครองระบุว่า สาเหตุในการเสพยาบ้าของนักศึกษา คือ ความสะดวกในการหาซื้อยาบ้า ร้อยละ 42.6

การเปลี่ยนแปลงแฟชั่นของวัยรุ่นร้อยละ 37.0 และจากการที่ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ อยากรอง และถูกเพื่อนชักชวน ร้อยละ 14.8

ในปัจจุบัน ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่นับว่ามีความรุนแรง สลับซับซ้อน และนอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้เสพโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อผู้ใกล้ชิด สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ นำมาซึ่งความเสียหายอย่างมหาศาล ปัญหายาเสพติดจึงไม่ใช่ปัญหาเฉพาะคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง หากแต่เป็นปัญหาที่ทุกคนในสังคมต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไข ไม่ว่าจะ เป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนชนในชาติต้องร่วมมือกันป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนจึงเกิดการสร้างสรรค์โครงการรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น อาทิเช่น โครงการลานกีฬาต้านภัยยาเสพติด โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน โครงการล้านคนล้านดวงใจร่วมต้านภัยยาเสพติด โครงการหัวใจไร้สาร โครงการบ้านล้อมรัก โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการจัสท์เซย์โน (JUST SAY NO) เป็นต้น โดยโครงการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดที่เป็นการร่วมมือกันของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป แต่ถึงแม้ว่าจะมีโครงการเหล่านี้หลายโครงการแต่การแพร่ระบาดของยาเสพติดและจำนวนการจับกุมของคดียาเสพติดก็ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติดที่กำลังทวีความรุนแรง จึงได้กำหนดให้นโยบายการปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วน และได้มีคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรีที่ 119/2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์แนวทางการใช้ “พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด” ซึ่งยกเลิก คำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541 เรื่องนโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์ราชฎี – รัฐ รวมใจต้านภัยยาเสพติด โดยยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เป็นการกำหนดความหมายและขอบเขตที่กว้างกว่ายุทธศาสตร์ ราชฎี – รัฐ รวมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำระหว่างหน่วยงาน องค์การภาครัฐ และภาคประชาชน คือ นอกจากพลังทางสังคมแล้ว พลังแผ่นดินยังจะต้องมีพลังด้านอื่นๆ เสริมเพิ่มขึ้น จึงจะสามารถเอาชนะปัญหายาเสพติดได้

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบกับปัญหาการระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง และเนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีความแตกต่างทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นกรณีพิเศษ การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาจะต้องปรับกลยุทธ์และทุ่มเทพยายามทุกชนิด โดย

ผนักกำลังของหน่วยงานทุกฝ่ายทั้ง ภาครัฐ และเอกชน โดยจังหวัดนนทบุรี มีปัญหายาเสพติด ใน 2 ส่วนคือ

1. ปัญหาแหล่งที่พักของยาเสพติด
2. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่

การเป็นแหล่งพักยาเสพติดนั้นต้องอาศัยการสืบสวนอย่างเป็นทางการ จากต้นตอในภาคเหนือ และหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และ สำนักงานตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี (ตร.ภ.จว.นบ.) ได้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด

ในปี พ.ศ. 2545 (มกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2545) จังหวัดนนทบุรี มีสถิติการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 4,627 คดี และจับกุมผู้ต้องหาได้ 4,702 คน สำหรับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่มากที่สุด คือ ยาบ้า

จังหวัดนนทบุรีได้ใช้ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยยึดถือยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้าน ในการปฏิบัติ คือ

1. การสกัดกั้น โดยใช้มาตรการปราบปรามเข้าดำเนินการเป็นด้านหลัก เพื่อการลดตัวยาเสพติด หรือควบคุมไม่ให้เกิดการผลิตยาเสพติด (Supply)
2. การยึดและรักษาพื้นที่ เพื่อที่จะแก้ปัญหการแพร่ระบาด โดยใช้มาตรการทั้งป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาเข้าดำเนินการอย่างสอดคล้องประสานกันในแต่ละพื้นที่เป้าหมาย เพื่อลด ความต้องการเสพ หรือใช้ยาเสพติด (Demand)
3. การปลูกและสร้างพลังแผ่นดิน เพื่อปลูกใจให้พลังประชาชนและองค์กรต่างๆ ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดการบูรณาการทั้งระบบ และดูแลกลุ่มเสี่ยง (Potential Demand)

อำเภอบางบัวทองเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนนทบุรีที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดค่อนข้างรุนแรง ในปี พ.ศ. 2546 อำเภอบางบัวทองได้ถูกกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการเอาชนะปัญหายาเสพติดตามแนวทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดชั้นต่ำไว้ 56 หมู่บ้าน/ชุมชน และด้วยสภาพทางด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในอำเภอบางบัวทองเพื่อเป็นที่ตั้งของที่อยู่อาศัยของหมู่บ้านจัดสรรกว่า 140 โครงการ เนื่องจากทำเลที่ตั้งเป็นเขตพื้นที่ซึ่งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร จึงเป็นศูนย์กลางของการขยายตัวชุมชนเมืองจากกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้พื้นที่บางส่วนยังถูกใช้เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ทำให้สภาพของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบของชุมชน

เมือง โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 937 คน/ตารางกิโลเมตร ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ จึงมีลักษณะซับซ้อน และในการแก้ไขปัญหาเสพติดต้องอาศัยวิธีการแก้ไขปัญหาเสพติดที่เฉพาะเจาะจงและเหมาะสมกับพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี โดยจะมุ่งเน้นไปยัง สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เกิดขึ้นว่า สภาพการณ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด และทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด ตลอดจนการมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดหรือไม่ หากพบว่าปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการรณรงค์เพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขต อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้ ทศนคติ กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตาม ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ปัญหานำการวิจัย

1. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี เป็นอย่างไร
2. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรีหรือไม่ อย่างไร
3. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรีหรือไม่ อย่างไร
4. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี หรือไม่ อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี เนื่องจากเป็นหนึ่งในอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑลที่มีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และมีอัตราการขยายตัวของที่พักอาศัยและจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีการระบาดของยาเสพติดในพื้นที่อย่างรุนแรง

นิยามศัพท์

ยาเสพติด หมายถึง สารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ได้แก่ ยาบ้า สารระเหย ยาอี ยาเค กัญชา กระท่อม ผีนุ่ย เฮโรอีน ฯลฯ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อยๆ เมื่อมีอาการอยากยา เมื่อขาดยามีความต้องการเสพทั้งทางร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพทั่วไปจะทรุดโทรมลง หมายรวมถึง สารเคมีที่ใช้ในวิชาชีพงานเบกษา แต่ไม่รวมถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วย ยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความถี่และปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งได้แก่ ความบ่อยครั้งในการดู อ่าน ฟัง จากสื่อมวลชนและจากสื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อกิจกรรม เหตุการณ์พิเศษที่เจ้าของโครงการต่างๆ จัดขึ้นเพื่อโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

- สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โฆษณา แผ่นป้าย
- สื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว
- สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายประกาศ(Cutout) โปสเตอร์ หนังสือคู่มือ

ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ และเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับยาเสพติด ปัญหายาเสพติด และการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น และความเชื่อในทางใดทางหนึ่ง ทั้งทางบวก ทางลบ และไม่มีความรู้สึกในทางใดทางหนึ่งต่อยาเสพติดและปัญหายาเสพติด

พฤติกรรมกรรการป้องกัน และต่อต้านยาเสพติด หมายถึง การที่บุคคลไม่ลอง ไม่เสพ รู้จักปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน แจ้งเบาะแสเมื่อทราบแหล่งค้า แหล่งผลิตยาเสพติด และการที่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด รวมถึงเมื่อคนใกล้ชิดเสพยาจะว่ากล่าวตักเตือน และพาไปบำบัดรักษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวคิดในการวางแผนการสื่อสารให้กับภาครัฐในการวางแผน ปรับปรุง และส่งเสริมงานประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด และการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการสื่อสารเพื่อการต่อต้านยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมกรรการต่อต้านยาเสพติด จึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพของการสื่อสารให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมกรรการต่อต้านยาเสพติดตามที่ได้เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจประเภทต่างๆ ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา “การเปิดรับสาร ความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี” ได้ทำการศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. ความหมาย และประเภทของยาเสพติด
2. แนวคิดและแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารและประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล
6. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้
7. แนวความคิดเกี่ยวกับทศนคติ
8. แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
9. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย และประเภทของยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด ได้มีผู้รู้หลายท่านนิยามไว้ แต่ความหมายที่เป็นทราบ และเป็นที่ยอมรับทั่วโลก คือ ความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ว่ายาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่นำเข้าสู่ร่างกายจะด้วยวิธีใดก็ตาม แล้วจะเกิดผลต่อร่างกายผู้นั้นหลายประการ คือ (สำนักงาน ป.ป.ส. 2542 : 1-2)

1. เมื่อใช้แล้วจะมีความต้องการอย่างแรงกล้า ที่จะใช้สารชนิดนั้นอีก และเป็นความ

ต้องการที่เกิดขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ

2. เมื่อใช้แล้วต้องเพิ่มปริมาณการใช้มากขึ้นเรื่อยๆ เช่นวันนี้ใช้ 1 หลอด วันต่อไปจะเป็น 2 หลอด ต่อไปจะเป็น 3 หลอด และมากขึ้นเรื่อยๆ

3. เมื่อหยุดใช้ จะเกิดอาการอดยา หรืออยากยา หรือเรียกตามภาษาชาวบ้านว่า อาการลงแดง ซึ่งจะมีอาการปวดเมื่อยตามตัว น้ำมูกน้ำตาไหล หาว จาม วิงเวียนศีรษะ อาเจียน และอาจจะถ่ายอุจจาระเป็นเลือด จึงเรียกกันว่าอาการลงแดง

4. เมื่อใช้ไปนานๆ จะทำให้สุขภาพของผู้เสพทรุดโทรม ทั้งร่างกาย และจิตใจ กลายเป็นคนวิกลจริต

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ได้ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษว่า ยาเสพติด หมายถึงสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธี กิน ดม สูบ หรือ ด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องการเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจตลอดเวลา และสุขภาพทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้ร่วมตลอดถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 5 (โสภณ ชูพิกุลชัย และคณะ 2533: 12)

สำนักงานกฤษฎีกาได้ให้ความหมายของยาเสพติดว่า หมายถึง ยาหรือสารเคมีที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อนำเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจดังนี้

1. ต้องเสพอยู่เสมอ เพราะเกิดความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง
2. ต้องเพิ่มปริมาณของยาเสพติดมากขึ้นเรื่อยๆ
3. สุขภาพทรุดโทรมลง

ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายทางใดทางหนึ่งแล้วเกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ทำให้ผู้เสพมีความต้องการอย่างแรงกล้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น หยุดได้ยาก และทำให้ร่างกายและจิตใจทรุดโทรม

ประเภทของยาเสพติด

การแบ่งประเภทของยาเสพติดมีวิธีการแบ่งหลายลักษณะ ตามที่ประมวลได้จะแบ่งประเภทต่างกัันดังนี้

1. แบ่งตามชนิดของสารเสพติด

- 1.1 ฝิ่น และอนุพันธ์จากฝิ่น คือ มอร์ฟีน และเฮโรอีน
- 1.2 ยานอนหลับ คือ บาร์บิทูเรท ยาคลายกังวล ได้แก่ ไดอาซีแพม
- 1.3 ยากระตุ้นประสาท คือ แอมเฟตามีน ได้แก่ ยาม้า ยาขยัน หรือยาแก้ง่วง
- 1.4 ยาหลอนประสาท คือ แอลเอสดี ลัมโฟง
- 1.5 พืช คือ กัญชา และกระท่อม
- 1.6 แอลกอฮอล์ คือ เหล้า เบียร์ ไวน์
- 1.7 ยาแก้ปวดบางชนิด

(ประไพศรี ช่อนกลิ่น และคณะ 2531: 10-21; ประเสริฐ ต้นสกุล และคณะ 2527: 14-15; มันทา หอรัตนชัย และคณะ 2524: 125-126)

2. แบ่งตามการออกฤทธิ์

2.1 ออกฤทธิ์ กดประสาท คือ ยาเสพติดที่เสพเข้าไปแล้วจะไปกดประสาทส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้เกิดอาการมึนงง ซาต่อสมอง และประสาทที่ควบคุมส่วนต่างๆ ของร่างกายบางส่วนหยุดทำงาน หมดความเป็นตัวของตัวเองชั่วคราว ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เซโคนาล ยานอนหลับ ยากลุ่มมประสาท ต่างๆ รวมทั้งเหล้า ก็จัดอยู่ในประเภทนี้ด้วย

2.2 ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท คือ ยาเสพติดที่เสพเข้าไปแล้วจะไปออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนต่างๆ ของร่างกายให้ทำงานตามฤทธิ์ของยา และอาจเกินขีดความสามารถของร่างกาย ดังนั้นเมื่อหมดฤทธิ์ยาแล้วจะทำให้ส่วนต่างๆ เหล่านั้นทรุดโทรม เสื่อมสมรรถภาพได้ ซึ่งส่วยใหญ่ หลังจากใช้ยาประเภทนี้แล้วก็มักจะกลายเป็นคนวิกลจริต ประสาทหลอน หรือหัวใจวายถึงตายได้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ แอมเฟตามีน หรือ เรียกตามภาษาชาวบ้าน ว่า ยาม้า ม้าขาว ยาขยัน ยาลดความอ้วน พวกคาเฟอีน ในกาแฟ และโคเคอีน

2.3 ออกฤทธิ์หลอนประสาท คือ ยาเสพติดที่เสพเข้าไปแล้วจะออกฤทธิ์ประสาทส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้ประสาทส่วนที่รับความรู้สึกเกิดผิดปกติ จึงทำให้เห็นภาพ

ต่างๆ นานาปรากฏขึ้น เช่น ขนาดสิ่งๆ ที่เห็นผิดปกติ และ ในบางครั้งรู้สึกว่ามันเองบินได้ หรือ เป็นผู้วิเศษ ถึงกระโดดตึกตายยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ลำโพง สารระเหย

2.4 ออกฤทธิ์หลายอย่าง คือ ยาเสพติดที่เสพเข้าไปแล้วจะออกฤทธิ์ร่างกายหลายอย่าง คือ ออกฤทธิ์ทั้งกดประสาท และ หลอนประสาท ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ กัญชา กระท่อม (สำนักงาน ป.ป.ส. 2524: 2; ประไพศรี ช่อนกลิ่น และ คณะ 2531: 10-12)

3. แบ่งตามลักษณะของการเกิด

3.1 ยาเสพติดธรรมชาติ คือ ยาเสพติดที่สกัดจากพืชบางชนิด เช่น ฝิ่น กัญชา ฝิ่น กระท่อม โคนเคอิน

3.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี ซึ่งใช้แทนยาเสพติดธรรมชาติได้ เช่น เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยาหลอนประสาท (มันตา หอรัตนชัย และ คณะ 2524: 125-126; สุชาติ โสมประยูร 2521: 188)

4. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

4.1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน

4.2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคนเคอิน

4.3 ยาเสพติดให้โทษ ที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย เช่น ยาแก้ไอผสมโคนเคอิน

4.4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ ประเภท 2 เช่น อาเซติดแอนไฮโดรด์ อาเซติดคลอไรด์

4.5 ยาเสพติดให้โทษประเภทอื่นๆ เช่น กัญชา กระท่อม (สุภาภรณ์ พงศกร 2527: 45-46)

แนวคิดและแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น จะเป็นการดำเนินการพร้อมกันทั้ง 3 ทางคือ การปราบปราม บำบัดและป้องกัน โดยตามคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรีที่ 119/2544 เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด มีแนวทางดังนี้

1. การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน โดยกระตุ้น และปลูกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดที่จะมีต่อประเทศชาติ และบังเกิดความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยตระหนักว่าการที่จะเอาชนะยาเสพติดได้ มิใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ทุกองคาพยพในสังคมจะร่วมกันผนึกกำลังเป็นพลังของแผ่นดิน เข้าต่อสู้และเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว และใช้มาตรการป้องกันนำการปราบปราม ด้วยการดูแล และสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก เยาวชน และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมคุณธรรมให้แก่สถาบันทางสังคมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว รวมทั้งเสริมสร้างมาตรการป้องกันและความมั่นคงให้แก่หมู่บ้านตามแนวชายแดน

2. การควบคุมตัวยาและสารเคมี ตรวจสอบ ควบคุม และสกัดกั้น สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ พร้อมทั้งอุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติดซึ่งจะออกไปสู่แหล่งผลิตที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งควบคุมตัวยาหรือสารอื่นที่อาจสามารถนำมาใช้ทดแทนยาเสพติดได้

3. การปราบปราม พัฒนาบุคลากรทั้งทางด้านความรู้ จิตสำนึกและพลังศรัทธา ควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยี วิธีการ และการสนับสนุนต่างๆ ในการสืบสวนปราบปราม ตลอดจนนำมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ดิรจน และทำลายเครือข่ายการผลิต นายทุน ผู้ค้ารายใหญ่ ผู้มีอิทธิพล ผู้สมคบ ผู้ขน ผู้ค้ารายกลางและรายย่อย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเฉียบขาด

4. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทำลายโครงสร้างของปัญหายาเสพติด โดยตัดวงจรของยาเสพติดด้วยการแยกผู้เสพยาติออกมาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งโดยระบบสมัครใจและระบบบังคับ ตลอดจนจัดให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูเพื่อสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของทางราชการ เอกชน และประชาชน เพื่อให้ผู้เสพยาติมีโอกาสได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างทั่วถึง

5. การข่าว จัดและพัฒนางานด้านการข่าว การประสานการข่าว และการปฏิบัติการด้านการข่าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้เป็นระบบ สามารถสนับสนุนการปราบปราม โดยเฉพาะการปราบปรามการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ การปราบปรามเครือข่าย ผู้ผลิต นายทุน ผู้มีอิทธิพล ผู้สนับสนุน ผู้ค้ารายสำคัญ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

6. การอำนวยความสะดวกและประสานงาน พัฒนางานด้านการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งทุกส่วนของสังคมไทย โดยขจัดปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป (โดยทลายกำแพงของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด) กำหนดลักษณะพื้นที่ที่จะเข้าดำเนินการ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

7. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม พิจารณาปรับปรุง แก้ไข กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการยุติธรรม ในคดีอาญาเสพติด ให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหาคriminalคดีจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรม และขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรม เป็นไปด้วยความเด็ดขาด รวดเร็ว และเป็นธรรม ตลอดทั้งเอื้ออำนวยตามนโยบายการให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วย เป็นต้น

8. ความร่วมมือระหว่างประเทศ ดำเนินการด้านการต่างประเทศ เพื่อผลักดันและกดดันให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศโดยเฉพาะและของภูมิภาคและประชาคมโลกโดยรวม โดยเฉพาะการแสวงหาความร่วมมือและความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

9. การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล จัดและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผล แผนงาน โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นวิชาการ เพื่อพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีหลักการและอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบ

เพื่อให้การดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้กำหนดการดำเนินงาน ดังนี้

1. ให้ทุกส่วนราชการ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นภารกิจเร่งด่วน และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องร่วมกันแก้ปัญหาให้บรรลุผล

2. ให้สำนักงบประมาณจัดระบบและจัดเตรียมงบประมาณรองรับการดำเนินงานและการปฏิบัติตามคำสั่งนี้

3. ในระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ ให้ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

กรุงเทพมหานคร และจังหวัด (ศ.ปส.ก./จ.) และศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เขตและอำเภอ (ศ.ปส.ข./อ.) ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด

แนวคิดทางยุทธศาสตร์ ตามแนวทางการใช้พลังแผ่นดิน ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 119/2544 มีเงื่อนไขสำคัญของการดำเนินงานประกอบด้วย

1. ดำเนินนโยบายการดำเนินงานโดยหลักการป้องกันนำการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด ด้วยการ

- ควบคุมตัวยาเสพติด และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด
- ตัดวงจรผู้เสพออกจากวงจรการค้ายาเสพติด ด้วยการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
- ป้องกันมิให้มีการเสพยาด้วยการสร้างพลังแผ่นดินในระดับหมู่บ้าน ชุมชน และการสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชน

2. ทุกองค์พหุในสังคมจะต้องผนึกกำลังร่วมกันให้เป็นพลังแผ่นดิน ตามความหมายนี้ทุกส่วนของสังคมทั้งภาครัฐราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน หน่วยงาน องค์กรทุกรูปแบบ จะต้องเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหาด้วยความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติร่วมกัน

3. การบริหารจัดการในลักษณะองค์กรเครือข่ายการทำงานร่วมกัน (Networking Organization) โดยการประสานการทำงานเชื่อมโยงกันในทุกระดับ

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544 – 2545

วัตถุประสงค์ เพื่อหยุดยั้งการขยายตัวของปัญหาและลดระดับความรุนแรงของปัญหา ลงตามลำดับจนหมดไปในที่สุด

เป้าหมาย กำหนดพื้นที่เป้าหมายการดำเนินงานและพื้นที่ปฏิบัติการรวม 29,547 หมู่บ้าน ชุมชน ครอบคลุม 76 จังหวัด / กรุงเทพมหานคร 924 อำเภอ / เขต 7,179 ตำบล / แขวง

กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานไว้ 6 ด้าน คือ

1. การสกัดกั้นและควบคุมยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ ในพื้นที่ชายแดน
2. การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ
3. การป้องกันยาเสพติด โดยมุ่งเน้นกลุ่มเยาวชนและนักเรียน นักศึกษา

4. การลดปัญหาการติดยาเสพติด
5. การลดความรุนแรงของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแต่ละพื้นที่
6. การระดมสรรพกำลังทุกภาคส่วนของสังคม

แผนงาน ประกอบด้วยแผนงานรองรับ 7 แผน คือ

1. แผนการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดน
2. แผนการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับพื้นที่
3. แผนการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด
4. แผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
5. แผนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
6. แผนการปราบปรามยาเสพติด
7. แผนบริหารจัดการ

สำหรับมาตรการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ดำเนินการอยู่นี้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป คือ การลดตัวยาเสพติด หรือควบคุมไม่ให้เกิดการผลิตยาเสพติด (Supply Reduction) ซึ่งได้แก่ การปราบปราม ผู้ผลิต ผู้ค้า และการควบคุมพัฒนาพื้นที่ที่มีการปลูกยาเสพติด ส่วนอีกลักษณะหนึ่ง คือ การลดความต้องการเสพ หรือใช้ยาเสพติด รวมทั้งการขจัดปัญหายาเสพติด (Demand Reduction) เป็นการป้องกันคนไม่ให้ไปติดยาเสพติด และการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติด เป็นมาตรการสำคัญมาตรการหนึ่ง ซึ่งมีแนวคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้คนไม่ติดยาเสพติด เข้าทำนองหลักคำสอนว่า กันไว้ดีกว่าแก้ จึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า มาตรการป้องกัน เป็นแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดที่ถูกต้องและได้ผลมากที่สุด

การป้องกันยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิต ยา และยาเสพติด ตลอดจนการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้สามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่พึ่งพายาเสพติด ถึงแม้จะประสบกับปัญหาตนเอง และครอบครัว รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย

การแบ่งกลุ่มเป้าหมายนั้น มีการจัดแบ่งประชากรเป้าหมายไว้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา หมายถึง เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา
2. กลุ่มเป้าหมายในชุมชน หมายถึง เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา
3. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หมายถึง ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยง ซึ่งต้องการรูปแบบดำเนินการที่เฉพาะ รวมทั้งกลุ่มชนที่มีรูปแบบทางสังคม และวัฒนธรรมของตน เช่น กลุ่มผู้ต้องขัง กลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ เป็นต้น
4. กลุ่มเป้าหมายในสถานประกอบการ หมายถึง ผู้ใช้แรงงาน และหญิงให้บริการในสาขาอาชีพต่างๆ

มาตรการป้องกันยาเสพติดที่นิยมใช้กันในปัจจุบันนี้พอจะสรุปได้ ดังนี้

1. มาตรการทางการศึกษา เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กลุ่มเป้าหมาย อันเป็นภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดยบรรจุเนื้อหาไปใน การเรียนการสอนวิชาต่างๆ
2. มาตรการบริการสารสนเทศ เป็นการให้ข่าวสารความรู้ โทษ พิษภัย อันตรายของ ยาเสพติด และวิธีการป้องกันยาเสพติด โดยผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อที่จะให้กลุ่มเป้าหมายตระหนัก และตื่นตัวต่อปัญหายาเสพติด และเพื่อสร้างเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง ให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีผลต่อการป้องกัน และการต่อต้านยาเสพติด
3. มาตรการสอดแทรก เป็นการจัดกิจกรรมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีปัญหา ให้สามารถรู้จักการคลี่คลาย และแก้ไขปัญหา หรือเอาชนะอุปสรรคต่างๆ หรือหากมีการใช้ยาเสพติด อยู่แล้วให้รู้จักเลิก และตัดสินใจที่จะใช้บริการทางสังคมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม
4. มาตรการทางเลือก เป็นการจัดกิจกรรมที่จะช่วยในการส่งเสริมสนับสนุน และตอบสนองความต้องการในขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้รู้จักทางเลือกที่เหมาะสม นำไปสู่การมี ชีวิตอย่างมีคุณภาพไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด
5. มาตรการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เป็นการนำเอาวิธีการ กระบวนการ หรือเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพ

อนึ่ง ในมาตรการบริการสารสนเทศ และการเผยแพร่ของสำนักงาน ปปส. มีรูปแบบในการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ดังนี้

1. การจัดวิทยากรบรรยาย อภิปราย เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ

2. การเผยแพร่ข่าวสาร โดยผ่านสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เช่น

- วิทยุ โดยการผลิตรายการวิทยุ ในรูปแบบของบทความ สารคดี ละคร การเผยแพร่ โดยใช้คำขวัญ เพลง โฆษณาสั้น เป็นต้น

- โทรทัศน์ โดยผลิตรายการโทรทัศน์ในรูปแบบของสารคดี ละคร การเผยแพร่ โดยใช้คำขวัญ เพลง โฆษณาสั้น เป็นต้น

- สิ่งพิมพ์ โดยการผลิต บทความ เรื่องสั้น คำขวัญ ลงโฆษณาจริง การ์ตูน เผยแพร่ในวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ต่างๆ

3. การเผยแพร่ข่าวสาร โดยผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว โดยการผลิตรายการ บทความ สารคดีสั้น ธรรมะละครสั้น คำขวัญ เพลง คำโฆษณาสั้น เป็นต้น รวมทั้งผ่านทางป้ายโฆษณา หรือหน่วยเคลื่อนที่เผยแพร่ในงานเทศกาล หรือในชุมชนต่าง ๆ หรือสื่อพื้นบ้าน เช่น ตะลุง ลิเก ลำตัด เป็นต้น

4. การเผยแพร่โดยการใช้บริการสื่อแก่อนุชนวัยบุคคลต่าง ๆ เช่น การให้บริการโปสเตอร์ภาพชุด นิทรรศการ สไลด์ ภาพยนตร์ วีดีโอ เอกสารต่าง ๆ เป็นต้น

5. การรณรงค์ ป้องกันยาเสพติด ซึ่งเป็นการระดมสื่อต่าง ๆ ระดมมวลชนต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อทำกิจกรรม เช่น การจัดสัปดาห์รณรงค์ป้องกันยาเสพติด การเดิน วิ่งรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร

ผู้รับสารแต่ละคนจะมีลักษณะทางประชากรที่เฉพาะบุคคลและแตกต่างกันไป เช่น ผู้รับสารชายและผู้รับสารหญิง หรือผู้รับสารวัยรุ่นและผู้รับสารสูงอายุ เป็นต้น ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์นี้จะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารได้

การวิเคราะห์มวลชนผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร (Demographic Analysis of An Audience)

การวิเคราะห์มวลชนผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร (อ้างในปรมะ สตะเวทิน, 2541) มีสมมติฐานว่า มวลชนผู้รับสารที่อยู่ในกลุ่มลักษณะทางประชากรเดียวกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาคล้ายคลึงกัน และคนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาแตกต่างกัน

1. อายุ (Age)

อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความเหมือนหรือแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม บุคคลที่มีอายุมากจะมีพฤติกรรมตอบสนองต่อการติดต่อสื่อสารต่างจากบุคคลที่มีอายุน้อย และบุคคลที่มีอายุน้อยจะมีพฤติกรรมตอบสนองต่อการติดต่อสื่อสารเปลี่ยนไปเมื่อมีอายุมากขึ้น (Mers, Michele Toleda and Myers, Gil E., 1982: 5)

นอกจากความแตกต่างในเรื่องความคิดแล้ว อายุยังเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายต่อการชักจูงใจอีกด้วย การวิจัยทางด้านจิตวิทยาพบว่า เมื่อคนมีอายุมากขึ้นโอกาสที่คนจะเปลี่ยนใจหรือถูกชักจูงใจจะน้อยลง (Burgoon, 1974: 58) นอกจากนี้โดยปกติแล้วคนที่มีวัยต่างกันจะมีความต้องการในสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไปด้วย เช่น คนวัยกลางคนและคนสูงอายุมักคิดถึงเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาพยาบาล ขณะที่คนหนุ่มสาวจะสนใจเรื่องการศึกษา ความยุติธรรม และความเสมอภาคในสังคม

ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน คนที่มีอายุมากมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆ มากกว่าเพื่อบันเทิง คนที่มีอายุมากมักจะอ่านจดหมายถึงบรรณารักษ์, ข่าวการบ้านการเมือง, หรือบทบรรณาธิการมากกว่าอ่านเรื่องตลก หรือข่าวกีฬา ในขณะที่คนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่ค่อยจะอ่านบทบรรณาธิการ ในการฟังวิทยุก็เช่นเดียวกัน คนที่มีอายุมากมักจะฟังรายการที่หนักๆ เช่น ข่าวการอภิปรายปัญหาสังคม, ดนตรีคลาสสิก, รายการศาสนาและไม่ค่อยฟังดนตรีสมัยใหม่ คนที่มีอายุมากมักจะดูรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการศึกษา, ข่าวและข่าวสารด้วย (ปรมะ สตะเวทิน, 2541)

บรู๊ค (William D. Brooks, 1971: 211 – 212) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์มวลชนผู้รับสาร ตามลักษณะประชากรด้านอายุไว้ 3 ประการ คือ

1. อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม
2. อายุเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการจูงใจ
3. กลุ่มคนที่มีอายุต่างกัน ลักษณะของการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน

2. เพศ (Sex)

การวิจัยทางจิตวิทยาหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด, ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะสังคมและวัฒนธรรมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน การวิจัยต่างๆ ยังพบว่าผู้หญิงถูกชักจูงใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย และลักษณะอื่นๆ ได้แก่ ผู้ชายใช้เหตุผลมากกว่าผู้หญิงและผู้ชายจดจำข่าวได้มากกว่าผู้หญิงด้วย แต่ผู้หญิงเป็นเพศที่ยังถึงจิตใจของคนได้ดีกว่าผู้ชาย เป็นต้น (ปรมะ สตะเวทิน, 2541)

ความแตกต่างระหว่างเพศทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เพศหญิงมีแนวโน้มและความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ขณะที่เพศชายไม่ได้ต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย (Williom, P.A., 1980:87)

3. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio – economic Status)

สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจหมายความว่าอาชีพ (Occupation) รายได้ (Income) เชื้อชาติและชาติพันธุ์ (Race and Ethnic Group) ตลอดจนพื้นฐานทางครอบครัว (Family Background) การวิจัยทางด้านนิเทศศาสตร์ได้ชี้ให้เห็นว่าสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน, ประสบการณ์ต่างกัน, มีทัศนคติ, ค่านิยม, และเป้าหมายต่างกัน (ปรมะ สตะเวทิน, 2541)

พื้นฐานครอบครัว มีอิทธิพลต่อค่านิยม, ความคิด, ความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคล ทฤษฎีทางสังคมวิทยาได้ยอมรับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลและถือครอบครัวเป็นสังคมฯ แรกของบุคคล

อาชีพ คนที่มีอาชีพต่างกันย่อมมองโลก, มีแนวความคิด, มีอุดมการณ์, มีค่านิยมต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป

รายได้ รายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องมือกำหนดความต้องการตลอดจนความคิดเห็นของคนเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมของคน คนที่มีฐานะดีหรือรายได้สูงยังใช้สื่อมวลชนมากด้วย การใช้สื่อมวลชนของคนมีฐานะดีมักจะเป็นการใช้เพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆ สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป เช่น อ่านบทบรรณาธิการ, อ่านหรือดูหรือฟังข่าวการบ้านการเมือง

เชื้อชาติ คนต่างเชื้อชาติกันย่อมมีวัฒนธรรมย่อยของแต่ละเชื้อชาติที่คอยกำกับค่านิยม, ทัศนคติ, ความคิดและพฤติกรรมของคนในเชื้อชาติแตกต่างกัน

4. การศึกษา (Education)

การศึกษา หรือความรู้เป็นลักษณะอีกลักษณะหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน, ในยุคที่ต่างกัน, ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน, ในสาขาวิชาที่ต่างกัน จึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิด, อุดมการณ์, รสนิยม, และความต้องการที่แตกต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบอย่างมากในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดี ทั้งนี้เพราะคนเหล่านี้มีความรู้กว้างขวางในหลายเรื่อง มีความเข้าใจศัพท์มากและมีความเข้าใจสารได้ดี แต่คนเหล่านี้มักจะเป็นคนที่ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่ายๆ สารที่ไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ มักจะถูกโต้แย้งจากคนที่มีการศึกษาสูง

โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาค่ำ และคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ในขณะที่คนที่มีการศึกษาค่ำมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือหากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอ คนเหล่านี้จะใช้ทั้งสื่อประเภทสิ่งพิมพ์และสื่อวิทยุ, โทรทัศน์และภาพยนตร์ แต่หากมีเวลาจำกัดผู้ที่มีการศึกษาสูงจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าจากสื่อประเภทอื่นๆ (ปรมะ สตะเวทิน, 2541)

5. ศาสนา (Religion)

ศาสนาก็เป็นปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้รับสารทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะศาสนาได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนและกิจกรรมในชีวิตของคนตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ศาสนามีอิทธิพลต่อความคิดของคนอย่างน้อยที่สุด 3 ด้าน (ปรมะ สตะเวทิน, 2541) คือ

1. อิทธิพลต่อทัศนคติด้านศีลธรรม, คุณธรรม และความเชื่อทางจริยธรรม
2. อิทธิพลต่อทัศนคติด้านเศรษฐกิจ
3. อิทธิพลต่อทัศนคติด้านการเมือง

6. ภูมิลำเนา (Geographic Distribution)

หมายความถึงถิ่นที่อยู่อาศัยของมวลชนผู้รับสาร การสื่อสารมวลชนเป็นกิจกรรมการสื่อสารที่กว้างใหญ่ไพศาลครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางถึงระดับภูมิภาคภายในประเทศ, ระดับประเทศ หรือแม้กระทั่งระดับโลก เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ ความคิดของแต่ละประเทศ ดังนั้นการเข้าใจถึงลักษณะของมวลชนผู้รับสารที่อยู่ในที่ต่างๆ กัน ทำให้ผู้ส่งสารต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังยิ่งขึ้น อย่างน้อยที่สุดแม้ไม่สามารถสร้างความพอใจให้มวลชนผู้รับสารในทุกที่ได้ แต่ก็ไม่สามารถเสนอสารที่

ไม่ขัดต่อ หรือลบล้างวงเกิน ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อถือหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของมวลชนผู้รับสารในบางที่ได้

แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร (Media exposure)

ข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงจำเป็นต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน และความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ หรือเมื่อเกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่ง ๆ ได้มีการเลือกรับรื้อนั้น เกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติและประสบการณ์เดิมของตน
2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรมประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิลำเนา การศึกษา ตลอดจนสถานภาพทางสังคม

แม็คคอมบส์ และเบ็คเคอร์ (McCombs and Becker, 1979) ได้ให้ความเห็นว่า บุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้
2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้
3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้
4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้ และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบ ๆ ตัว

การเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ประกอบด้วย การเปิดรับข่าวสาร 2 ลักษณะ คือ

1. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน
2. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

ชาร์ล เค อัทกิน (Atkin, 1973) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ยังมีหูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัย ทนต่อเหตุการณ์ กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

โรเจอร์ส และสเวนนิ่ง (Rogers and Svenning, 1996) ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนให้กว้างออกไปอีก โดยให้คำนิยามว่า สื่อสารมวลชนนั้น ครอบคลุมถึงสื่อ 5 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ นิตยสาร และโทรทัศน์ เหตุนี้ดัชนีในการวัดการเปิดรับสื่อมวลชน ในความหมายของเขาทั้งสองจึงต้องประกอบด้วย จำนวนรายการวิทยุที่รับฟังต่อสัปดาห์ การอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์ ภาพยนตร์ที่ดูต่อปีและอื่น ๆ

ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ผู้รับสารอาจเปิดรับสาร โดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับข่าว (Selective Process) ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ คือ (Klapper 1960:5)

1. การเลือกเปิดรับ หรือ การเลือกใช้สื่อมวลชน (Selective Exposure)

ประชาชนจะเลือกที่จะเปิดรับหรือเลือกที่จะใช้สื่อตามความปรารถนาของตน เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลาและความสามารถในการที่จะรับสารรวมทั้งความพอใจหรือไม่พอใจแหล่งหรือผู้ส่งสารต่างกัน โดยประชาชนจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง ความคิดเห็น ตลอดจนโฆษณาสินค้า ที่มีความสอดคล้องกับความคิดและทัศนคติ เพราะโดยธรรมชาตินั้นคนเรามีความต้องการที่จะปกป้อง รักษาและส่งเสริมความคิดเกี่ยวกับตนเอง (self – concept)

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention)

คนจะเลือกให้ความสนใจกับสิ่งที่สนใจ ชอบและสอดคล้องกับทัศนคติ ความคิดและความเชื่อของเรา เช่นเดียวกับการเลือกให้ความสนใจกับเนื้อหาของสื่อมวลชนที่เลือกใช้

3. การเลือกรับรู้หรือการเลือกตีความหมาย (Selective perception or Selective interpretation)

การรับรู้ (perception) และการตีความหมาย (interpretation) มีความเกี่ยวข้องกัน โดยการรับรู้คือ กระบวนการตีความหมายสิ่งที่พบเห็น การเลือกรับรู้หรือเลือกตีความหมายความหมายเนื้อหาของสื่อมวลชนเป็นการเลือกของผู้รับสารที่เลือกให้ความสนใจตามสิ่งที่สอดคล้องกับทัศนคติและความรู้สึกนึกคิด

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention)

มวลชนผู้รับสารจะเลือกจดจำเฉพาะเนื้อหาที่สอดคล้องกับบรรณนิยม ทัศนคติ ความชอบ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมของตน โดยคนเราจะสามารถจดจำสิ่งที่สอดคล้องหรือสนับสนุนความคิดเห็นของตนได้ดีกว่าเรื่องที่ขัดแย้งหรือต่อต้านความคิดเห็นของเรา

ปรมา สตะเวทิน (2541: 181) กล่าวถึงการเลือกของผู้รับสารไว้ว่า ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสารมีอิทธิพลต่อบุคคลทั้งก่อนและในขณะที่บุคคลนั้นใช้สื่อมวลชน โดยความมีใจโน้มเอียงเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลนั้นจะเลือกรับสื่อใด และสิ่งใด (Selective exposure and selective attention) จะตีความหมายอย่างไร (selective interpretation) และควรจดจำสิ่งใด (selective retention) โดยประชาชนจะเลือกรับสื่อและสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและสนใจของตน หลีกเลียงไม่รับสารที่ไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นและสนใจของตน เช่นเดียวกับการตีความหมาย และการเลือกจดจำที่จะเลือกเฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิดเห็นและความเชื่อของตน

แซมมวล เบคเกอร์ (Samuel L. Backer, 1971: 79 – 82) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร โดยจำแนกพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) คือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป

2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) คือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ และหากมีข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตนเองก็จะให้ความสนใจ อ่าน หรือดูเป็นพิเศษ

3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) คือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

ขั้นตอนในการรับสื่อนี้ ชแรมม์ (Wilbur Schramm อ้างในปรมะ สตะเวทิน, 2541: 124 - 125) ได้อธิบายว่า ข่าวสารที่เข้าถึงระดับความสนใจของผู้รับสารจะมีแนวโน้มที่ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังคงกล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกในการสื่อสารว่ามีดังนี้ คือ

1. ความสะดวกในการใช้
2. ความเด่น
3. ประสบการณ์
4. การใช้ประโยชน์
5. การศึกษาและสถานทางสังคม

นอกจากนี้ ชแรมม์ (Wilbur Schramm, 1973: 120) ยังได้กล่าวถึงหลักทั่วไปของการเลือกเปิดรับข่าวสารว่าขึ้นอยู่กับ การประเมินถึงปัจจัยในการใช้ความพยายามว่าควรใช้น้อยที่สุด (Least Effort) และได้ผลตอบแทนที่ได้รับว่ามากที่สุด (Promise of Reward) ซึ่งอยู่ในรูปของสูตรการเลือกรับข่าวสาร ดังนี้

$$\text{การเลือกรับข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดหวัง}}{\text{ความพยายามที่ต้องใช้}}$$

จากสูตรข้างต้นที่กล่าวมา อธิบายได้ว่า ผู้รับสารจะเลือกข่าวสารที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ย่อมเป็นสัดส่วนกับความพยายาม (หรือแรงงานรูปอื่นใด) ที่ใช้ไปเพื่อให้ได้รับข่าวสารนั้นๆ

สำหรับเหตุผลในการที่มนุษย์เลือกสนใจ หรือตั้งใจรับข่าวสารอย่างไรจากสื่อ นั้น นักวิชาการหลายท่านที่มีความเห็นสอดคล้องกันดังนี้

ไฟรด์สัน (Friedson) โรเลย์ (Riley) และ ฟลาวเวอร์แมน (Flowerman) มีความเห็นว่าแรงจูงใจที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดความสนใจ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ เมอร์ตัน (Merton) ไรท์ (Wright) และ วาบเลส (Waples) เรียกว่า “พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสาร” นักวิชาการเหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า ผู้รับข่าวสารจะเลือกรับข่าวสารจากสื่อใดนั้น ย่อมเป็นไปตามบทบาทและสถานภาพในสังคมของผู้รับสาร และเหตุผลในการรับสารก็เพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนา ซึ่งจะทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ทอดด์ ฮันท์ และ เบรนท์ ดี รูเบน (Todd Hunt and Brent D. Ruben) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกไว้ดังนี้

1. ความต้องการ (need) ความต้องการในระดับต่ำและความต้องการในระดับสูงเป็นตัวกำหนดการเลือก เพื่อตอบสนองความต้องการ เพื่อให้ได้ข่าวสารที่ต้องการ เพื่อแสดงรสนิยม เพื่อเป็นที่ยอมรับในสังคม เพื่อความพอใจ ฯลฯ

2. ทักษะคติและค่านิยม (Attitude and Values) ทักษะคติคือความชอบและความมีใจโน้มเอียง (preferences and predispositions) ต่อเรื่องต่างๆ

ค่านิยม คือ หลักพื้นฐานที่เรายึดถือ เป็นความรู้สึกว่าควรจะทำหรือไม่ควรจะทำอะไรในการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและคน

ทั้งทักษะคติและค่านิยมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกความหมายและการเลือกจดจำ

3. เป้าหมาย (goals) เป้าหมายกิจกรรมต่างๆ ที่คนเรากำหนดคั้นจะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความหมาย และการเลือกจดจำเพื่อสนองเป้าหมายของตน

4. ความสามารถ (Capability) ความสามารถของคนเราเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งความสามารถด้านภาษา มีอิทธิพลในการเลือกรับข่าวสาร การเลือกตีความหมายและการเลือกจดจำเนื้อหาของสารนั้นไว้

5. ใช้ประโยชน์ (Utility) การเลือกจดจำมีวัตถุประสงค์เพื่อที่เขาไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

6. สไตล์ในการสื่อสาร (Communication Style) การเป็นผู้รับสารนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสไตล์ในการสื่อสาร คือ ความชอบหรือไม่ชอบสื่อบางประเภท

7. สภาพ (Context) สภาพในที่นี้ หมายถึง สถานที่ บุคคล และเวลาที่อยู่ในสถานการณ์การสื่อสาร สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกของมวลชนผู้รับสาร

8. ประสบการณ์และนิสัย (Experience and Habit) มวลชนผู้รับสารแต่ละบุคคลจะพัฒนานิสัยการรับสารอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการรับข่าวสาร โดยเลือกใช้สื่อชนิดใดชนิดหนึ่ง สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง และเลือกจดจำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

นอกจากนี้ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus – Response) หรือทฤษฎี เอส – อาร์ (S – R Theory) ในสมัยก่อน และนำมาประยุกต์ใช้อธิบาย

เกี่ยวกับการสื่อสารว่า ผู้รับสารที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน จะมีความสนใจต่อข่าวสารแตกต่างกัน โดย เดอ เฟลอร์ (De Fleur, 1966) ได้เป็นผู้วางหลักเกณฑ์พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ไว้ว่า

1. บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพ และสภาพทางจิตวิทยา
2. ความแตกต่างกันดังกล่าวนี้ เป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้จากสังคมแตกต่างกัน
3. บุคคลที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมกัน จะได้รับการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน
4. การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพแตกต่างกันดังกล่าว

จะเห็นได้ว่าสิ่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล คือ สภาพเงื่อนไข (Condition) ที่แต่ละบุคคลได้รับจากสังคมหรือสภาพแวดล้อม เดอ เฟลอร์ (De Fleur) จึงสรุปว่า ข่าวสารต่างๆ ในสังคมเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้รับสารแต่ละคนมีการตอบสนองต่างกัน รวมทั้งสร้างลักษณะความแตกต่างของบุคคลด้วย

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดความแตกต่างในการเลือกสรรข่าวสารของมนุษย์ ซึ่งงานการศึกษาของ (Defleur, M.L., 1996) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรแทรก (Interventing Variables) ที่มีอิทธิพล ในกระบวนการสื่อสารมวลชนระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยเน้นให้เห็นว่าข่าวสารมิได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชนถึงผู้รับและเกิดผลโดยตรงทันที แต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่น จิตวิทยา และสังคม ตลอดจนอิทธิพลของบุคคล หรือกลุ่มที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารนั้น ๆ ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกัน หรือไม่เป็นไปตามเจตคติของผู้ส่งสาร

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร และประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

โรเจอร์ส (Rogers, 1973) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารที่สามารถนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ได้ว่า “การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสาร ถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสารด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร” โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการสื่อสารประการหนึ่ง คือ การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเพื่อก่อให้เกิดผลบางประการในตัวผู้รับสาร โดยเกิดจากความตั้งใจของแหล่งสาร ซึ่งผลของการสื่อสารมี 3 ประการคือ

1. การเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้ (Change in Receiver's knowledge)
2. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Change in Receiver's attitude)
3. การเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม (Change in Receiver's behavior)

วิลเบอร์ ชรามม์ (Daniel Lemep and Wilbur Schramm, 1967 อ้างถึงใน ณรงค์ สมพงษ์, 2535: 26 – 28) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการติดต่อสื่อสาร 7 ประการคือ

1. การเคลื่อนไหวที่มีการวางแผนมาก่อน (A planned dynamic)

การเปลี่ยนแปลงต้องเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางจิตวิทยา และสังคมซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ต้องการ ทฤษฎีการสื่อสารส่วนใหญ่นั้นจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ 2 ด้านนี้ ดังนั้นการวางแผนสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยพื้นฐานและความเคลื่อนไหวทางจิตวิทยาและสังคมของบุคคลมาประกอบกันเพื่อออกแบบการเปลี่ยนแปลง เช่น ความเชื่อของนักติดต่อสื่อสารและข่าวสาร การเลือกพฤติกรรมของผู้รับสาร ความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ หน้าที่ของผู้นำทางความคิดและนักนวัตกรรมในการยอมรับการกระทำใหม่ๆ

2. ความเหมาะสมกับวัฒนธรรม (A fit to the culture)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่มีผลกระทบอย่างมากต่อชนบทรอบนิยม คุณค่าและการปฏิบัติที่มีอยู่เดิมในท้องถิ่นนั้น จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบว่ามีความเหมาะสมกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นมากเพียงไร ความต้องการพื้นฐานเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องของความเข้าใจ และความเหมาะสมกับวัฒนธรรมที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงนั้น

3. การส่งข่าวสาร (Delivering the message)

การสื่อสารจะให้มีประสิทธิภาพ ข่าวสารต้องถึงผู้รับ เช่น เอกสารเผยแพร่ อาจกองอยู่ในสำนักงาน เพราะไม่มีผู้ที่จะนำไปเผยแพร่ในหมู่บ้าน การติดต่อสื่อสารต้องมีเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงไปยังบุคคลที่สามารถจะตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงนั้นได้โดยตรง

4. การใช้การติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two – way Communication)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าที่ใดก็ตามซึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งในทางทัศนคติหรือพฤติกรรม การใช้การติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว (One – way Communication) การติดต่อสื่อสาร 2 ทางต้องการมีส่วนร่วมของบุคคลทั้งผู้รับและผู้ส่ง และต้องมีปฏิริยาสะท้อนกลับ (Feedback)

5. การทำซ้ำความน่าเชื่อถือและความสนใจ (Repetition, Credibility and Attention)

การติดต่อสื่อสารต้องทำให้เกิดการได้ยิน การเห็นในลักษณะบ่อยๆ ใช้หลายๆ ช่องทาง และใช้แหล่งข่าวสารที่น่าสนใจมีคุณค่า เช่น นอกจากจะใช้โปสเตอร์แล้ว ควรสนับสนุนด้วยสื่ออื่นๆ ด้วย อาทิ วิทยุกระจายเสียง การอภิปรายในหมู่บ้าน การเยี่ยมเยียนและการรณรงค์ การใช้ช่องทางต่างๆ ควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้รับมีโอกาสตรวจสอบความถูกต้อง ชัดความสงสัยและทำให้การกระจายของสารไปถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง

6. การสาธิต (Demonstration)

หลายครั้งที่การสาธิตประสบกับความล้มเหลว ถ้าหากกระทำกันอยู่เฉพาะในห้องเรียน แต่เมื่อผู้สาธิตได้เหยียดมือเท้าทิ้งไปและลงไปเดินลุยในนาข้าวด้วยตนเองจริงๆ การสาธิตนั้นย่อมได้รับผลสำเร็จมากกว่า และถ้าหากชาวบ้านสามารถเห็นวิธีการปฏิบัติของเพื่อนบ้านหรือสิ่งที่ย่อมบ้านถัดไปได้ทำ ได้พบปะกับบุคคลที่ได้ลงมือทำงานนั้นแล้วก็จะมีค่ามากกว่าการได้ฟังคำบรรยายจากเจ้าหน้าที่พัฒนาเสียเอง

7. การฝึกปฏิบัติ (Practice)

ถ้าต้องการให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆ ต้องมีการฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นความคิดพื้นฐานอย่างหนึ่งของทฤษฎีการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารจะต้องมีการฝึกปฏิบัติโดยอาศัยความรู้ที่ได้รับจะช่วยตอกย้ำความเข้าใจและยืนยันความถูกต้องในสิ่งที่ได้เรียนรู้มา

การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม เป็นพฤติกรรมหนึ่งทางสังคมซึ่งจำแนกได้ 2 กระบวนการดังนี้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: 10)

1. พฤติกรรมปกปิด (Covert behavior) หมายถึงพฤติกรรมการสื่อสารที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก เกิดจากกระบวนการภายในตัวบุคคล เกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารในแง่ของการเรียนรู้ การจดจำ การคิด การตัดสินใจ ฯลฯ พฤติกรรมการสื่อสารรูปแบบดังกล่าวจัดว่าเป็นพฤติกรรมภายในซึ่งมิได้แสดงออกมาอย่างเปิดเผยชัดเจน

2. พฤติกรรมเปิดเผย (Overt behavior) หมายถึง พฤติกรรมการสื่อสารที่สามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก เกิดจากกระบวนการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม อันเป็นผลที่ทำให้พฤติกรรมการสื่อสารปรากฏออกมาในรูปแบบที่สามารถเห็นได้

กระบวนการสื่อสาร เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทางการสื่อสารที่สำคัญได้แก่

1. ผู้ส่งสาร (Source)
2. สาร (Message)
3. สื่อ (Media)
4. ผู้รับสาร (Receiver)

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ จะมีความสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการสื่อสารที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความรับรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติและพฤติกรรมไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการ

สื่อ (Media) คือ พาหนะที่นำพาข่าวสารจากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร ซึ่งจำแนกได้ 2 ประเภทใหญ่ คือ (เสถียร เขยประทับ, 2528)

1. สื่อมวลชน (Mass Media)
2. สื่อบุคคล (Personal Media)

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่ทำให้ผู้รับสาร ซึ่งอาจเป็นบุคคลคนเดียว หรือกลุ่มบุคคล ที่สามารถส่งข่าวสารข้อมูลไปยังผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากและอยู่อย่างกระจัดกระจายได้ในเวลาอันรวดเร็ว สื่อมวลชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและโปสเตอร์

สื่อมวลชนในกระบวนการสื่อสารมวลชนเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร ซึ่งมีลักษณะโดยทั่วไปที่แตกต่างจากการสื่อสาร ในรูปแบบอื่น ๆ 2 ประการได้แก่

1. กลุ่มผู้รับสารจะต้องเป็นกลุ่มคนขนาดใหญ่ ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่มีอยู่ในสังคมหรือมีประสบการณ์ร่วมกัน แต่เป็นกลุ่มคนที่มีความหลากหลายและมีลักษณะแตกต่างกันไป ไม่จำเป็นต้องรู้จักหรือมีประสบการณ์คล้ายคลึงกันมาก่อน

2. สื่อที่ใช้ในการสื่อสารมวลชน จะเป็นประเภทสื่อที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็น (Visual Transmitter หรือ Visual Media) เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โปสเตอร์ สื่อที่สัมผัสได้ด้วยการฟัง (Audio Transmitter) เช่น วิทยุ และสื่อที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็น และการฟัง (Audio-Visual Transmitter) ได้แก่ โทรทัศน์ เป็นต้น

และจะได้อภิปรายถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

อิทธิพลของสื่อมวลชน

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper อ้างใน ปรมะ สตะเวทิน, 2533 : 142) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของประชาชนไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชน ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

1) ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predisposition) ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยมและมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติ อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่น และสถาบันสังคมที่ตนเป็นสมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชน ก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเหล่านั้นติดตัวมาด้วย

2) การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes) ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน และจะเลียงไม่ยอมรับสารที่ไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นและความสนใจของตน ประชาชนจะพยายามตีความสารตามความเชื่อและค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิมและจะจดจำ เฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิดและความเชื่อของตน

3) อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence) ข่าวสารจากสื่อมวลชน อาจไม่ได้ไปถึงประชาชนในทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคล หรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย

4) ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects) การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชนในสังคมเสรีนิยม ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันได้โดยเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไปและประชาชนก็มีเสรีภาพในการที่เลือกเชื่อถือความคิดเห็นหนึ่งได้ และตัดสินใจว่าจะเชื่อสื่อมวลชนไหนดี

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชน เป็นเพียงผู้สนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม

3. สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงประชาชนได้เช่นกัน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีทีบุคคลนั้น ๆ ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อนเลย ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้

จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอ เรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อย ๆ เป็นอิทธิพลในลักษณะสะสม มิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลาอันสั้น

วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm) ได้กล่าวว่า การสื่อสารเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาได้ 3 ลักษณะคือ

- ประชาชนต้องได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนา
- ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง
- ทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการอบรมสั่งสอน เช่น เด็กจะต้องได้รับการศึกษา ผู้

ประกอบอาชีพต่าง ๆ ต้องได้รับการอบรม เรียนรู้ในการปรับปรุงอาชีพของตน

สื่อบุคคลหมายถึง ตัวบุคคลที่ผู้นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยการอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัว ระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป สื่อบุคคลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ญาติ พี่น้อง (บุคคลในครอบครัว) เพื่อนบ้าน เพื่อนฝูง หรือเพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ในที่ทำงาน

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

ในการสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสารสามารถที่จะซักถามทำความเข้าใจ และมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้ทันที การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีองค์ประกอบของการสื่อสารอยู่อย่างครบถ้วน คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ ผู้รับสาร ผล และปฏิริยาสนองกลับ

Rogers และ Shoemaker กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไป หรือจะทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้มีการยอมรับสารนั้น ควรจะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนี้มีประโยชน์มาก ในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผล ให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลง ในระดับทัศนคติ และพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดและตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้น

ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล

เสถียร เขยประทับ (2525) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของสื่อบุคคลไว้ดังนี้

1. สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิถี ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจในสารสามารถที่จะไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากผู้ส่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนตัวผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการ และเข้าใจผู้รับสารได้ในเวลารวดเร็วเช่นกัน

การที่ช่องทางที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลมีปฏิริยาตอบสนอง หรือปฏิริยาสะท้อนกลับสามารถทำให้ลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร การเลือกแปล หรือตีความสารและการเลือกจำสารได้

2. สามารถที่จะจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังลึกได้

ลาซาร์สเฟลด์ และแมนเซล (Lazarsfeld and Manzel, 1968) ได้ให้เหตุผลในควมมีประสิทธิภาพของสื่อบุคคลว่า

1. การพูดคุยเป็นกันเอง เป็นส่วนตัวทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดความเป็นกันเอง และทำให้ผู้ฟังยอมรับความคิดเห็นของผู้พูดได้ง่ายขึ้น
2. การสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน ทำให้ผู้พูดสามารถดัดแปลงเรื่องราวต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม
3. การสื่อสารแบบนี้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าได้รับรางวัล หรือมีส่วนร่วมในเรื่องที่ว่า สามารถแสดงความคิดเห็นกับผู้พูดได้

การสื่อสารระหว่างบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เขยประทับ, 2525) คือ

1. ติดต่อโดยตรง (Direct Contact) การติดต่อโดยตรงนี้ใช้สื่อบุคคลในการเผยแพร่ข่าวสาร โดยวิธีเยี่ยมบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน วิธีนี้หากประชาชนหรือผู้รับสารไม่เข้าใจก็สามารถซักคำถามทำความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

2. การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public) คือ การติดต่อโดยผ่านกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม กลุ่มต่างๆ ช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้

ดิงที่ บลูมเมอร์ (Blumer, 1969) กล่าวได้ว่า “สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มที่ต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ชีวิตที่ร่วมกันอยู่ทั้งหมดจะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติ และมีพฤติกรรมร่วมกันของกลุ่ม เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปในทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมี ความสนใจในทางนั้นด้วย

ซึ่งการติดต่อโดยกลุ่ม อาจทำได้โดยการสนทนาภายในกลุ่ม ประชุมสัมมนา คือ จัดกลุ่ม คนที่มีความสนใจร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจยอมรับ หรือปฏิเสธข่าวสารได้

เบตติงฮอส (Bettinhaus, 1968: 180 อ้างใน ลดาวัลย์ พอใจ, 2536) กล่าวว่า สื่อมวลชน เป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อ และทัศนคติที่มีอยู่เดิม ให้ฝังแน่นมากกว่าจะเปลี่ยนแปลง ทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตอันจำกัดของประสบการณ์ ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิด และเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้ากัน ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ทฤษฎีการสื่อสารแบบหลายขั้นตอน (Multi - Step Flow of Communication) ยังกล่าวไว้ว่า ข่าวสารส่วนใหญ่ที่เผยแพร่จากสื่อมวลชนไปยังประชาชนเป้าหมายนั้น มักจะผ่านผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) หรือผู้ที่เข้าถึงสื่อมากกว่าก่อน แล้วบุคคลเหล่านั้นจะนำเอา ข่าวสารที่ได้รับไปเผยแพร่แก่ประชาชนเป้าหมายคนอื่นต่อไป ซึ่งในการถ่ายทอดข่าวสารแต่ละครั้ง ของผู้รับสารแต่ละครั้งของผู้รับสารคนทำายๆ จะได้รับข่าวสารที่มีทัศนคติของคู่สนทนาคนแรกไปด้วย ซึ่งอาจมีผลไม่น้อยที่ทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม (Katz, 1955)

การนำเอาสื่อมวลชนมาใช้ควบคู่กับสื่อระหว่างบุคคลสามารถลดอุปสรรคของการสื่อสาร ที่เกิดจากการเลือกรับสาร (Selective exposure) ได้สื่อระหว่างบุคคลจะทำหน้าที่สนับสนุนผล หรืออิทธิพลที่เกิดจากสารของสื่อมวลชน และ Media Forums จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของสารที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร โดยช่วยลดอุปสรรคของการสื่อสารอันอาจเกิดจากการเลือกรับสาร (Selective exposure) และการตีความสาร (Selective perception)

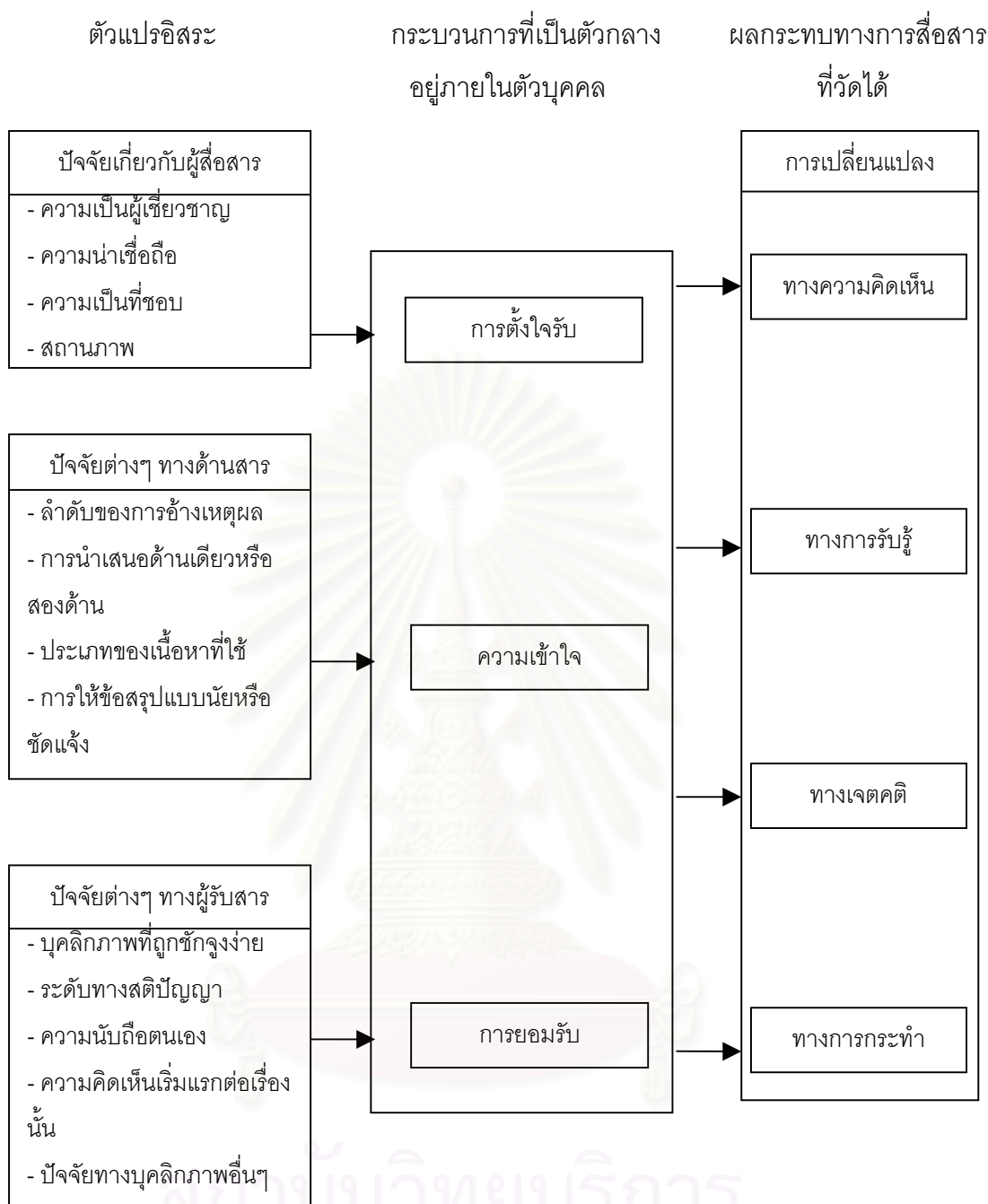
เรย์ (Ray) ได้แยกให้เห็นถึงองค์ประกอบโครงสร้างของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของการสื่อสารไว้ ดังนี้

1. พุทธิคติ จะรวมองค์ประกอบทางด้าน การตั้งใจรับ การรับทราบ ความเข้าใจและการเรียนรู้
2. เจตคติ จะรวมองค์ประกอบทางด้าน ความสนใจ การประเมินผล ทศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อ และการคล้อยตาม
3. แนวโน้มที่จะกระทำการ จะเกี่ยวพันกับความตั้งใจจะกระทำ และการกระทำ

การรับทราบ → ได้ความรู้ → เกิดแรงจูงใจ → เรียนทักษะ → ดำรงรักษาพฤติกรรมใหม่ขึ้นไว้

เรย์ ยังกล่าวอีกว่า ปกติแล้วประชาชนผู้รับสารไม่จำเป็นต้องเสมอไปที่เมื่อได้รับความรู้แล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และจะมีผลต่อไปยังการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม อย่างไรก็ตาม เรย์ได้เตือนว่า ลำดับของผลกระทบจากสื่อนี้จะขึ้นอยู่กับชั้นปัจจุบันของสมาชิกผู้รับสารเป้าหมายจึงต้องมีการประเมินสถานภาพของผู้รับก่อน เพื่อช่วยให้หลีกเลี่ยงการสูญเสียเงินจำนวนมากในการพยายามที่จะเปลี่ยนคนไปในวิถีทางที่เขาได้ถูกเปลี่ยนไปแล้ว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้

การรับรู้ทางการสื่อสาร และการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เกือบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะกล่าวถึงการสื่อสารโดยไม่กล่าวถึงการเรียนรู้ (Read Hadley: 1972) การสื่อสารเป็นผลมาจากกระบวนการของการเรียนรู้ และการเรียนรู้ที่เป็นผลอย่างหนึ่งของการสื่อสาร นักสังคม

ศาสตร์หลายท่านได้เน้นถึงหลักการของการเรียนรู้บางประการ ซึ่งเป็นประโยชน์มากสำหรับการทำการสื่อสาร กล่าวคือ

1. บุคคลจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาเรื่องราวใดๆ ก็ตาม จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้นว่า คนหนุ่มสาวจะเรียนรู้ได้ไว และง่ายกว่าคนแก่ คนฉลาดเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่ซับซ้อนได้ง่ายกว่าคนโง่ เป็นต้น

2. การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองทางอารมณ์ โดยทั่วไปแล้ว การสรรเสริญจะให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าการทำโทษ แต่บางครั้งการถูกทำโทษก็ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเช่นเดียวกัน ถ้ามีการกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางอารมณ์อย่างรุนแรง เนื่องจากคนเรามักจะเรียนรู้ภายหลังจากได้รับความเจ็บปวดเสมอ

3. การแสดงให้เห็นว่าควรทำอย่างไรดีกว่าการบอกเฉยๆ เพราะการแสดงถึงวิธีการให้ผู้รับสารเห็นว่าควรทำอย่างไร เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ในเรื่องที่ซับซ้อน

4. ทศนคติที่มีต่อผู้ส่งสาร จะมีผลต่อทศนคติที่มีต่อสารนั้นด้วย บางครั้งการที่บอกว่า “ใครเป็นคนพูด” มีความสำคัญพอๆ กับบอกว่า “พูดอะไร” อย่างไรก็ตามในระยะยาวตัวสารจะมีความสำคัญมากกว่า

5. ความจำมีความสัมพันธ์กับความสดใหม่ เรามักจะจำ และมีการตอบสนองต่อข่าวสารที่เพิ่งได้รับสดๆ และการให้ข่าวสารซ้ำกันก่อให้เกิดการจดจำ และเก็บสารนั้นไว้

6. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเรียนรู้ คนเราจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อได้มีการทดลองทำ

7. การนำเสนอด้วยวิธีแปลกใหม่ที่เป็นการกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางอารมณ์สูง จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าการนำเสนอด้วยวิธีธรรมดา

เบนจามิน บี บลูม (Benjamin B. Bloom, 1971) ได้กล่าวถึงความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ว่ามีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

1. ความรู้ (Knowledge) ทำให้ทราบถึงความสามารถในการจำ และระลึกถึงเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว แบ่งเป็น

ก. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา

ข. ความรู้เกี่ยวกับกลวิธี และการดำเนินการที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. ความเข้าใจ (Comprehensive) ทำให้ทราบถึงความสามารถในการใช้สติปัญญา และทักษะเบื้องต้น แบ่งเป็น

ก. ความแปลความ คือ แปลจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง โดยรักษาความหมายให้ถูกต้อง

ข. การตีความ คือ การขยายจากเนื้อหาเดิมด้วยการสร้างขึ้นในรูปแบบใหม่

3. การนำไปใช้ (Application)

4. การวิเคราะห์ (Analysis)

5. การสังเคราะห์ (Synthesis)

6. การประเมินค่า (Evaluation)

แพททริค เมียร์ดิสท์ (Patrick Meredith, 1973) ได้พูดถึงความรู้ว่าจำเป็นต่อเมืองค์ประกอบ 2 อย่าง คือ ความเข้าใจ การคงอยู่ (Understanding and Retaining) เพราะความรู้หมายถึง การที่สามารถจำได้ถึงบางสิ่ง ซึ่งเราเข้าใจมาแล้ว

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973: 325) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากประสบการณ์ต่างๆ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้อาจจะโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็น หรือได้ยินจำได้ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี รูปแบบ กฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้

สิทธิศร มงคลชาติ (2544: 58) ได้กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ เหตุการณ์หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากสื่อต่างๆ ประกอบกัน

สรุปได้ว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการจำได้ ในสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็น หรือจากการฝึกซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ที่นึกคิดที่เชื่อมโยงกับสภาพจิตใจในบุคคลต่างกัน อันเป็นผลจาก

ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมที่ต่างกัน โดยความรู้เหล่านี้ได้แก่ ทฤษฎี กฎ ข้อเท็จจริง คำจำกัดความ ความหมาย โครงสร้าง วิธีการ แนวปฏิบัติ

แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของ “ทัศนคติ” คำว่า “ทัศนคติ” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525:389) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทัศนคติว่า หมายถึง แนวความคิด ทัศนคติ มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า “aptus” แปลว่า ไฉนเอียง เหมาะสม นำมาใช้ในความหมายของ ทัศนคติ หมายถึง ท่าทีที่แสดงออกมาของบุคคล ซึ่งบ่งสภาพของจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึก หรืออารมณ์ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Gordon W. Allport, 1967:3)

กอร์ดอน ดับบลิว ออลพอร์ต (Gordon W. Allport, 1967) “ทัศนคติ” คือ ภาวะทางจิต ซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดทิศทางที่แต่ละบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งของ และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ไซรัส เมซาค และริชาร์ดสัน (Cyrus Mayshark and E. Richardson) ระดับความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับภาวะจิตใจของบุคคลที่มีต่อวัตถุ เป็นศักยภาพของพฤติกรรม หรือส่วนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางบวก หรือทางลบ ต่อสถานการณ์ บุคคล หรือวัตถุ ทัศนคติเป็นแรงที่มีอยู่ภายใน วัตถุ ได้จากปฏิกิริยาต่อตัวกระตุ้น ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากจิตใจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะแสดงออกทางกาย

ชอร์ และไรท์ (M.I. Shaw. And I.M. Wright) ได้ให้ความหมาย “ทัศนคติ” ไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้ ตลอดจนประสบการณ์ ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ในการตอบสนองสิ่งเร้า หรือจินตนาการต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง

นอร์แมน แอล มั่น (Norman L. Man, 1971:77) “ทัศนคติ” หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใดๆ ในทางที่ยอมรับ หรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ด้วยพฤติกรรมอย่างเดียวกันตลอด

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์ (2523) อธิบายว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อม หรือแนวโน้มที่จะกระทำ หรือมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะบางอย่าง ทัศนคตินี้จะแสดงออกให้เห็นจากคำพูด หรือพฤติกรรม เมื่อได้ผลสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น แต่ละคนจะมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากน้อยต่างกัน แต่ลักษณะที่สำคัญของทัศนคติก็น่าคือ “ความเป็นนามธรรม” (Abstraction) การศึกษาทัศนคติ จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะทำการเปลี่ยนแปลง โดยกระบวนการต่างๆ เช่น การสื่อสาร การศึกษา เป็นต้น

สุชา จันทร์เอม (2524) ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อ บุคคล วัตถุ สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึก หรือท่าทีนี้ จะเป็นไปในทำนองพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

ทัศนคติ เป็นดัชนีชี้ว่า บุคคลนั้นคิด และรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุ หรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งเร้า และเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่า ชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสาร อันจะส่งผลถึงพฤติกรรมต่อไป (สุรพงษ์ โสภนะเสถียร, 2533)

โดยสรุป “ทัศนคติ” ในงานวิจัยนี้เป็นเรื่องของจิตใจ ความเชื่อ ท่าที ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ได้รับมา ซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ทัศนคติมีผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา จะเห็นได้ว่าทัศนคติประกอบด้วยความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ และความรู้สึกนั้นออกมาทางพฤติกรรม ดังที่ การ์เตอร์ ลินเช และ เอลเลียท

อาร์สัน (Gardner Lindzey และ Elliot Arson, 1969) เชื่อว่าทัศนคติเป็นพลังอันสำคัญที่ทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมา

องค์ประกอบของทัศนคติ

ซิมบาโด และ เอบปีเซน (Zimbardo and Ebbesen, 1970) กล่าวถึง องค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 ประการ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด (The Cognitive Component) เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ทั่วไป ทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้ หรือมีความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีความทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ที่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันตามบุคลิกของคนนั้น เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavior Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก

ประเภทของทัศนคติ

บุคคลสามารถจะแสดงทัศนคติได้ 3 ประเภทด้วยกัน

1. ทัศนคติเชิงบวก เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจ ได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงาน องค์การ สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การและอื่นๆ

2. ทัศนคติเชิงลบ เป็นทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเลื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลง ระแวง สงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์การ สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การ สถาบัน องค์การและอื่นๆ

3. ทักษะที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราว หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์กร และอื่นๆ โดยสิ้นเชิง

การเกิดทัศนคติ (Attitude Formation)

ทัศนคติ เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) รับรู้ (Perception) จากแหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย และที่ทำให้คนเกิดทัศนคติที่สำคัญ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี หรือไม่ดีจะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with others) จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่างๆ จากผู้อื่นได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่น ทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ จะเลียนแบบการแสดงท่าทางในการชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามมาด้วย อาจจะเป็นการเลียนแบบผู้นำความคิดนักแสดง ผ่านสื่อต่างๆ ก็ได้

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติบางอย่าง เกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานที่สังกัด

เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของทัศนคติดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ ก็คือ การติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้เพราะไม่ว่าทัศนคติจะเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง สิ่งที่เป็นแบบอย่าง หรือเกี่ยวข้องกับสถาบัน ก็จะต้องมีการสื่อสารแทรกอยู่ จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างมาก ที่มีผลทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ

นอกจากนี้ การเกิดทัศนคติของบุคคลยังมีปัจจัยหลายประการที่พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสรีระ หรือร่างกาย อันเป็นองค์ประกอบทางชีววิทยา

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) สภาพแวดล้อมนับว่ามีความสำคัญต่อการก่อตัวของทัศนคติ ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

- ปัจจัยปฐมภูมิ เป็นประสบการณ์โดยตรงที่บุคคลนั้นได้มีโอกาสพบเห็น ได้ อ่าน หรือได้ยิน
- ปัจจัยทุติยภูมิ เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัว สถาบัน ศาสนา สถาบันการศึกษา กลุ่มสังคมต่างๆ

การสร้างทัศนคติ

การสร้างทัศนคติโดยพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านของทัศนคติตามลำดับ (สุโขทัย ธรรมาธิราช มหาวิทยาลัย, 2531: 181 – 183)

1. ความรู้และความเชื่อ การเกิดความรู้หรือความเชื่อเป็นกระบวนการของการจัดระเบียบข้อมูลสิ่งที่เรารับรู้และเรียนรู้ให้เข้าเป็นหมู่พวก เรื่องที่คล้ายกันก็จะจัดไว้เป็นประเภทเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการจดจำ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาอื่นๆ ต่อไปได้

2. ความรู้สึก องค์ประกอบด้านความรู้สึกของทัศนคติ จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ สำหรับการเกิดความรู้ ความเชื่อ จำแนกได้เป็น 2 ทิศทางคือ ทางบวกหรือทางลบ โดยกระบวนการเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้เป็น 2 แบบ

แบบแรก ความรู้สึกเกิดขึ้นจากการตีความสิ่งนั้น โดยอาศัยประสบการณ์และความรู้ความเชื่อที่มีมาแต่เดิมอยู่แล้ว ในขณะที่เราจัดระเบียบบางสิ่งที่เราเรียนรู้ขึ้น สิ่งที่เราเรียนรู้ก็มีภาวะทางอารมณ์ที่เราถูกเร้าอยู่แล้วด้วย ประสบการณ์และความประทับใจในการเรียนรู้และรับรู้ในครั้งแรกๆ จึงมีความสำคัญต่อการเกิดองค์ประกอบทางอารมณ์ทางทัศนคติ เพราะคนเรามีแนวโน้มที่จะตีความไปตามประสบการณ์เดิมของตน

แบบที่สอง มีการศึกษาพบว่า ความรู้สึกต่อสิ่งต่างๆ สามารถสร้างขึ้นได้โดยไม่ต้องคิดไตร่ตรองหรือตีความสิ่งนั้นเสียก่อน แต่อาศัยการวางเงื่อนไขตามทฤษฎีการเรียนรู้ โดยลักษณะเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องอาศัยความเชื่อหรือการตีความสิ่งนั้นนำมาก่อน ทัศนคติในลักษณะนี้อาจจะสร้างขึ้นบนพื้นฐานการโยงความสัมพันธ์ตามการวางเงื่อนไขแบบเรียนรู้เงื่อนไขสิ่งเร้า

3. พฤติกรรมการแสดงออก การที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาตามทัศนคติได้หรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก โดยทั่วไปการแสดงออกตามทัศนคติจะได้รับอิทธิพลมาจากบรรทัดฐานทางสังคมที่กลุ่มคาดหวังให้สมาชิกปฏิบัติตาม รวมทั้งเป็นกรอบกว้างๆ ในการแสดงออกด้วย

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์นั้น มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ 3 ระดับ คือ (จุมพล รอดคำดี, 2532)

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจมาจากสื่อมวลชน และบุคคลอื่น
2. การเปลี่ยนความรู้สึก การเปลี่ยนในระดับนี้จะมาจากประสบการณ์ หรือความประทับใจ หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินในสังคม ซึ่งไปมีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

ปรมะ สตะเวทิน (2534) อธิบายแนวทางในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลด้วยวิธีการดังนี้

1. วิธีการสร้างกลุ่ม เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ได้ผลดีในปัจจุบันโดยการให้สมาชิกของกลุ่มรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่แต่ละบุคคลที่สังกัดเป็นสมาชิกของกลุ่มจะยอมรับค่านิยมและความเชื่อใหม่ที่เกิดจากกลุ่ม อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยวิธีการนี้อาจใช้ไม่ได้ผล ถ้าบุคคลนั้นไม่ชอบที่จะคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น หรือเป็นบุคคลที่มีลักษณะเก็บตัว ไม่เข้าสังคมกับใคร หรือเป็นคนที่ยึดมั่นในความคิดและความเชื่อของตนเองอย่างจริงจัง ดังนั้นผู้ที่มีความคิดแตกต่างไปจากกลุ่ม จึงมักจะเกิดการต่อต้านที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเอง
2. ทัศนคติเปลี่ยนได้เมื่อบุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อความความผิดหวัง เมื่อคนเราประสบกับความผิดหวังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็อาจจะมีการเปลี่ยนความคิดและทัศนคติ เพื่อความสบายใจของตนเอง การเปลี่ยนทัศนคติในลักษณะนี้มักจะเป็นไปโดยธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนไปโดยไม่รู้สึกตัว
3. ทัศนคติเปลี่ยนได้เมื่อได้รับการแนะนำ เป็นที่ยอมรับกันว่า การเปลี่ยนทัศนคติโดยการแนะนำนั้นเกิดจากการเรียนรู้ที่เกิดมาตั้งแต่วัยเด็ก การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากความพยายามในการเลียนแบบผู้ใหญ่ที่ตนรักและนับถือ เช่น พ่อแม่ หรือญาติพี่น้องที่มีความสนิทสนม เมื่อได้รับการแนะนำจากบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในสถานภาพที่ได้รับการยกย่อง มีความนิยม ก็มักจะเชื่อฟังและคล้อยตาม อย่างไรก็ตามการที่บุคคลจะเชื่อคำแนะนำมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าคำแนะนำนั้นตรงกับทัศนคติเดิมหรือไม่ และทัศนคติเดิมนั้นฝังลึกเพียงใด
4. ทัศนคติถูกเปลี่ยนแปลง เพราะต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพของสังคมโดยไม่รู้ตัว การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลในสังคมโดยรวมอาจมีความจำเป็น เพราะสภาวะของสังคมมี

การเปลี่ยนแปลง ทำให้สมาชิกของสังคมต้องมีการปรับตัวที่ละน้อยโดยไม่รู้ตัว เพื่อให้บุคคลเข้าได้กับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง

กระบวนการที่เกิดขึ้นในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มีลำดับขั้นตอนดังนี้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: 183 – 184)

1. ความสนใจเอาใจใส่ การสื่อสารที่จะเปลี่ยนทัศนคติคนได้ต้องมีคุณสมบัติ “น่าสนใจ”
2. ความเข้าใจ การสื่อสารที่ใช้ภาษาหรือสิ่งทีก่อให้เกิดความเข้าใจง่าย ก็จะทำให้สามารถชักจูงได้ง่าย
3. การยอมรับ อาจเป็นไปโดยการคล้อยตาม หรือเป็นไปตามกระบวนการที่บุคคลค่อยๆ ดูดซึมเอาความคิดหรือแบบอย่างของคนที่ตนเชื่อถือ ศรัทธาเข้ามาไว้ในตัว
4. ความจำ เป็นตัวกำหนดความคงทนของทัศนคติ เพราะถ้าเขามีความประทับใจและเห็นว่าเรื่องนั้นมีความสำคัญ ก็จะจดจำได้นาน
5. การกระทำ เมื่อขั้นตอนอื่นๆ พร้อมแล้ว ขั้นสุดท้ายก็คือการปฏิบัติไปตามทัศนคติใหม่ที่ตนเชื่อถือ

การสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความพยายามทั้งหลายในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมักมีที่มาจาก การสื่อสารโน้มน้าวใจ (persuasive communication) โดยวิธีการพูด การเขียน ดุโทรทัศน์หรือภาพยนตร์เพื่อที่จะเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีปัจจัยจำนวนมากที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ คู่สื่อสาร และวิธีการสื่อสาร(สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: 184 – 187)

1. ผู้สื่อสาร ความสำเร็จในการชักชวนขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ คือ การตัดสินใจหรือพิจารณาณที่มีต่อแหล่งข้อมูลว่าน่าเชื่อถือเพียงใด

สำหรับพิจารณาณ ถูกกำหนดโดยปัจจัยอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ ระดับความเชี่ยวชาญของผู้สื่อสาร ระดับของความจริงใจ และระดับของความดึงดูดใจ

2. ลักษณะการสื่อสาร ทฤษฎีความไม่ลงรอยของความคิด (Cognitive Dissonance) กล่าวไว้ว่า ความรู้ ความเข้าใจใหม่ที่ไม่ลงรอยกับความรู้ความเข้าใจเก่าที่มีก็จะทำให้เกิดภาวะของความไม่สบายใจขึ้น ซึ่งคนเรามีธรรมชาติที่จะหลีกเลี่ยงความไม่สบายใจ ดังนั้นบุคคลก็จะพยายามลดความไม่ลงรอยดังกล่าว

3. ผู้รับข้อมูล บุคคลแต่ละคนนั้นถูกชักจูงได้ยากง่ายต่างกัน คนที่มีความมั่นใจในตนเองต่ำย่อมถูกชักจูงให้เปลี่ยนทัศนคติได้ง่ายกว่าคนที่มีความมั่นใจตนเองสูง คนที่มีความกังวลกลัวการไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมมากก็ถูกชักจูงได้ง่ายเช่นกัน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง ถ้าความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมถูกกระทบ ไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติทั้งสิ้น นอกจากนี้องค์ประกอบต่างๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสาร ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ทั้งสิ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรม คือ กริยา อากา ร บทบาท ลีลา ท่าที การประพฤติ ปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ ไสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทางผิวหนัง หรือมิฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ

ปกิจ พรหมยาน (2531) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการตอบสนองของมนุษย์ต่อสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด หรือสิ่งกระตุ้นต่างๆ โดยการกระทำนั้นเป็นไปโดยมีจุดมุ่งหมาย และเป็นไปอย่างใคร่ครวญมาแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้สึกรู้ตัว และไม่ว่าสิ่งมีชีวิตและบุคคลอื่นสามารถสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) กล่าวว่า พฤติกรรม คือ การกระทำหรือพฤติกรรมใดๆ ของคนเรา ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานที่มาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกัน ก็เนื่องมาจากการมีความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกันเกิดขึ้นได้ก็เพราะความแตกต่างอันเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างในการแปลความสารที่ตนเองได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

องค์ประกอบของพฤติกรรม

ครอนบาช (Crobach อ้างถึงใน ปกิจ พรหมยาน, 2531: 29 – 30) ได้อธิบายพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นเพราะองค์ประกอบ 7 ประการดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายหรือความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานาน จึงจะสามารถบรรลุความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะต้องการเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองตอบความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป เขาจะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คิดว่า จะให้ความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลจากการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจตรงตามที่คาดไว้ หรืออาจตรงกันข้ามกับความหมายก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thrashing) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายเสียใหม่ และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

ซิมบาร์โด และคณะ (Zimbardo, et al., 1977: 49 – 53) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะดีก็จะมีการเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมา ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้จะต้องมีความเชื่อมโยงกัน ฉะนั้น การที่จะให้บุคคลเกิดการยอมรับที่จะปฏิบัติสิ่งใด จำเป็นต้องให้บุคคลนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างถ่องแท้เสียก่อน

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร (2533: 118 – 122) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมไว้ดังนี้

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัวคือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ของผู้รับสารที่อาจจะมีผลกระทบต่อสังคม โดยมีหลักการว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับ ความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี ทักษะดีก็จะเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้

ทัศนคติและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้น การที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใด ต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยการให้ความรู้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารในฐานะตัวแปรต้นสามารถนำการพัฒนาไปสู่ชุมชนได้ โดยการศึกษาดังกล่าว ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสารว่า เปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความสัมพันธ์ในลักษณะสายโซ่ที่เริ่มจากความรู้ไปสู่ทัศนคติและกลายเป็นพฤติกรรมต่อไป

ความรู้ (Knowledge) ในที่นี้เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองของสิ่งเร้า (S – R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ กับสภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน อย่างไรก็ตามความรู้สักก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ต่อไป ผลกระทบที่มีต่อผู้รับสารเชิงความรู้ในทฤษฎีการสื่อสารนั้นอาจปรากฏได้จากสาเหตุ 5 รูปแบบ คือ

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) การสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้สมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาสารสนเทศ โดยการอาศัยสื่อทั้งหลายเพื่อตอบข้อสงสัยและความสับสนของตน
2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้นส่วนมากนิยมใช้กับสารที่เป็นความคิดใหม่ เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการแพร่ความคิดใหม่ๆ
3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่สื่อกระจายออกไปเพื่อให้ประชาชนตระหนักกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของปัจเจกชนและค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับสารนั้น
4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารสังคมมักจะกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ด้านต่างๆ ไปสู่ประชาชน จึงทำให้ผู้รับสารรับทราบระบบความเชื่อที่หลากหลายและลึกซึ้งไว้ในความเชื่อของตนมากขึ้นไปเรื่อยๆ
5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์เป็นภาวะปกติของสังคม สื่อมวลชนนำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นแจ้งชัดขึ้น

ทัศนคติ (Attitude) เป็นความคิดและความรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุ หรือสิ่งแวดล้อม โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจสอดด้านพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึง

เป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งเร้า และทัศนคติเป็นพรมแดนเชื่อมโยงระหว่างความรู้กับพฤติกรรม

ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจทำได้โดยที่บุคคลรับข่าวสารต่างๆ ซึ่งข่าวสารนี้อาจจะมาจากบุคคลอื่นหรือมาจากอุปกรณ์ สื่อมวลชนต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทัศนคติด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive Component) เป็นที่เชื่อกันว่าถ้าส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ (Affective Component) เปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) จะเปลี่ยนแปลงด้วย

พฤติกรรม (Practice) การกระทำหรือพฤติกรรมใดๆ ของคนเราส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมต่างกันก็เนื่องมาจากมีความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันของความรู้และทัศนคติเกิดจากความแตกต่างในเรื่องการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างกันในการแปลความหมายของสารที่ตนเองได้รับ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยทั่วไปการใช้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมนั้นมีวิธีการดังนี้

1. การปลุกเร้าอารมณ์ (Emotional Arousal)
2. การเห็นอกเห็นใจ (Emotional)
3. การสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ (Internalized Norms)
4. การให้รางวัล (Reward)

ผลของการโน้มน้าวใจ ก่อให้เกิดพฤติกรรมพื้นฐาน 2 แบบ คือ

1. กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใหม่ๆ หรือให้พฤติกรรมที่ต่อเนื่อง
2. หยุดยั้งพฤติกรรมเก่า

นอกจากนี้ นักวิชาการอีกหลายท่านได้ทำการศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม เช่น

แนนซี อี ชวาร์ทซ์ (Nancy E. Schwartz อ้างใน ศิริวรรณ จุลวนิชวัฒนา, 2542) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตัวในรูปแบบ 4 ประการดังนี้

1. ทัศนคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และมีผลต่อการปฏิบัติ

2. ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กัน และทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา
3. ความรู้และทัศนคติต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน
4. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม

ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ

โรเจอร์ส (Rogers, 1971: 288 – 289) เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติและการยอมรับปฏิบัติ หรือ KAP – gap และได้อธิบายว่า ทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่ นั้นแล้ว แต่ในขั้นการยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงกันข้ามก็ได้ ถึงแม้ว่าโดยส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีทัศนคติอย่างไรแล้ว จะมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตามทัศนคติของตนก็ตาม แต่พฤติกรรมเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะในบางกรณีอาจเกิดช่องว่างของความรู้ ทัศนคติและการยอมรับปฏิบัติขึ้นได้

กล่าวโดยสรุปก็คือ ในกรณีทั่วไป เมื่อบุคคลมีความรู้ ทัศนคติเช่นไร จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้ และทัศนคติที่มีอยู่นั้น คือ K (Knowledge) A (Attitude) P (Practice) จะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้อง หรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดขึ้นเสมอไปในทุกกรณี

ในการปิดช่องของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ KAP – gap นี้ โรเจอร์ส (Rogers, 1983: 289 – 290) ได้เสนอวิธีแก้ไข 4 ประการคือ

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ให้มากขึ้น กล่าวคือ ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีการใช้ หรือวิธีปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่ให้
2. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติ ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเข้าไปติดต่อกับสมาชิกที่ต้องการรับนวัตกรรม โดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด
3. โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ยอมรับนวัตกรรม หรือยอมรับปฏิบัติเพื่อเป็นการจูงใจแก่สมาชิกอื่นๆ ที่ยังไม่ยอมรับ
4. การใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าว โดยวิธีการใช้สื่อบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ผู้นำทางความคิดเข้าไปติดต่อกับสมาชิกหรือกลุ่มเพื่อนฝูงเพื่อนำมาโน้มน้าวใจสมาชิก ให้เกิดการยอมรับปฏิบัติอีกต่อหนึ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

อรพินท์ สพิโชคชัย (2538) กล่าวไว้ว่า บทเรียนจากอดีตของการพัฒนาก็ได้ให้ข้อมูลเช่นกันว่า การที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยสร้างจิตสำนึกว่าเป็นโครงการและกิจกรรมของชุมชน ก็จะทำให้เป็นการพัฒนาที่มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูงกว่า เป็นกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน ชุมชนมีความเป็นเจ้าของและมีความต่อเนื่องตราบเท่าที่ชุมชนยังเห็นว่ามีมีความจำเป็นต้องดำเนินงาน

โรเจอร์ส (Rogers, 1976) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญๆ ของการพัฒนาที่ค่อนข้างคำนึงถึงมิติของการเมืองในความหมายของการจัดสรรและกระจายอำนาจที่มาจากแหล่งต่างๆ ของสังคม ดังนี้

1. ต้องมีการกระจายข่าวสารข้อมูลและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเสมอภาคยุติธรรม
2. ประชาชนต้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการพัฒนาตนเอง ทั้งในระดับการวางแผนและการดำเนินงาน
3. การวางแผนการพัฒนาต้องมีลักษณะกระจายอำนาจ (Decentralization) และต้องเน้นการนำเอาทรัพยากรจากท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการพัฒนา
4. ต้องมีการประสานวัฒนธรรม – ประเพณี เข้ากับระบบสมัยใหม่

ความหมายของ “การมีส่วนร่วม”

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเอง (ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์, 2527)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2539) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเป้าหมายของการพัฒนา เข้ามาร่วมโครงการพัฒนาตั้งแต่เริ่มโครงการดำเนินการ ประเมินโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ทั้งเรื่องที่ทำและการทำงานร่วมกัน ซึ่งหากสมประสงค์แล้วก็จะทำให้เกิดการพัฒนาได้

วรารัตน์ ตริธันวัด (2544: 40) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการต่างๆ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญ หรือประสบการณ์ในการสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยกันแสวงหาหนทางในการแก้ไขปัญหา

ปัจจัยในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม

ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้นอยู่กับการใช้เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร นอกจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแล้ว ประชาชนและกลุ่มในชุมชนต้องมีความสามารถในด้าน (Bessette, 1997 อ้างถึงใน วรารัตน์ ตริธันวัด, 2544)

- สามารถวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคงานพัฒนาของตนเอง หาหนทางแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้และตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้เอง
- ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และรู้จักวิธีการในการปฏิบัติเพื่อหาหนทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง
- มีการติดต่อและประสานงานกับสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชนเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในชุมชน
- ประเมินขั้นตอนและผลการดำเนินงานและใช้เป็นข้อมูลเพื่อทำงานในอนาคต

ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนั้นจะเกิดขึ้นภายใต้ปัจจัยและสภาพแวดล้อมหลายประการ (สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2452) อาทิเช่น

1. การมีข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในทุกๆ ด้าน เพราะนั่นหมายถึงการรู้จักตนเองมองเห็นปัญหาของท้องถิ่นและเข้าใจความเชื่อมโยงภายในสังคมของตนเอง อันเป็นรากฐานสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้คนเข้ามาร่วมกันคิด และลงมือทำกิจกรรมในการแก้ปัญหาสาธารณะร่วมกัน
2. การมีองค์ความรู้และความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ ที่เอื้อต่อการเป็นประชาสังคม เนื่องจากในการวิเคราะห์ปัญหา การแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาและการกำหนดทิศทางข้างหน้าร่วมกันนั้น ต้องอาศัยการสร้างและการสะสมองค์ความรู้ เพื่อสามารถปรับใช้เป็นพื้นฐานให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นต่อไป
3. การมีเทคนิคและวิธีการประชุมระดมความคิด เวทีพบปะและการประชุมระดมความคิดเป็นกิจกรรมที่สร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมและเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดกิจกรรม

สาธารณะ ดังนั้นการมีเทคนิคและกระบวนการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับอย่างแท้จริง จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมาก

4. มีระบบการติดต่อและการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ระบบการสื่อสารมีความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมและการสร้างกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกิดความเข้าใจและเรียนรู้กลุ่มคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน ทั้งยังเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตระหนักในสถานการณ์ปัญหาและเห็นความจำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อสร้างสรรค์สังคมร่วมกัน

หลักการและแนวทางการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (อ้างใน ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, 2527) ได้อธิบายถึงนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาดังต่อไปนี้

หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกันในเรื่องต่อไปนี้จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงลดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

นอกจากนี้ ไพรัตน์ เดชะรินทร์ ยังได้เสนอหลักการและแนวทางการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ไว้ดังนี้

1. ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม หากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ ก็ต้องใช้เวลาในการกระตุ้น เร่งเร้าความสนใจให้ ความรู้ ความเข้าใจจนประชาชนยอมรับความจำเป็นและประโยชน์ในการที่จัดทำกิจกรรมเหล่านั้น

2. กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่ม เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบ ร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวม ทำงานเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

3. แนวทางการพัฒนาในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของ ประชาชนที่รับดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องพึ่งพาทภายนอก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรก ต้องไม่ทุ่มเทในลักษณะการให้เปล่าโดยสิ้นเชิง ต้องทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรมและ ต้องสามารถทำต่อไปเองได้ เมื่อการช่วยเหลือจากภายนอกสิ้นสุดลง การช่วยตนเองและการพึ่งตนเองเป็นหลักสำคัญที่ต้องเริ่มตั้งแต่ต้น

4. กิจกรรมพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชนต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม ความพร้อมรับของชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงการใช้ทรัพยากรชุมชน การสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน

5. การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชน ซึ่งหมายถึง ผู้นำตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งจากราชการเพื่อเป็นผู้บุกเบิก และชักนำชาวบ้านต่อไป ผู้นำชุมชนโดยทั่วไปจะสามารถปรับทัศนคติและการยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้เร็วกว่าและเป็นผู้ที่ชาวบ้านมีศรัทธาในตัวอยู่แล้ว การเริ่มต้นจากผู้นำจึงไปได้เร็วกว่า และได้รับการยอมรับมากกว่าประชาชนทั่วไป

6. ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น กล่าวคือ ร่วมหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุปัญหา ร่วมปรึกษาหารือทางแก้ไขปัญหา ร่วมการตัดสินใจ ร่วมการวางแผนงาน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการติดตามผลงานจนถึงขั้นการร่วมบำรุงรักษาในระยะยาว

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) ได้สรุปมติเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพึงตระหนักและสมควรถือเป็นแนวในการปฏิบัติ ดังรายละเอียดคือ

1. ต้องถือว่าชาวบ้านเป็นตัวหลักในการแก้ปัญหาของเขาเอง องค์กรภายนอกเป็นเพียงตัวกระตุ้นและเสริมหรือสนับสนุนเท่านั้น

2. กิจกรรมพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานของชุมชน กล่าวคือ วิธีชีวิตที่ดำรงอยู่ในชุมชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน การยึดเยียดกิจกรรมพัฒนาซึ่งกำหนดตามกรอบความคิดของคนภายนอก นอกจากไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมที่แท้จริงแล้ว ยังเป็นการทำลายศักยภาพการแก้ไขปัญหาของชุมชน สร้างลักษณะขาดความมั่นใจในตนเอง และปมการพึ่งพาพลังภายนอก

3. ต่อปัญหาบางลักษณะ ระดับการรับรู้ของชุมชนอาจมีข้อจำกัด ทำให้ไม่ชัดเจนต่อปัญหาหรือแก้ไขปัญหาไม่ถูกจุด การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงน่าจะครอบคลุมถึงการกระจายและการสื่อสารข้อมูล เพื่อพัฒนาความรู้และขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา ซึ่งองค์กรภายนอกน่าจะมีบทบาทในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการยังต้องอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจอย่างแจ่มชัดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ระบบคิด ค่านิยมของชุมชน ตลอดจนมาตรฐานพฤติกรรมที่แตกต่างกันระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง

นิรันดร์ จงวุฒิวเศศม์ (อ้างถึงใน ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, 2527) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการคือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลซึ่งบังเอิญพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเดือดร้อน และความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ณั้้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผนและลงมือกระทำการร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

การวัดการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

นอร์แมน อัปฮอฟ (Norman Uphoff, 1981) ได้สร้างกรอบพื้นฐานเพื่อการอธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเป็นการตัดสินใจในระยะแรกเริ่ม การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรมและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม อาจเป็นในรูปแบบของการเข้าร่วมโครงการ โดยการให้การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การร่วมในการบริหารหรือการมีส่วนร่วม รวมทั้งการเข้าร่วมในการการร่วมแรงร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ทางวัตถุทางสังคมหรือโดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

กรณีศึกษา ชมดี (2524) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มโครงการ
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

ปัญญา สวัสดิ์เสรี (2539) กำหนดกรอบของการวัดการมีส่วนร่วมไว้ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตจอมทองที่มีต่อบทบาทผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ 12 ลักษณะคือ

1. การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุม
2. การแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม
3. การตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรม
4. การประสานงานในชุมชน
5. การช่วยเหลือด้านแรงงาน
6. การสละทรัพย์สินส่วนตัว
7. การร่วมรับผลประโยชน์
8. การติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรม
9. ติดตามการทำงานของกรรมการ
10. การชักชวนบุคคลอื่นๆ เข้าร่วมกิจกรรม
11. การประเมินผลงาน

12. การทำหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของชุมชน

วราภรณ์ ตริธินวัต (2544) กำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งไว้ดังนี้

1. ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร
2. ร่วมแสดงความคิดเห็น
3. วางแผนในการแก้ไขปัญหา
4. ร่วมในการเป็นผู้ประสานงาน
5. มีส่วนชี้แจงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น
6. ร่วมในการช่วยเหลือด้านแรงงาน
7. ร่วมในการสละเงิน / วัสดุอุปกรณ์
8. มีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหา
9. ติดตามความก้าวหน้าของโครงการแก้ไขปัญหา
10. ติดตามการทำงานของผู้รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหา
11. ร่วมในการชักชวนบุคคลอื่นๆ ให้เข้าร่วมกิจกรรม
12. มีส่วนดูแลรักษาบำรุง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรสา ปานขาว (2526) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการยอมรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์ของประชาชนในเขตชุมชนแออัดคลองเตย โดยใช้การสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คนจากแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันอัตราการเปิดรับสารการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุแตกต่างกัน แต่ไม่แตกต่างกันในอัตราการเปิดรับสารดังกล่าวผ่านโทรทัศน์ ตัวแปรทางด้านเพศ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์ไม่ต่างกัน ผู้ที่มีอายุต่างกันจะมีอัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านวิทยุและโทรทัศน์ต่างกัน และผู้ที่มีขนาดครอบครัวต่างกัน อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านทางวิทยุจะไม่แตกต่างกัน แต่การเปิดรับสารดังกล่าวทางโทรทัศน์ในอัตราที่ต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์ เป็นดังนี้ สถานภาพ การศึกษา แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับสารด้านการป้องกันยา

เสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์แตกต่างกัน และเพศ อายุ ขนาดครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้พบว่า สถานภาพ การศึกษา อายุ ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์แตกต่างกัน ในขณะที่ผู้เพศ ขนาดครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางวิทยุและโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน

อามา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา, รัตนา จารุเบญญ (2534) ได้จัดทำรายงานการประเมินผล โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านสื่อมวลชน โดยวิธีการสำรวจ และสัมภาษณ์ เป็น 3 ระยะ กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในเขตบางเขนและเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เมื่อสิ้นสุดโครงการเผยแพร่ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดคือ ร้อยละ 40 ได้รับความรู้จากโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว และร้อยละ 19 เป็นผู้ได้รับความรู้จากโทรทัศน์และอ่านหนังสือ และร้อยละ 18 เป็นผู้ได้รับข่าวสารความรู้จากสื่อทั้ง 3 ประเภท

สำหรับความรู้วิธีการป้องกันยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ แต่มีข้อสังเกตว่า ความเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้เกิดขึ้นกับผู้ได้รับความรู้จากการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อมวลชนเท่านั้น แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้รับความรู้จากการเผยแพร่ก็มีความรู้เช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นคำอธิบายจากปรากฏการณ์ความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างนำมาตอบ “วิธีการป้องกันยาเสพติด” ซึ่งเป็นความรู้ที่ไม่ได้เกิดจากโครงการเผยแพร่ แต่เป็นความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมาก่อนและสะสมมา นอกจากนี้ยังมีข้อยืนยันว่า การเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อมวลชน ได้ช่วยย้ำเตือนความรู้เดิมของกลุ่มเป้าหมาย ช่วยเพิ่มความมั่นใจในความรู้ของตนมากขึ้น จากการทำจำนวนผู้ตอบในการสำรวจระยะที่ 3 มากกว่าระยะที่ 2 ค่อนข้างมาก

อุบลวรรณ ประมวลรัฐกาล (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ยาและสิ่งเสพติดในวัยรุ่น: ทดสอบเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ ความเชื่อถือในค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคม การคบเพื่อนที่ใช้ยา หรือสิ่งเสพติด มีผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น และพบว่า การคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติดมีผลกระทบต่อการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นมากที่สุด

พจนา วาสีกรัตน์ (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ ริงค์เอิร์ท ในการให้ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนระดับมัธยม

ศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเผยแพร่เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ของกลุ่มนักเรียนได้ แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้อาจจะสันนิษฐานได้ว่ามีสาเหตุมาจากการเลือกรับข่าวสาร การเลือกสนใจข่าวสาร การเลือกรับรู้ข่าวสาร และการเลือกจดจำข่าวสารของนักเรียนที่เข้าฟังการเผยแพร่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจของผู้รับสารที่มีผลกระทบโดยตรงกับการรับข่าวสาร หากผู้รับสารไม่สนใจและไม่รับรู้การสื่อสารก็จะไม่เกิดสัมฤทธิ์ผล

ธนวดี บุญลือ และคณะ (2538) ได้ศึกษา การสื่อสารเพื่อป้องกันยาเสพติดในสถานประกอบการอุตสาหกรรม โดยศึกษาถึงพฤติกรรมสื่อสาร ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมที่มีสารระเหยในการประกอบการ และอุตสาหกรรมผลิตอาหาร พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีการเปิดรับโทรทัศน์มากที่สุด เปิดรับหนังสือพิมพ์และวิทยุรองลงมาตามลำดับ และเป็นการเปิดรับรายการทุกประเภททั้งบันเทิงและข่าว โดยเปิดรับตั้งแต่ 19.00 น. เป็นต้นไป ทั้ง 2 สื่อ การเปิดรับข่าวสารด้านยาเสพติดจากสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์มีปริมาณน้อยมาก แต่มีพอสสมควรจากสื่อโทรทัศน์ในรูปของสโปตโฆษณาสั้นๆ หรือข้อความเตือนสติมิให้ใช้ยาเสพติด

ในแง่ของบุคคลที่คนงานได้พบปะ และสนทนาเป็นประจำ และได้ใช้เวลามากพอสสมควร ได้แก่ เพื่อนที่ทำงาน สารระเหยที่คุยกันเป็นเรื่องทั่วๆ ไป ส่วนเพื่อสนิทมีน้อย แต่ได้พูดคุยกันบ้าง บุคคลที่กลุ่มคนงานไว้วางใจในการปรึกษาหารือเรื่องทั่วๆ ไป คือ บิดา มารดา คู่ครอง และเพื่อน ตามลำดับ ส่วนบุคคลที่กลุ่มคนงานไว้วางใจในการปรึกษาหารือเรื่องปัญหาเสพติด คือ พ่อ แม่ เพื่อนแพทย์ บุคคลที่กลุ่มคนงานไว้วางใจ เชื่อถือ คือ บิดา มารดา พระ และเพื่อน ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า คนงานมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในระดับปานกลาง แต่มีทัศนคติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญา และการใช้ยาเสพติด โทนทัศน์เป็นสื่อที่คนงานให้ความสนใจ สำหรับการเผยแพร่ความรู้ด้านยาเสพติด โดยชี้แจงถึงอันตราย และโทษของยาเสพติด

วิศรดา วราลักษณ์ (2538) ศึกษา การรับรู้ข่าวสาร ความรู้เรื่องสิ่งเสพติดและการป้องกันสิ่งเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนเปิดรับข้อมูลจากสื่อมวลชนทุกประเภทน้อยพอสสมควร และมีระดับความรู้ ความเข้าใจพอสสมควรในเนื้อหาการป้องกันสิ่งเสพติด รองลงมาคือ อันตรายของสิ่งเสพติด และผู้ที่สนทนาเรื่องสิ่ง

เสพติดและการป้องกันสิ่งเสพติดมากที่สุดคือ ครู อาจารย์ รองลงมาคือ มารดาและเพื่อนสนิท ส่วนผู้ที่ทำให้เข้าใจมากที่สุด คือ ครู อาจารย์

ขวัญใจ ผลเจริญสุข (2539) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารในครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า ส่วนการเปิดรับหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า

ศิริพร เติดวงศ์สุข (2539) ได้ศึกษา พฤติกรรมการรับข่าวสารเรื่องยาบ้า (ปัจจุบัน ใช้ชื่อว่า ยาบ้า) ของครูมัธยมศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวิจัยเชิงสำรวจ พบว่าลักษณะทางประชากรของครู ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอน และวิชาที่สอน มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษของยาบ้า ส่วนเพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของยาบ้า นอกจากนี้ ยังพบว่า ลักษณะทางประชากรของครูที่แตกต่างกัน ได้แก่ ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้า ในขณะที่ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอน และวิชาที่สอน ไม่ทำให้ทัศนคติในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าต่างกัน และพบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาบ้าไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องโทษ และพิษภัยของยาบ้า และการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาบ้า ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาบ้า

ถนอมนุช พิทักษ์โกศล (2540) ได้ศึกษา ปัจจัยทางสังคม พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ยาบ้าของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ระดับการศึกษา อายุ สถานภาพการสมรส ขนาดของโรงงานที่ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าแตกต่างกัน เพศแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าไม่ต่างกัน สถานภาพการสมรสที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการป้องกันการใช้ยาบ้าแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา เพศ อายุ และขนาดของโรงงานที่ต่างกัน ทัศนคติต่อการป้องกันยาบ้าไม่แตกต่างกัน

จิตรา ธนสารเสถณี (2541) ได้ศึกษา การสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติ และทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เพศ ระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติดต่างกัน และเพศที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อการป้องกัน

กันสิ่งเสพติดต่างกัน นอกจากนี้ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ความรู้เรื่องสิ่งเสพติด และทัศนคติต่อการป้องกันสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติด และทัศนคติต่อการป้องกันสิ่งเสพติด เพศ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติดจากญาติพี่น้อง และลักษณะครอบครัว สามารถอธิบายทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดได้

เกอูร ชิวหากาญจน์ (2541) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ระดับการศึกษา อายุ แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน เพศ สถานภาพสมรส รายได้ที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน อายุแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้แตกต่างกันจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

นอกจากนั้น ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันตนเองจากยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด และความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นตัวแปรตัวเดียวที่สามารถอธิบายทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

ช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีขาวของครูและอาจารย์ระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางประชากร ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด ประเภทโรงเรียน และเขตที่ตั้ง มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีขาวแตกต่างกัน ส่วนตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด และเขตที่ตั้งมีความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีขาวแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีขาว

ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน (2542) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด จากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 408 คน พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการฯ ในขณะที่การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ จากสื่อประเภทอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการฯ และระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ จากสื่อทุกประเภทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการฯ

ส่วนความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติด และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการฯ เช่นเดียวกับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการฯ นอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการฯ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการฯ ได้ตามลำดับ

ศศิพันธุ์ ไตรทาน (2543) ได้ศึกษา กระบวนการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติด ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา พบว่า เพศ อายุ และรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีการเปิดรับสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลต่างกัน และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สิทธิศร มงคลชาติ (2544) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพของโครงการทูตเยาวชนต่อต้านยาเสพติดสัญจร จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษา รายได้ สภาพครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัวแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีเพศและอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด แต่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติที่มีต่อยาเสพติด

งานวิจัยในต่างประเทศ

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ได้ศึกษาและสรุปงานวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับผลหรืออิทธิพลของการสื่อสารมวลชน และได้สรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลว่า โดยปกตินั้นการสื่อสารมวลชนไม่ใช่สาเหตุสำคัญเพียงประการเดียวที่จะทำให้เกิดผลในผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกันหรือผ่านปัจจัยและอิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่นๆ มากกว่า และประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชนขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆ ของสาร แหล่งสารหรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

เชอร์ (Schur, 1965) ได้ศึกษานิเวศวิทยาของการติดยาเสพติด เป็นที่นิยมแพร่หลายในเมืองใหญ่ ซึ่งจากการศึกษาเหล่านั้นยืนยันว่า เขตที่มีการเปลี่ยนแปลงได้แก่ ย่านอพยพแหล่งสลัม ย่านธุรกิจการค้า รวมตลอดถึงบริเวณที่ครอบคลุมกิจการอุตสาหกรรมพาณิชยกรรม ซึ่งประกอบด้วยโรงงาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ ศูนย์การค้า ฯลฯ และยังพบว่า ผู้ติดยาเสพติดมักจะทำอาชีพอยู่ตามบ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นห้องๆ ในศูนย์กลางของเมือง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในเมืองเป็นที่ซึ่งไม่มีผู้ใดพิจารณากิจกรรม และการกระทำของเขา และได้มีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดระหว่างโครงสร้างทางนิเวศวิทยา และการแพร่กระจายของการติดยาเสพติด ซึ่งจะระบาดมากในท้องที่ที่มีประชากรหนาแน่น ภาวะเศรษฐกิจ และสังคมอยู่ในระดับต่ำ และในชุมชนกลุ่มน้อย ทั้งนี้เพราะในท้องที่และสภาวะการณดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรม การขยายตัวทางวัฒนธรรม สภาพไร้บรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดสังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคม ถือว่ามีอิทธิพลต่อการติดยาเสพติดในขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ จะเป็นปัจจัยที่ล่อบังคับให้ผู้มีจิตใจอ่อนไหวโน้มเอียงที่จะเสพยาเสพติด กลายสภาพเป็นผู้ติดยาเสพติดได้ง่าย และเร็วขึ้น

ฮักส์ และควาฟฟอร์ด (Hughes and Crawford, 1971) ได้พิจารณาถึงลักษณะที่เหมือนของการระบาดของการติดยาเสพติดในเมืองชิคาโกระหว่างปี ค.ศ. 1967 และ ค.ศ. 1971 ซึ่งสรุปได้ว่า มักจะเกิดในกลุ่มเพื่อนบ้านที่อยู่ในจำพวกสังคมชั้นต่ำ และพบว่า ระบบเพื่อนบ้านที่ไม่ดี โดยมีปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจในอัตราสูง จะทำให้เกิดปัญหาการติดยาเสพติดมากขึ้น

แฟน และฮอลเวย์ (Fan, D.P AND Holway, W.B., 1994) ได้ศึกษาเรื่อง การครอบคลุมของสื่อในเรื่องโคเคน และผลกระทบของมันในเรื่องของการใช้รูปแบบการใช้ พบว่า ผลที่เด่นชัดของข้อมูลเชิงใจแนะให้เห็นว่า นโยบายการควบคุมยาเสพติดนั้น จะประสบความสำเร็จเมื่อมุ่งไปที่ความต้องการ (Demand) มากกว่า การตอบสนอง (Supply) ในเรื่องของความต้อการนี้ การศึกษานี้ชี้ว่า ไม่ควรตีความว่าสื่อมวลชนรับผิดชอบโดยตรงต่อข้อมูลเชิงใจในการต่อต้านโคเคน ควรจะใช้ให้เป็นประโยชน์เสมือนเป็นตัวรายงาน และนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อต้านยาเสพติด ถ้ามันสามารถรายงานเหตุการณ์ซึ่งเป็นที่น่าสนใจต่อสาธารณชน

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษา พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น จะมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมอันเป็นผลที่เกิดจากการได้เปิดรับข่าวสารในเรื่องนั้นๆ โดยการเปิดรับข่าวสารจะมีความสอดคล้องกับลักษณะการเลือกรับข่าวสาร ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร อันได้แก่ เพศ, อายุ, การศึกษา, สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ, ศาสนา และภูมิฐานะ เมื่อมีการเปิดรับข่าวสารแล้วก็จะก่อให้เกิดความเข้าใจ และจดจำเนื้อหาสาร เพื่อก่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสารที่ได้รับมานั้น ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเรื่องนั้นๆ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมาในที่สุด

สำหรับการเปิดรับข่าวสารนั้น ไม่ใช่ตัวแปรที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมจากสารที่ได้มีการเปิดรับมา แต่การเปิดรับข่าวสารเป็นเพียงแรงเสริมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น การที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมขึ้นได้นั้น ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกไม่ว่าจะเป็นลักษณะของประชากรของผู้รับสาร หรือสิ่งแวดล้อมที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” เป็นการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One Shot Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 133,930 คน จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ 7 ตำบล และ 1 เทศบาล จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายสำหรับการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีจำนวน 133,930 คน สามารถกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวนอย่างน้อย 398 คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาจากการใช้วิธีการเปิดตารางของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 95.5% ยอมให้ความคลาดเคลื่อน (e) ของการประมาณค่าเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ (อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2543: 24) ในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่ต่ำกว่า 400 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดจำนวนตัวอย่างไว้ 420 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 420 คน ซึ่งแบ่งการสุ่มออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตอำเภอบางบัวทอง จ. นนทบุรี ออกเป็นตำบลตามข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยโดยใช้วิธีการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่ม (Stratified Random Sampling) เป็นจำนวน 7 ตำบล 1 เทศบาล ดังนี้

1. บางคูรัด
2. บางบัวทอง
3. บางรักพัฒนา
4. บางรักใหญ่
5. พิมลราช
6. ละคร
7. ลำโพ
8. เทศบาลเมืองบางบัวทอง

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนที่อาศัยในแต่ละตำบล มีลักษณะแตกต่างกันทางด้านประชากรอย่างชัดเจนทั้งทางด้านศาสนา รูปแบบการประกอบอาชีพ และรูปแบบการดำรงชีวิต การเลือกกลุ่มตัวอย่างจึงเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างใน 2 ตำบล ดังนี้

2.1 ตำบลบางคูรัด

2.2 ตำบลละคร

3. การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษานี้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดให้เก็บข้อมูลตัวอย่างตำบลละ 210 คน

4. กำหนดให้ในกลุ่มตัวอย่าง 210 คนของแต่ละตำบลที่สุ่มได้ มีอาชีพ 6 กลุ่ม ดังนี้

1. นักเรียน นักศึกษา	จำนวน	35 คน
2. ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ	จำนวน	35 คน
3. รับจ้าง (รับจ้าง กรรมกร พนักงานขับรถ ฯลฯ)	จำนวน	35 คน
4. พนักงานบริษัทเอกชน	จำนวน	35 คน
5. ประกอบอาชีพส่วนตัว (ค้าขาย แพทย์ เสริมสวย ทนายความ ฯลฯ)	จำนวน	35 คน
6. แม่บ้าน	จำนวน	35 คน

สมมติฐานข้อที่ 5	ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
ตัวแปรอิสระ	ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด
ตัวแปรตาม	พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
สมมติฐานข้อที่ 6	ทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
ตัวแปรอิสระ	ทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด
ตัวแปรตาม	พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
สมมติฐานข้อที่ 7	ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด และทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและ ต่อต้านปัญหา ยาเสพติด โดยที่การรับรู้ข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด
ตัวแปรอิสระ	ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด และทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด
ตัวแปรตาม	พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านปัญหา ยาเสพติด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากการศึกษาค้นคว้านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ จังหวัดนนทบุรี และนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของจังหวัดนนทบุรี โดยจัดลำดับ เนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และศาสนา
ตอนที่ 2	เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 10 ข้อ ครอบคลุมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อต่างๆ ความถี่ในการ

- เปิดรับสารจากสื่อ ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ ผลที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อ ประเด็นที่สนใจในการเปิดรับสารเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ในปัญหาเสพติด จำนวน 15 ข้อ ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับปัญหาเสพติดทั้งในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี และทั่วไป การแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติด โทษของยาเสพติด บทลงโทษแก่ผู้กระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด และมาตรการและกฎหมายต่างๆ ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯลฯ
- ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด ทั้งประเด็นที่เป็นทัศนคติเชิงบวก และเชิงลบต่อปัญหายาเสพติดจำนวน 12 ข้อ โดยออกแบบการวัดในรูปแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็นดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, เฉยๆ, ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของผู้ตอบแบบสอบถามว่าเป็นอย่างไรโดยยกเหตุการณ์จำลองขึ้นมาให้ผู้ตอบแบบสอบถามสมมติว่าตนเป็นคนๆ นั้น ซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นเชิงบวก และเชิงลบต่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด จำนวน 5 ข้อ โดยออกแบบการวัดในรูปแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็นดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ตอนที่ 6 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกัน และต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี จำนวน 23 ข้อ ตามโครงการที่จัดขึ้น โดยออกแบบการวัดในรูปแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็นดังนี้ ไม่เคยได้ยิน, ไม่เข้าร่วมโครงการ, เข้าร่วมโครงการ

การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

หลังจากออกแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญการวิจัยเป็นผู้พิจารณา ดังนี้

Construct Validity หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยการพิจารณาถึงประเด็นคำถามที่สร้างขึ้นว่า ตรงกับความหมายที่ได้นิยามตัวแปรเหล่านั้นไว้หรือไม่ และสื่อความหมายตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการไว้หรือไม่

Content Validity หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาว่าครบถ้วน ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะวัดหรือไม่ และภาษาที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ดังนี้

นำแบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรงแล้ว และได้ปรับปรุงเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกประเด็น และใช้ภาษาที่เหมาะสมแล้ว ไปลองใช้ (Pre – test) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อเป็นการทดสอบคำถามแต่ละข้อแต่ละตอนในแบบสอบถามว่า รูปแบบคำถามเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างตามการศึกษาวิจัยในครั้งนี้หรือไม่ เพื่อวัดตัวแปรทางด้านจิตวิทยา ซึ่งในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) นำแบบสอบถามที่ผ่านการ Pre – test จำนวน 30 ชุดในข้างต้น มาทดสอบค่าความเชื่อถือได้ โดยแบ่งออกเป็น

1. นำผลจากแบบสอบถามในส่วนที่ 3: ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสาเสตด ซึ่งได้ผ่านการทดสอบมาแล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson's Method) ซึ่งเป็นวิธีหาค่าความเชื่อถือได้สำหรับแบบทดสอบที่มีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็นแบบ 0, 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการคำนวณ KR21 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543: 92) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(k-\bar{X})}{kS^2} \right\}$$

เมื่อ	k	คือ	จำนวนข้อ
	p	คือ	ค่าความยากของแต่ละข้อ
	q	=	1 – p
	\bar{X}	คือ	คะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับ
	S^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับที่ได้จากการทดสอบ

ผลจากการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือในส่วนความรู้ = 0.266

ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือต่ำ จึงได้มีการปรับแบบสอบถามในส่วนของความรู้ และ ทำหาค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือในส่วนของความรู้จากการเก็บข้อมูล = 0.6571 ซึ่งอยู่ในระดับที่รับได้ แต่เนื่องจากการออกแบบเครื่องมือในส่วนความรู้ต้องการศึกษาความรู้ในขั้นสูงจึงอาจส่งผลต่อค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือในส่วนความรู้

2. สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 4: ทักษะคิดที่มีต่อการแก้ปัญหาเสพติด

ส่วนที่ 5: พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

ส่วนที่ 6: การเข้าร่วมโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ป้องกันและ ต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่

ซึ่งได้ผ่านการทดสอบมาแล้ว มาหาค่าความเชื่อถือได้ โดยวิธีของ Cronbach ซึ่งใช้สำหรับเครื่องมือที่ให้คะแนนรายข้อมากกว่า 1 คะแนน ค่าความเชื่อถือได้ของวิธีการนี้เรียกว่า Alpha Coefficient มีส่วนในการคำนวณ(วิเชียร เกตุสิงห์, 2543: 93) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum V_i}{V_t} \right\}$$

เมื่อ	α	คือ	ค่าความเชื่อถือได้
	k	คือ	จำนวนข้อ
	V_i	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	V_t	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือใน

ส่วนของทัศนคติ = 0.7651

ส่วนของพฤติกรรม = 0.7226

ส่วนของการเข้าร่วม = 0.8103

ซึ่งค่าความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จึงนำไปเก็บข้อมูลโดยไม่จำเป็นต้องมีการปรับแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัย โดยมีการชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนออกเก็บข้อมูลจริง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้สละเวลาตอบแบบสอบถาม ตามสัดส่วนของอาชีพและเพศ จากบริเวณที่มีประชาชนหนาแน่น เช่น ห้างสรรพสินค้า สถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา บริษัทเอกชนต่างๆ โดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจาก 2 ตำบลที่ได้กำหนดไว้ ตำบลละ 210 คน

เกณฑ์การวัดตัวแปร

ผู้วิจัยทำการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีเกณฑ์การประมาณการได้รับข่าวสาร และสื่อที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1.1 ปริมาณในการเปิดรับข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด

ได้รับทุกวัน	5	คะแนน
ได้รับสัปดาห์ละ 4 – 6 ครั้ง	4	คะแนน
ได้รับสัปดาห์ละ 1 – 3 ครั้ง	3	คะแนน
ได้รับน้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	2	คะแนน
ได้รับ 2 – 3 ครั้ง เท่านั้น	1	คะแนน

นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับสูงมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับต่ำมาก

1.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อต่างๆ

ได้รับทุกวัน	5	คะแนน
ได้รับสัปดาห์ละ 4 – 6 ครั้ง	4	คะแนน
ได้รับสัปดาห์ละ 1 – 3 ครั้ง	3	คะแนน
ได้รับน้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	2	คะแนน
ได้รับ 2 – 3 ครั้ง เท่านั้น	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	มีการรับสารเกี่ยวกับยาเสพติดระดับต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	มีการรับสารเกี่ยวกับยาเสพติดระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	มีการรับสารเกี่ยวกับยาเสพติดระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	มีการรับสารเกี่ยวกับยาเสพติดระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	มีการรับสารเกี่ยวกับยาเสพติดระดับสูงมาก

1.3 ผลที่ได้รับจากการเปิดรับสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อ

มีผลมากที่สุด	5	คะแนน
มีผลมาก	4	คะแนน
มีผลปานกลาง	3	คะแนน
มีผลน้อย	2	คะแนน
มีผลน้อยที่สุด	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	ผลที่ได้รับอยู่ในระดับต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	ผลที่ได้รับอยู่ในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	ผลที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	ผลที่ได้รับอยู่ในระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	ผลที่ได้รับอยู่ในระดับสูงมาก

1.4 ประเด็นที่สนใจเกี่ยวกับยาเสพติดที่สนใจในการเปิดรับสื่อ

สนใจมากที่สุด	5	คะแนน
สนใจมาก	4	คะแนน
สนใจปานกลาง	3	คะแนน
สนใจน้อย	2	คะแนน
สนใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	สนใจในระดับต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	สนใจในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	สนใจในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	สนใจในระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	สนใจในระดับสูงมาก

2. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด

ในการวัดค่าตัวแปรความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด จากคำถามจำนวน 15 ข้อซึ่งครอบคลุมรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง การแก้ปัญหาเสพติด การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในลักษณะของคำถามแบบปรนัย 4 ตัวเลือก และ 2 ตัวเลือก กำหนดคะแนนไว้ดังนี้

ตอบถูก	1	คะแนน
ตอบผิด	0	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาจัดระดับความรู้เป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาคะแนนเป็นร้อยละ ดังนี้

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50	มีความรู้ระดับต่ำมาก
คะแนนระหว่างร้อยละ 50 – 60	มีความรู้ระดับต่ำ
คะแนนระหว่างร้อยละ 61 – 79	มีความรู้ระดับปานกลาง
คะแนนระหว่างร้อยละ 80 – 90	มีความรู้ระดับสูง
คะแนนมากกว่าร้อยละ 90	มีความรู้ระดับสูงมาก

3. ทักษะคิดต่อการแก้ปัญหาเสพติด

การวัดค่าตัวแปรเกี่ยวกับปัญหาเสพติดจากข้อความ 12 ข้อ โดยใช้การวัดตัวแปรตามมาตรวัดแบบ Likert Scale ซึ่งมีข้อความทั้งที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบต่อปัญหาเสพติด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ลักษณะข้อความ	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
เฉยๆ / 50 - 50	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

โดยจัดข้อความเชิงบวก	อยู่ในข้อ	2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12
ข้อความเชิงลบ	อยู่ในข้อ	1, 5, 6

นำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	มีทัศนคติเชิงลบมากต่อปัญหาเสพติด
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	มีทัศนคติเชิงลบต่อปัญหาเสพติด
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	มีทัศนคติปานกลางต่อปัญหาเสพติด (เฉยๆ)
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	มีทัศนคติเชิงบวกต่อปัญหาเสพติด
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	มีทัศนคติเชิงบวกมากต่อปัญหาเสพติด

4. พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

การวัดค่าตัวแปรเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ได้นำข้อความสถานการณ์จำลองจำนวน 5 เหตุการณ์ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามความคิดของตนเอง โดยการวัดค่าตัวแปรแบ่งออกเป็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งมีทั้งข้อความที่เป็นเชิงบวก และเชิงลบต่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ลักษณะข้อความ	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ / 50 - 50	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

โดยจัดข้อความเชิงบวก	อยู่ในข้อ	2, 5, 7, 11, 12
ข้อความเชิงลบ	อยู่ในข้อ	-

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่ำมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงมาก

5. การมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติด มีเกณฑ์การประมาณการเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่เคยได้ยินโครงการ	0	คะแนน
ไม่เข้าร่วมโครงการ	0	คะแนน
เข้าร่วมโครงการ	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.20	มีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 0.21 – 0.40	มีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ต่ำ
ค่าเฉลี่ย 0.41 – 0.60	มีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 0.61 – 0.80	มีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด สูง
ค่าเฉลี่ย 0.81 – 1.00	มีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด สูงมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีการคำนวณค่าสถิติ 2 แบบ คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการนำเสนอข้อมูลด้วยตาราง เพื่อเป็นการอธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

- ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด
- ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด
- ทักษะการแก้ปัญหาเสพติด
- พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
- การมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่

2. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการหาค่าการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

□ ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ต่างๆ ตามสมมติฐานข้อที่ 1 – 6

□ ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานข้อที่ 7 ซึ่งมีการหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัว กับตัวแปรตาม 1 ตัว และสามารถบอกประสิทธิภาพของตัวแปรทั้งหลายในการพยากรณ์ตัวแปรพร้อมกัน กล่าวคือ ผลการวิเคราะห์บอกได้ว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาหลายตัวนั้นสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้เป็นสัดส่วนเท่าใด โดยดัชนีที่เป็นตัวชี้ความแม่นยำของกลุ่มตัวแปรอิสระในการอธิบายตัวแปรตามคือ ค่ากำลังสองของสหสัมพันธ์พหุคูณ R^2 ซึ่งเป็นค่าความแปรปรวนของตัวแปรตามที่สามารถอธิบายได้โดยกลุ่มตัวแปรอิสระที่อยู่ในการวิเคราะห์ทั้งหมด

กำหนดการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไว้เป็น 5 ระดับดังนี้ (Bartz, 1999:184)

ค่าสหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
.20 หรือต่ำกว่า	ต่ำมาก
.21 ถึง .40	ต่ำ
.41 ถึง .60	ปานกลาง
.61 ถึง .80	สูง
มากกว่า .80	สูงมาก

การประมวลผลข้อมูล

การประมวลผลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูลเพื่อคำนวณค่าสถิติที่ต้องการ

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลจะเป็นการนำเสนอตามประเด็นของสมมติฐานในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขต อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี” แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง
ตอนที่ 2	ลักษณะการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด
ตอนที่ 3	ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
ตอนที่ 4	ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด
ตอนที่ 5	พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
ตอนที่ 6	การมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดที่จัดขึ้นในพื้นที่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี
ตอนที่ 7	ผลการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

1. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
2. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
3. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
4. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
5. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
6. ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
7. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด และทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี โดยที่การเปิดรับข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	208	49.5
หญิง	212	50.5
ไม่ตอบ	0	0
รวม	420	100

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยเพศชาย และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 49.5 และ 50.5 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อายุ

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	41	9.8
21 - 25 ปี	91	21.7
26 - 30 ปี	82	19.8
31 - 35 ปี	42	10.0
36 - 40 ปี	64	15.2
41 - 45 ปี	38	9.0
46 - 50 ปี	27	6.6
มากกว่า 50 ปี	35	8.3
รวม	420	100

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มอายุ 21 – 25 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 26 – 30 ปีจำนวน 82 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19.8 และกลุ่มอายุ 36 – 40 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับการศึกษา

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	56	13.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	46	11.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	67	16.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	69	16.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	168	40.0
สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.4
ไม่ตอบ	4	1.0
รวม	420	100

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาคือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 16.4 และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 16.0 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาชีพ

ตารางที่ 4

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน / นักศึกษา	69	16.4
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	71	16.9
พนักงานบริษัทเอกชน	73	17.4
รับจ้างทั่วไป	69	16.4
แม่บ้าน	69	16.4
ค้าขาย / ประกอบอาชีพส่วนตัว	69	16.4
ไม่ตอบ	0	0
รวม	420	100

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ประกอบอาชีพต่างๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 17.4 รองลงมาคือ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 16.90 และ นักเรียน / นักศึกษา, รับจ้างทั่วไป, แม่บ้าน, ค้าขาย / ประกอบอาชีพส่วนตัว มีจำนวนเท่ากันคิดเป็น ร้อยละ 16.4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 5

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน

รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	53	12.6
5,001 - 10,000 บาท	177	42.1
15,001 - 30,000 บาท	135	32.1
30,001 - 50,000 บาท	42	10.0
มากกว่า 50,000 บาท	12	2.9
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมามีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน คือ 15,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.1 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 12.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสนา

ตารางที่ 6

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	317	75.5
อิสลาม	63	15.0
คริสต์	38	9.0
อื่นๆ	2	0.5
รวม	420	100

จากตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 75.5 รองลงมาคือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 15.0 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 9.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน

สื่อ	บ่อยที่สุด		บ่อย		พอสมควร		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
วิทยุ	48	11.4	61	14.5	116	27.6	140	33.3	51	12.1	4	1.0	2.80
โทรทัศน์	180	42.9	74	17.6	98	23.3	64	15.2	1	0.2	3	0.7	3.88
หนังสือพิมพ์	103	24.5	84	20.0	105	25.0	97	23.1	26	6.2	5	1.2	3.34
นิตยสาร / วารสาร	13	3.1	44	10.5	81	19.3	157	37.4	120	28.6	5	1.2	2.21

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ลักษณะการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด

การเปิดรับสื่อมวลชน

จากตารางที่ 7 ในการศึกษาลักษณะการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า ใน 1 สัปดาห์กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากวิทยุ นานๆ ครั้ง หรือ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 33.3 รองลงมา คือกลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากวิทยุในระดับ พอสมควร หรือ 3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 27.6

สำหรับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดบ่อยที่สุด หรือทุกวัน ร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์บ่อย หรือ 5 – 6 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 17.6

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์พอสมควร หรือ 3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 25.0 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์ทุกวัน หรือบ่อยที่สุด ร้อยละ 24.5

สำหรับนิตยสาร / วารสาร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากนิตยสาร / วารสาร นานๆ ครั้ง หรือ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 37.4 และกลุ่มที่มีการมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากนิตยสาร / วารสาร พอสมควร ร้อยละ 19.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น

สื่อ	บ่อยที่สุด		บ่อย		พอสมควร		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
โปสเตอร์	16	3.8	40	9.5	78	18.6	180	42.9	104	24.8	2	0.5	2.24
แผ่นพับ	7	1.7	25	6.0	47	11.2	181	43.1	153	36.4	7	1.7	1.92
คู่มือ	8	1.9	18	4.3	39	9.3	130	31.0	219	52.1	6	1.4	1.71
เอกสาร	9	2.1	20	4.8	47	11.2	123	29.3	215	51.2	6	1.4	1.76
บอร์ดประกาศของชุมชน	12	2.9	28	6.7	35	8.3	89	21.2	250	59.5	6	1.4	1.70
หอกระจายเสียงหมู่บ้าน	5	1.2	9	2.1	41	9.8	96	22.9	262	62.4	7	1.7	1.54

การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโปสเตอร์นานๆ ครั้ง ร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่เคยมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโปสเตอร์ ร้อยละ 24.8

สำหรับสื่อแผ่นพับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากแผ่นพับ นานๆ ครั้ง ร้อยละ 43.1 รองลงมา คือกลุ่มที่ไม่เคยมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโปสเตอร์ ร้อยละ 24.8

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากคู่มือ ร้อยละ 36.4 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากคู่มือ นานๆ ครั้ง ร้อยละ 31.0

สำหรับเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 51.2 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติด ในระดับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 21.5

สำหรับบอร์ดประกาศของชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากบอร์ดประกาศของชุมชน ร้อยละ 59.5 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากบอร์ดประกาศของชุมชน ในระดับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 21.2

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหอกระจายเสียงหมู่บ้าน ร้อยละ 62.4 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหอกระจายเสียง นานๆ ครั้ง ร้อยละ 22.9

ตารางที่ 9

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

สื่อ	บ่อยที่สุด		บ่อย		พอสมควร		นานๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
พ่อ - แม่	15	3.6	16	3.8	56	13.3	138	32.9	191	45.5	4	1.0	1.027
ญาติ - พี่น้อง	7	1.7	23	5.5	71	16.9	163	38.8	152	36.2	4	1.0	0.954
เพื่อน	20	4.8	39	9.3	117	27.9	154	36.7	86	20.5	4	1.0	1.065
เพื่อนร่วมงาน	16	3.8	44	10.5	96	22.9	126	30.0	131	31.2	7	1.7	1.126
ภรรยา / สามี / แฟน	19	4.5	27	6.4	85	20.2	142	33.8	140	33.3	7	1.7	1.098
ครู / อาจารย์	7	1.7	13	3.1	35	8.3	80	19.0	276	65.7	9	2.1	0.903
เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	4	1.0	10	2.4	10	2.4	51	12.1	338	80.5	7	1.7	0.717
นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม	3	0.7	3	0.7	19	4.5	65	15.5	324	77.1	6	1.4	0.658
พระภิกษุ / สามเณร / อีห่มาม / ผู้นำทางศาสนา	1	0.2	11	2.6	13	3.1	59	14.0	329	78.3	7	1.7	0.679

การเปิดรับสื่อบุคคล

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับพ่อ – แม่ ร้อยละ 45.5 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับพ่อ – แม่ นานๆ ครั้ง หรือ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง ร้อยละ 32.9

กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับญาติ – พี่น้อง นานๆ ครั้ง ร้อยละ 38.8 และไม่มีการพูดคุยกับญาติ – พี่น้องเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 36.2

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการพูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับยาเสพติดนานๆ ครั้ง ร้อยละ 36.7 รองลงมา คือกลุ่มที่มีการพูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับยาเสพติด พอสมควร ร้อยละ 27.9

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 31.2 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีความถี่ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับยาเสพติดนานๆ ครั้ง ร้อยละ 30.0

กลุ่มตัวอย่างมีการพูดคุยกับภรรยา /สามี / แฟน เกี่ยวกับยาเสพติด นานๆ ครั้ง ร้อยละ 33.8 และไม่เคยเลย ร้อยละ 33.3

ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับครู / อาจารย์ พบว่า ไม่เคยเลย ร้อยละ 65.7 รองลงมา คือ นานๆ ครั้ง ร้อยละ 19.0

สำหรับความบ่อยครั้งในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เป็นดังนี้คือ ไม่เคยเลย ร้อยละ 80.5 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 12.1

ความบ่อยครั้งในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับ นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม เป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 77.1 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 15.5

สำหรับความบ่อยครั้งในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับ พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา เป็นดังนี้ คือ ไม่เคยเลย ร้อยละ 78.3 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 14.0

ตารางที่ 10

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
ยาเสพติดผ่านสื่อต่างๆ

ประเภทของสื่อ	X	S.D.	ระดับการเปิดรับ
วิทยุ	2.80	1.182	ปานกลาง
โทรทัศน์	3.88	1.136	สูง
หนังสือพิมพ์	3.34	1.252	ปานกลาง
นิตยสาร / วารสาร	2.21	1.072	ต่ำ
โปสเตอร์	2.24	1.052	ต่ำ
แผ่นพับ	1.92	0.935	ต่ำ
คู่มือ	1.71	0.943	ต่ำ
เอกสาร	1.76	0.982	ต่ำ
บอร์ดประกาศของชุมชน	1.70	1.065	ต่ำ
หอกระจายเสียงหมู่บ้าน	1.54	0.851	ต่ำ
พ่อ - แม่	1.86	1.027	ต่ำ
ญาติ - พี่น้อง	1.97	0.954	ต่ำ
เพื่อน	2.41	1.065	ต่ำ
เพื่อนร่วมงาน	2.24	1.126	ต่ำ
ภรรยา /สามี / แฟน	2.14	1.098	ต่ำ
ครู / อาจารย์	1.53	0.903	ต่ำ
เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	1.28	0.717	ต่ำมาก
นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / จนท.พัฒนาสังคม	1.30	0.658	ต่ำมาก
พระภิกษุ / สามเณร / อีหาม / ผู้นำทางศาสนา	1.30	0.679	ต่ำมาก
ระดับการเปิดรับสื่อทุกชนิดเฉลี่ย (\bar{X}) =	2.0559		
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) =	0.63086		
ระดับการเปิดรับสื่อรวม			ต่ำ

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์ และวิทยุ ตาม

ลำดับ และมีระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับต่ำมากจากสื่อ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด, นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม และพระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา สำหรับระดับการเปิดรับสื่อทุกชนิดเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างพบว่าอยู่ในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด
จากสื่อทุกประเภท

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ ยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	67	16.0
ต่ำ	262	62.5
ปานกลาง	55	13.0
สูง	17	4.0
สูงมาก	0	0
รวม	401	95.5

จากตารางที่ 11 เมื่อแบ่งระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท เป็น 5 ระดับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระดับต่ำ คิดเป็น ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภทระดับ ต่ำมาก ร้อยละ 16.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน

สื่อ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
วิทยุ	54	12.9	54	12.9	119	28.3	148	35.2	41	9.8	4	1.0	2.84
โทรทัศน์	144	34.3	61	14.5	123	29.3	88	21.0	2	0.5	2	0.5	3.61
หนังสือพิมพ์	56	13.3	87	20.7	125	29.8	119	28.3	29	6.9	4	1.0	3.05
นิตยสาร / วารสาร	11	2.6	40	9.5	97	23.1	150	35.7	117	27.9	5	1.2	2.22

ระยะเวลาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน

จากตารางที่ 12 ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากวิทยุน้อย ร้อยละ 35.2 และมีระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากวิทยุในระดับปานกลาง ร้อยละ 28.3

สำหรับระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด ร้อยละ 34.3 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 29.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.8 และมีการใช้เวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์น้อย ร้อยละ 28.3

สำหรับนิตยสาร / วารสาร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากนิตยสาร / วารสาร น้อย ร้อยละ 35.7 และไม่เคยเลย ร้อยละ 27.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะระยะเวลาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น

สื่อ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
โปสเตอร์	14	3.3	16	3.8	37	8.8	242	57.6	109	26.0	2	0.5	2.00
แผ่นพับ	12	2.9	11	2.6	41	9.8	203	48.3	146	34.8	7	1.7	1.89
คู่มือ	9	2.1	13	3.1	41	9.8	137	32.6	214	51.0	6	1.4	1.71
เอกสาร	6	1.4	18	4.3	41	9.8	136	32.4	214	51.0	5	1.2	1.71
บอร์ดประกาศของชุมชน	14	3.3	9	2.1	37	8.8	110	26.2	244	58.1	6	1.4	1.64
หอกระจายเสียงหมู่บ้าน	5	1.2	6	1.4	47	11.2	96	26.9	259	61.6	7	1.7	1.58

ระยะเวลาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปริมาณในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโปสเตอร์น้อย ร้อยละ 57.6 รองลงมาคือ ไม่เคยมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโปสเตอร์ ร้อยละ 26.0

สำหรับสื่อแผ่นพับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปริมาณในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากแผ่นพับ น้อย ร้อยละ 48.3 รองลงมาคือ ไม่เคยมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากแผ่นพับ ร้อยละ 34.8

กลุ่มตัวอย่างไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากคู่มือ ร้อยละ 51.0 และมีปริมาณในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากคู่มือ น้อย ร้อยละ 32.6

สำหรับเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 51.2 รองลงมาคือ ปริมาณในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย ร้อยละ 32.4

สำหรับบอร์ดประกาศของชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากบอร์ดประกาศของชุมชน ร้อยละ 58.1 รองลงมาคือ ปริมาณในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากบอร์ดประกาศของชุมชน น้อย ร้อยละ 26.2

และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหอกระจายเสียงหมู่บ้าน ร้อยละ 61.6 รองลงมาคือ ปริมาณในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหอกระจายเสียง น้อย ร้อยละ 26.9

ตารางที่ 14

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะระยะเวลาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

สื่อ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
พ่อ - แม่	7	1.7	23	5.5	59	14.0	135	32.1	192	45.7	4	1.0	1.84
ญาติ - พี่น้อง	10	2.4	24	5.7	65	15.5	172	41.0	145	34.5	4	1.0	2.00
เพื่อน	14	3.3	26	6.2	110	26.2	183	43.6	84	20.0	3	0.7	2.29
เพื่อนร่วมงาน	11	2.6	22	5.2	106	25.2	147	35.0	128	30.5	6	1.4	2.13
ภรรยา / สามี / แฟน	13	3.1	15	3.6	67	16.0	168	40.0	149	35.5	8	1.9	1.97
ครู / อาจารย์	4	1.0	10	2.4	38	9.0	78	18.6	279	66.4	11	2.6	1.49
เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	2	0.5	3	0.7	21	5.0	51	12.1	337	80.2	6	1.4	1.27
นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม	2	0.5	4	1.0	23	5.5	61	14.5	323	76.9	7	1.7	1.31
พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา	2	0.5	7	1.7	19	4.5	50	11.9	336	80.0	6	1.4	1.28

ระยะเวลาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับพ่อ – แม่ ร้อยละ 45.7 รองลงมาคือ ปริมาณในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับพ่อ – แม่ น้อย ร้อยละ 32.1

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในการพูดคุยกับญาติ – พี่น้อง ในปริมาณน้อย ร้อยละ 41 และไม่มีการพูดคุยกับญาติ – พี่น้อง เกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 34.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการพูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับยาเสพติดในปริมาณน้อย ร้อยละ 43.6 และระดับปริมาณ ปานกลาง ร้อยละ 26.2

สำหรับปริมาณในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปริมาณในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย ร้อยละ 35.0 พอๆ กับที่ไม่มีการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 30.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการพูดคุยกับภรรยา /สามี / แฟน เกี่ยวกับยาเสพติดในปริมาณน้อย ร้อยละ 40.0 และรองลงมาคือไม่เคยเลย ร้อยละ 35.5

ปริมาณในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับครู / อาจารย์ของกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 66.4 รองลงมาคือ น้อย ร้อยละ 18.6

สำหรับปริมาณในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เป็นดังนี้คือ ไม่เคยเลย ร้อยละ 80.2 และน้อย ร้อยละ 12.1

ปริมาณในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับ นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม เป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 76.9 และน้อย ร้อยละ 14.5

สำหรับปริมาณในการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดกับ พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา เป็นดังนี้ คือ ไม่เคยเลย ร้อยละ 78.3 และน้อย ร้อยละ 11.9

ตารางที่ 15

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับระยะเวลาของการเปิดรับข่าวสาร
เกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อต่างๆ

ประเภทของสื่อ	X	S.D.	ระดับระยะเวลา การเปิดรับ
วิทยุ	2.84	1.173	ปานกลาง
โทรทัศน์	3.61	1.174	สูง
หนังสือพิมพ์	3.05	1.146	ปานกลาง
นิตยสาร / วารสาร	2.22	1.045	ต่ำ
โปสเตอร์	2.00	0.898	ต่ำ
แผ่นพับ	1.89	0.900	ต่ำ
คู่มือ	1.71	0.925	ต่ำ
เอกสาร	1.71	0.915	ต่ำ
บอร์ดประกาศของชุมชน	1.64	0.973	ต่ำ
หอกระจายเสียงหมู่บ้าน	1.58	0.986	ต่ำ
พ่อ - แม่	1.84	0.976	ต่ำ
ญาติ - พี่น้อง	2.00	0.977	ต่ำ
เพื่อน	2.29	0.968	ต่ำ
เพื่อนร่วมงาน	2.13	1.001	ต่ำ
ภรรยา /สามี / แฟน	1.97	0.977	ต่ำ
ครู / อาจารย์	1.49	0.838	ต่ำมาก
เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	1.27	0.632	ต่ำมาก
นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / จนท.พัฒนาสังคม	1.31	0.665	ต่ำมาก
พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา	1.28	0.675	ต่ำมาก
ระดับปริมาณการเปิดรับสื่อทุกชนิดเฉลี่ย (\bar{X}) = 1.9825			
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.59346			
ระดับปริมาณการเปิดรับสื่อรวม ต่ำ			

จากตารางที่ 15 พบว่า ปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์มากที่สุด และอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ ตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปริมาณการเปิดรับข่าวสารจาก ครู / อาจารย์, เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด, นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม และพระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา อยู่ในระดับต่ำมาก

สำหรับปริมาณในการเปิดรับสื่อทุกชนิดเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับ
ต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
ยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท

ระดับปริมาณการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	77	18.4
ต่ำ	266	63.1
ปานกลาง	39	9.3
สูง	17	4.0
สูงมาก	0	0
รวม	399	94.8

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารจากสื่อทุกประเภทอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 63.1 รองลงมา มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภทอยู่ในระดับต่ำมาก ร้อยละ 18.4

ตารางที่ 17

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการไปใช้สถานที่ต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด

สถานที่	บ่อยที่สุด		บ่อย		พอสมควร		นานๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ศาลาประชาคม	5	1.2	18	4.3	19	4.5	47	11.2	325	77.4	6	1.4	1.38
ลานกีฬาต้านยาเสพติด	7	1.7	18	4.3	46	11.0	102	24.3	242	57.6	5	1.2	1.67
บ้านพักผู้นำชุมชน	4	1.0	12	2.9	21	5.0	60	14.3	315	75.0	8	1.9	1.37
วัด / โบสถ์ / มัสยิด	8	1.9	14	3.3	24	5.7	64	15.2	305	72.6	5	1.2	1.45
องค์การบริหารส่วนตำบล / ที่ว่าการอำเภอ / สถานที่ราชการ	10	2.4	15	3.6	20	4.8	41	9.8	327	77.9	7	1.7	1.40

สถานที่ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างไปศาลาประชาคม เพื่อการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 77.4 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 11.2

ความบ่อยครั้งในการไปลานกีฬาด้านยาเสพติด เพื่อพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 57.6 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 24.3

ความบ่อยครั้งในการไปบ้านพักของผู้นำชุมชน เพื่อพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 75.0 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 14.3

ความบ่อยครั้งในการไปวัด / โบสถ์ / มัสยิด เพื่อพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 72.6 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 15.2

สำหรับความบ่อยครั้งในการไป องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) / ที่ว่าการอำเภอ และสถานีราชการ เพื่อพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นดังนี้ ไม่เคยเลย ร้อยละ 77.9 และนานๆ ครั้ง ร้อยละ 9.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการไปใช้สถานที่ต่างๆ
ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด

— สถานที่	X	S.D.	ระดับการไปใช้ สถานที่
ศาลาประชาคม	1.38	0.858	ต่ำมาก
ลานกีฬาต้านยาเสพติด	1.67	0.954	ต่ำ
บ้านพักผู้นำชุมชน	1.37	0.793	ต่ำมาก
วัด / โบสถ์ / มัสยิด	1.45	0.894	ต่ำมาก
อบต. / ที่ว่าการอำเภอ / สถานที่ราชการ	1.40	0.921	ต่ำมาก

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไปพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติดที่ ศาลาประชาคม, บ้านพักผู้นำชุมชน, วัด / โบสถ์ / มัสยิด และสถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) / ที่ว่าการอำเภอ และสถานที่ราชการ ในระดับต่ำมาก และการไปพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติดที่ลานกีฬาต้านยาเสพติด ในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะผลที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อมวลชน

ผลที่เกิดจากสื่อมวลชน	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ได้เกิดความรู้	149	35.5	155	36.9	92	21.9	12	2.9	10	2.4	2	0.5	4.01
เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด	164	39.0	156	37.1	83	19.8	11	2.6	4	1.0	2	0.5	4.11
เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด	159	37.9	141	33.6	95	22.6	17	4.0	4	1.0	4	1.0	4.04
ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด	158	37.6	133	31.7	94	22.4	23	5.5	8	1.9	4	1.0	3.99

ผลที่เกิดจากสื่อมวลชน

จากตารางที่ 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกิดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชนมากที่สุด ร้อยละ 36.9 และรองลงมาคือ มากที่สุด ร้อยละ 35.5

กลุ่มตัวอย่างเกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติดจากสื่อมวลชน เป็นดังนี้ มากที่สุด ร้อยละ 39.0 รองลงมาคือ มาก ร้อยละ 37.1

สำหรับผลจากสื่อมวลชนในการเตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด เป็นดังนี้คือ มากที่สุด ร้อยละ 37.9 รองลงมาคือ มาก ร้อยละ 33.6

และผลจากสื่อมวลชนที่ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด เป็นดังนี้ มากที่สุด ร้อยละ 37.6 และรองลงมาคือ มาก ร้อยละ 31.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะผลที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น

ผลที่เกิดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ได้เกิดความรู้	74	17.6	103	24.5	136	32.4	72	17.1	30	7.1	5	1.2	3.29
เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด	71	16.9	96	22.9	140	33.3	77	18.3	32	7.6	4	1.0	3.23
เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด	60	14.3	113	26.9	127	30.2	81	19.3	34	8.1	5	1.2	3.20
ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด	63	15.0	91	21.7	130	31.0	90	21.4	40	9.5	6	1.4	3.11

ผลที่เกิดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เกิดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อในท้องถิ่น ระดับปานกลาง ร้อยละ 32.4 และรองลงมาคือ มาก ร้อยละ 24.5

กลุ่มตัวอย่างเกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อในท้องถิ่น เป็นดังนี้ ปานกลาง ร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ มาก ร้อยละ 22.9

สำหรับผลจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อในท้องถิ่นในการเตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ปานกลาง ร้อยละ 30.2 และรองลงมาคือ มาก ร้อยละ 26.9

ผลจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อในท้องถิ่นที่ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด เป็นดังนี้คือ ปานกลาง ร้อยละ 31.0 รองลงมาคือ มาก และน้อย ร้อยละ 21.7 และ 21.4 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะผลที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อบุคคล

ผลที่เกิดจากสื่อบุคคล	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ได้เกิดความรู้	69	16.4	83	19.8	88	21.0	89	21.2	87	20.7	4	1.0	2.90
เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด	64	15.2	85	20.2	89	21.2	86	20.5	91	21.7	5	1.2	2.87
เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด	62	14.8	78	18.6	101	24.0	82	19.5	93	22.1	4	1.0	2.84
ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด	57	13.6	78	18.6	95	22.6	92	21.9	93	22.1	5	1.2	2.79

ผลที่เกิดจากสื่อบุคคล

จากตารางที่ 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เกิดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล น้อย ร้อยละ 21.2 รองลงมาคือ ปานกลาง, น้อยที่สุด ร้อยละ 21.0, 20.7 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างเกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติดจากสื่อบุคคลในท้องถิ่นเป็นดังนี้ น้อยที่สุด ร้อยละ 21.7 รองลงมาคือ ปานกลาง, น้อย ร้อยละ 21.2, 20.5 ตามลำดับ

สำหรับผลจากสื่อบุคคลในการเตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ ปานกลาง ร้อยละ 24.0 รองลงมาคือ น้อยที่สุด ร้อยละ 22.1

ผลจากสื่อบุคคลที่ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด เป็นดังนี้ ปานกลาง ร้อยละ 22.6 รองลงมาคือ น้อยที่สุด และน้อย ร้อยละ 22.1 และ 21.9 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของผลที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน

ผลที่เกิดจากสื่อมวลชน	X	S.D.	ระดับผลที่เกิด
ได้เกิดความรู้	4.01	0.953	สูง
เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด	4.11	0.878	สูง
เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด	4.04	0.928	สูง
ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด	3.99	1.001	สูง

จากตารางที่ 22 พบว่า ระดับผลที่เกิดจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับสูง ในทุกประเด็นคือ ได้เกิดความรู้, เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด, เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด, ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด

ตารางที่ 23

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของผลที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น

ผลที่เกิดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น	X	S.D.	ระดับผลที่เกิด
ได้เกิดความรู้	3.29	1.160	ปานกลาง
เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด	3.23	1.164	ปานกลาง
เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด	3.20	1.156	ปานกลาง
ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด	3.11	1.193	ปานกลาง

จากตารางที่ 23 พบว่า ระดับผลที่เกิดจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ในทุกประเด็นคือ ได้เกิดความรู้, เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด, เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด, ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด

ตารางที่ 24

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของผลที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

— ผลที่เกิดจากสื่อบุคคล	X	S.D.	ระดับผลที่เกิด
ได้เกิดความรู้	2.90	1.381	ปานกลาง
เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด	2.87	1.376	ปานกลาง
เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด	2.84	1.362	ปานกลาง
ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด	2.79	1.348	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 พบว่า ระดับผลที่เกิดจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลางในทุกประเด็น คือ ได้เกิดความรู้, เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด, เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด, ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะประเด็นเกี่ยวกับยาเสพติด

ประเด็น	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคยเลย		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด	174	41.4	148	35.2	83	19.8	8	1.9	5	1.2	2	0.5	4.14
การจับกุมผู้ค้า / ผู้ผลิต / ผู้เสพยาเสพติด	177	42.1	143	34.0	84	20.0	9	2.1	4	1.0	3	0.7	4.15
การบำบัด รักษาผู้ติดยาเสพติด	95	22.6	131	31.2	153	36.4	30	7.1	7	1.7	4	1.0	3.67
การปราบปราม / ป้องกัน / ทรนรงค์ต่อต้านยาเสพติด	180	42.9	141	33.6	81	19.3	8	1.9	5	1.2	5	1.2	4.16
รายงานข่าวพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติด	148	35.2	126	30.0	109	26.0	28	6.7	4	1.0	5	1.2	3.93
วิธีการเลิกเสพยาเสพติด	80	19.0	92	21.9	175	41.7	51	12.1	16	3.8	6	1.4	3.41
วิธีการหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ลองเสพ	83	19.8	106	25.2	171	40.7	45	10.7	10	2.4	5	1.2	3.50

ประเด็นเกี่ยวกับยาเสพติดที่สนใจ

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจประเด็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดมากที่สุด ร้อยละ 41.4 รองลงมาคือ มาก ร้อยละ 35.2

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจประเด็นเกี่ยวกับการจับกุมผู้ค้า / ผู้ผลิต / ผู้เสพยาเสพติดมากที่สุด ร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ สนใจมาก ร้อยละ 34.0

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจประเด็นเกี่ยวกับการบำบัด รักษาผู้ติดยาเสพติดปานกลาง ร้อยละ 36.4 รองลงมาคือ สนใจมาก ร้อยละ 31.2

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจประเด็นเกี่ยวกับการปราบปราม / ป้องกัน / ตรวจจับต่อต้านยาเสพติดมากที่สุด ร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ สนใจมาก ร้อยละ 33.6

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจประเด็นเกี่ยวกับรายงานข่าวพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.2 และรองลงมาคือ สนใจมาก ร้อยละ 30.0

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจประเด็นเกี่ยวกับวิธีการเลิกเสพยาเสพติดปานกลาง ร้อยละ 41.7 รองลงมาคือ สนใจมาก ร้อยละ 21.9

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจประเด็นเกี่ยวกับวิธีการหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ลองเสพปานกลาง ร้อยละ 40.7 รองลงมาคือสนใจมาก ร้อยละ 25.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างสนใจเกี่ยวกับยาเสพติด

ประเด็น	X	S.D.	ระดับความสนใจ
ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด	4.14	0.88	สูง
การจับกุมผู้ค้า / ผู้ผลิต / ผู้เสพยาเสพติด	4.15	0.88	สูง
การบำบัด รักษาผู้ติดยาเสพติด	3.67	0.96	สูง
การปราบปราม / ป้องกัน / ตรวจจับต่อต้านยาเสพติด	4.16	0.89	สูง
รายงานข่าวพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติด	3.93	0.99	สูง
วิธีการเลิกเสพยาเสพติด	3.41	1.05	ปานกลาง
วิธีการหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ลองเสพ	3.50	1.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างสนใจประเด็นเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด, การจับกุมผู้ค้า / ผู้ผลิต / ผู้เสพยาเสพติด, การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด, การปราบปราม / ป้องกัน / ตรวจจับต่อต้านยาเสพติด, รายงานข่าวพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติด ในระดับสูง และสนใจประเด็นเกี่ยวกับ วิธีการเลิกเสพยาเสพติด และวิธีการหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ลองเสพ ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ตารางที่ 27

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการตอบถูก และตอบผิด
เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย X (ร้อยละ)	ค่า S.D.	ระดับ ความรู้
1. ยาเสพติดหมายถึง <u>ตอบ</u> ถูกทุกข้อ	384 (91.4)	35 (8.3)	0.92 (92)	0.28	สูงมาก
2. ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดในพื้นที่ของท่าน คือ <u>ตอบ</u> ยาบ้า	408 (97.1)	10 (2.4)	0.98 (98)	0.15	สูงมาก
3. วิธีในการตรวจสอบสารเสพติดอย่างง่ายในผู้ ต้องสงสัยทำได้โดย <u>ตอบ</u> ตรวจปัสสาวะ	412 (98.1)	8 (1.9)	0.98 (98)	0.14	สูงมาก
4. ผู้ค้า หรือ ผู้ที่มียาบ้าในครอบครอง จำนวนกี่เม็ดขึ้นไปที่มีโทษประหารชีวิต <u>ตอบ</u> 5,000 เม็ด	145 (34.5)	273 (65.0)	0.35 (35)	0.48	ต่ำมาก
5. โครงการใดที่เป็นโครงการบำบัดรักษาผู้ ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่าน <u>ตอบ</u> โครงการศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่	138 (32.9)	269 (64.0)	0.34 (34)	0.47	ต่ำมาก
6. สถานที่ใดที่รับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ในพื้นที่ของท่าน <u>ตอบ</u> ข้อ 1 และ 2	213 (50.7)	192 (45.7)	0.53 (53)	0.50	ต่ำมาก
7. พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด เป็นแนว คิดในการร่วมมือกันป้องกันและต่อต้านยา เสพติด ของ <u>ตอบ</u> ทุกคนในชาติ	311 (74.0)	105 (25.0)	0.75 (75)	0.43	ปานกลาง

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย X (ร้อยละ)	ค่า S.D.	ระดับ ความรู้
8. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานที่สังกัดในหน่วยงานใด <u>ตอบ</u> กระทรวงยุติธรรม	116 (27.6)	297 (70.7)	0.28 (28)	0.45	ต่ำมาก
9. ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด” มีคำขวัญในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดว่าอย่างไร <u>ตอบ</u> พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด	188 (44.7)	224 (53.3)	0.48 (48)	0.72	ต่ำมาก
10. หน่วยงานของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการประกาศสงครามกับยาเสพติดมีชื่อว่าอะไร <u>ตอบ</u> ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	113 (26.9)	283 (67.4)	0.29 (29)	0.45	ต่ำมาก
11. ตู๋ ป.ณ. หมายเลขใดที่พื้นที่ของท่านจัดตั้งขึ้นเพื่อรับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด <u>ตอบ</u> ตู๋ ป.ณ. 36	169 (40.2)	207 (49.3)	0.45 (45)	0.50	ต่ำมาก
12. ยาเสพติดในกลุ่มใดที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีน <u>ตอบ</u> ยาบ้า, ยาเลิฟ, ยาอี	311 (74.0)	98 (23.3)	0.76 (76)	0.43	ปานกลาง
13. โทษของยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีนมีผลอย่างไรต่อร่างกายผู้เสพ <u>ตอบ</u> ถูกทุกข้อ	316 (75.2)	96 (22.9)	0.77 (77)	0.42	ปานกลาง
14. ยาเสพติดสามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้ ผีน, ยานอนหลับ, ยากดประสาท, กัญชาและยากระตุ้นประสาท ไซหรือไม <u>ตอบ</u> ไม่ใช่	209 (49.8)	204 (48.6)	0.51 (55)	0.50	ต่ำมาก

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย X (ร้อยละ)	ค่า S.D.	ระดับ ความรู้
15. โครงการสายใยสัมพันธ์เป็นโครงการ บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่าน ที่จัดทำให้กับเยาวชนผู้ติดยาเสพติดใช่หรือไม่ <u>ตอบ</u> ไม่ใช่	95 (22.6)	312 (74.3)	0.23 (23)	0.42	ต่ำมาก
ระดับความรู้เฉลี่ย (\bar{X}) = 8.39					
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 2.21					
ระดับความรู้ ปานกลาง					

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ในหัวข้อ วิธีในการตรวจสอบสารเสพติดอย่างง่ายในผู้ต้องสงสัยทำได้โดย ได้ถูกต้องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.1 รองลงมาคือ หัวข้อ ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดในพื้นที่ของท่าน คิดเป็นร้อยละ 97.1

ส่วนคำถามที่ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด คือ หัวข้อ โครงการสายใยสัมพันธ์เป็นโครงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่านที่จัดทำให้กับเยาวชนผู้ติดยาเสพติดใช่หรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 22.6

โดยรวมแล้วความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับ ปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำผลการวิจัยในส่วนความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมาจัดแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ความรู้ระดับสูงมาก, สูง, ปานกลาง, ต่ำ และต่ำมาก ซึ่งได้ผลดังนี้

ตารางที่ 28

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	8	1.9
ต่ำ	72	17.1
ปานกลาง	195	46.5
สูง	138	32.8
สูงมาก	7	1.7
รวม	420	100

จากตารางที่ 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในระดับระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.5 ต่ำมาก รองลงมาคือ มีความรู้ระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีความรู้ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 17.1 ความรู้ระดับต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 1.9 และความรู้ระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในแต่ละประเด็น

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	กลางๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่า S.D.	ระดับ ทัศนคติ
1. ควรใช้ยาบ้า เพื่อให้ขับรถ หรือทำงานได้ มากขึ้น	3 (0.7)	9 (2.1)	5 (1.2)	133 (31.7)	264 (62.9)	414 (98.6)	4.56	0.70	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2. การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจะ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพ ติดและลดอัตราการใช้ยาเสพติดได้	157 (37.4)	221 (52.6)	26 (6.2)	6 (1.4)	6 (1.4)	416 (99.0)	4.24	0.75	เห็นด้วย มาก
3. ผู้ขายยาเสพติดควรได้รับโทษประหารชีวิต	207 (49.3)	181 (43.1)	13 (3.1)	5 (1.2)	11 (2.6)	417 (99.3)	4.36	0.83	เห็นด้วย มาก
4. ผู้ติดยาเสพติดควรได้รับการบำบัดรักษา	201 (47.9)	194 (46.2)	14 (3.3)	2 (0.5)	5 (1.2)	416 (99.0)	4.40	0.69	เห็นด้วย มาก
5. การค้ายาเสพติด สามารถสร้างความ ร่ำรวยให้กับท่านได้	13 (3.1)	30 (7.1)	45 (10.7)	168 (40.0)	161 (38.3)	417 (99.3)	4.04	1.03	ไม่เห็นด้วย
6. การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่รัฐ บาลเท่านั้น	19 (4.5)	30 (7.1)	31 (7.4)	216 (51.4)	120 (28.6)	416 (99.0)	3.93	1.03	กลางๆ ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	กลางๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่า S.D.	ระดับ ทัศนคติ
7. ถ้ากฎหมายมีบทลงโทษผู้ค้ายาเสพติดที่รุนแรง จะช่วยลดปัญหาการค้ายาเสพติดได้	164 (39.0)	215 (51.2)	22 (5.2)	9 (2.1)	5 (1.2)	415 (98.8)	4.26	0.76	เห็นด้วย มาก
8. ยาบ้าส่งผลให้เกิดประสาทหลอน เยื่อบุสมองเสื่อม	160 (38.1)	231 (55.0)	17 (4.0)	4 (1.0)	4 (1.0)	416 (99.0)	4.30	0.68	เห็นด้วย มาก
9. การประกาศสงครามยาเสพติดทำให้การระบาดของยาเสพติดในชุมชนของท่านลดลง	143 (34.0)	222 (52.9)	41 (9.8)	3 (0.7)	4 (1.0)	413 (98.3)	4.20	0.72	เห็นด้วย มาก
10. สังคมควรให้โอกาสแก่ผู้ติดยาเสพติดได้กลับตัว	160 (38.1)	235 (56.0)	17 (4.0)	3 (0.7)	1 (0.2)	416 (99.0)	4.32	0.61	เห็นด้วย มาก
11. การจัดให้มีตู้ป.ณ. รับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้ท่านสามารถแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดได้สะดวกขึ้น	134 (31.9)	212 (50.5)	64 (15.2)	3 (0.7)	3 (0.7)	416 (99.0)	4.13	0.74	เห็นด้วย มาก
12. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผู้ถูกจับกุมในคดียาเสพติดในพื้นที่ของท่าน ทำให้ท่านทราบว่าชุมชนของท่านเป็นชุมชนปลอดยาเสพติด	115 (27.4)	213 (50.7)	82 (19.5)	5 (1.2)	1 (0.2)	416 (99.0)	4.05	0.74	เห็นด้วย มาก
ระดับทัศนคติเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.2404	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.4437				ระดับทัศนคติ		เชิงบวก		

ตอนที่ 4 ทศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด

จากตารางที่ 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทศนคติเชิงบวกต่อการแก้ปัญหาเสพติด โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.2404 โดยในหัวข้อ ควรใช้ยาบ้า เพื่อให้ขับรถ หรือทำงานได้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ 4.56 รองลงมา คือ หัวข้อ ผู้ติดยาเสพติดควรได้รับการบำบัดรักษามีค่าเฉลี่ย 4.40

ในหัวข้อ การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่รัฐบาลเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างมีทศนคติเป็นกลางๆ หรือไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.93

ส่วนในหัวข้ออื่นๆ กลุ่มตัวอย่างจะมีทศนคติเชิงบวกต่อการแก้ปัญหาเสพติด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำผลการวิจัยในส่วนของทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด มาจัดแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ทัศนคติเชิงบวก, บวก , เป็นกลาง, ลบ และลบมาก ซึ่งได้ผลดังที่ปรากฏในตารางที่ 30 ดังนี้

ตารางที่ 30

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด

ระดับทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
เชิงลบมาก	1	0.2
เชิงลบ	1	0.2
เป็นกลาง (เฉยๆ)	18	4.4
เชิงบวก	289	68.8
เชิงบวกมาก	98	23.4
รวม	407	97.0

จากตารางที่ 30 พบว่า เมื่อจัดแบ่งทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดออกเป็น 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 68.8 ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รองลงมา มีทัศนคติเชิงบวกมาก คิดเป็น ร้อยละ 23.4 โดยทัศนคติเชิงลบ และเชิงลบมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การให้ความร่วมมือเป็นไปได้ยากมีจำนวน รวมกัน เพียงร้อยละ 0.4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในแต่ละสถานการณ์

สถานการณ์จำลอง	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่าง ยิ่ง	รวม	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})	ค่า S.D	ระดับ พฤติกรรม
2. ถ้าเพื่อนคุณติดยาเสพติดคุณจะพาเพื่อนไปบำบัดรักษา	157 (37.4)	211 (50.2)	43 (10.2)	3 (0.7)	2 (0.5)	416 (99.0)	4.25	0.70	สูง
5. ถ้ามีเบาะแสผู้ค้ายาเสพติด จะแจ้งให้ตำรวจทราบ	123 (29.3)	216 (51.4)	67 (16.0)	9 (2.1)	1 (0.2)	416 (99.0)	4.08	0.75	สูง
7. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด ท่านจะปฏิเสธ	198 (47.1)	188 (44.8)	14 (3.3)	3 (0.7)	13 (3.1)	416 (99.0)	4.33	0.84	สูง
11. ท่านจะเข้าร่วมโครงการรณรงค์เพื่อต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ของท่าน	109 (26.0)	199 (47.4)	102 (24.3)	4 (1.0)	2 (0.5)	416 (99.0)	3.98	0.77	สูง
12. ถ้าคนในครอบครัวของท่านเป็นผู้ค้ายาเสพติด ท่านจะแนะนำให้ ไปแสดงตัวต่อหน่วยงานของรัฐ	112 (26.7)	197 (46.9)	99 (23.6)	6 (1.4)	1 (0.2)	415 (98.8)	4.00	0.77	สูง
ระดับพฤติกรรมเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.1636									
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.4485									
ระดับพฤติกรรม สูง									

ตอนที่ 5

พฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

จากตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกสถานการณ์จำลอง 4.1292 และทุกสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง สำหรับสถานการณ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เมื่อมีเพื่อนชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด ท่านจะปฏิเสธ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมาคือ ถ้าเพื่อนคุณติดยาเสพติด คุณจะพาเพื่อนไปบำบัดรักษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำผลการวิจัยในหัวข้อพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด มาจำแนกออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้คือ สูงมาก, สูง, ปานกลาง, ต่ำ, ต่ำมาก แสดงผลได้ดังตารางที่ 33 ดังนี้

ตารางที่ 32

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

ระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	1	0.2
ต่ำ	1	0.2
ปานกลาง	42	10.0
สูง	262	62.4
สูงมาก	109	25.9
รวม	415	98.7

จากตารางที่ 32 เมื่อจำแนกระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดออกเป็น 5 ระดับ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในระดับสูง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 25.9 มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในระดับปานกลาง ร้อยละ 10.0 และมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในระดับต่ำ และต่ำมากเพียงร้อยละ 0.2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6

การมีส่วนร่วมในโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ป้องกันและต่อต้าน
ยาเสพติดในพื้นที่

ตารางที่ 33

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันและ
ต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่อ.บางบัวทอง

โครงการ	เข้าร่วม		ไม่เข้าร่วม		ไม่เคยทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค่ายจริยธรรมเยาวชนภาคฤดูร้อน	137	32.6	41	9.8	236	56.2
กิจกรรมโรงงานสีขาว	133	31.7	74	17.6	205	48.8
การตรวจปัสสาวะ	166	39.5	127	30.2	119	28.3
โครงการอบรมแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองด้าน ยาเสพติด	130	31.0	48	11.4	235	56.0
โครงการประกวดร้องเพลงด้านยาเสพติด	168	40.0	64	15.2	182	43.3
ชุดออกตรวจจุดค้นในพื้นที่ที่มีการซื้อ - ขาย - เสพยา	143	34.0	56	13.3	212	50.5
การเดินแอโรบิคด้านยาเสพติด	174	41.4	148	35.2	90	21.4
โครงการฝึกอบรมทางใหม่ - ชีวิตใหม่	126	30.0	48	11.4	237	56.4
การประชุมกลุ่มผู้เสพยาที่ได้ผ่านการบำบัด รักษา	133	31.7	40	9.5	239	56.9
โครงการพูดความดีหลีกเลี่ยงยาเสพติด กลุ่ม โรงเรียนละหารสัมพันธ์	118	28.1	38	9.0	255	60.7
โครงการพืชมลราชตำบลสีขาวเป้าหมายเอา ชนะยาเสพติด	122	29.0	39	9.3	252	60.0
โครงการรวมสายใย - สัมพันธ์ด้านยาเสพติด	120	28.6	52	12.4	239	56.9
กิจกรรมสังคมนาบัด	118	28.1	50	11.9	244	58.1
โครงการกีฬาต้านยาเสพติด	181	43.1	126	30.0	107	25.5
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติด อบต.ละหาร	121	28.8	39	9.3	251	59.8
กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุม ชน	121	28.8	48	11.4	243	57.9

ตารางที่ 33 (ต่อ)

โครงการ	เข้าร่วม		ไม่เข้าร่วม		ไม่เคยทราบ ข่าว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อบรม “เสริมพลังแผ่นดิน สร้างชุมชนเข้มแข็ง” อบต.ละหาร	118	28.1	38	9.0	255	60.7
โครงการแข่งขันกีฬา “ฟุตบอลละหารร่วมใจ ต้านภัยยาเสพติด” อบต.ละหาร	124	29.5	38	9.0	248	59.0
โครงการรณรงค์ป้องกันการแพร่กระจายของยาเสพติด	120	28.6	60	14.3	233	55.5
โครงการรณรงค์เฝ้าระวังการแพร่กระจายของยาเสพติด	129	30.7	58	13.8	227	54.0
การแข่งขันกีฬาฟุตบอลด้านยาเสพติดบางคูรัดคัพ	125	29.8	57	13.6	230	54.8
อาสาสมัครต่างๆ	110	26.2	90	21.4	213	50.7

จากตารางที่ 33 พบว่า โครงการที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุดคือ โครงการกีฬาต้านยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมาคือ การเดินแอโรบิคต้านยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 41.4 และโครงการประกวดร้องเพลงต้านยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 40.0 ตามลำดับ

สำหรับโครงการที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด คือ การเดินแอโรบิคต้านยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมาคือ กิจกรรมการตรวจปัสสาวะ คิดเป็นร้อยละ 30.2 และโครงการกีฬาต้านยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ 30.0

และโครงการที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยทราบข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมมากที่สุด คือ โครงการหุดความดี หลีกหนียาเสพติด กลุ่มโรงเรียนละหารสัมพันธ์ และ กิจกรรม อบรม “เสริมพลังแผ่นดิน สร้างชุมชนเข้มแข็ง” อบต.ละหาร ซึ่งมีค่าร้อยละ 60.7 เท่ากัน รองลงมาคือ โครงการรวมพลังแผ่นดิน ต้านยาเสพติด อบต.ละหาร และ โครงการพินิจราชตำบลสีขาวเป้าหมายเอาชนะยาเสพติด ซึ่งมีค่าคิดเป็นร้อยละ 60.0 เท่ากัน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยทราบข่าวเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่น้อยที่สุดคือ การเดินแอโรบิคต้านยาเสพติด, โครงการกีฬาต้านยาเสพติด และกิจกรรมการตรวจปัสสาวะ ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21.4, 25.5 และ 28.3 ตามลำดับ โดยมีโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและ

ต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ อ.บางบัวทองมากกว่าครั้งที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ไม่เคยได้ทราบข่าว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมเยาวชนภาคฤดูร้อน, โครงการอบรมแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองต้านยาเสพติด, กิจกรรมการออกตรวจจุดดัดในพื้นที่ที่มีการซื้อ – ขาย – เสพยา, โครงการฝึกอบรมทางใหม่ – ชีวิตใหม่, การประชุมกลุ่มผู้เสพยาที่ได้ผ่านการบำบัดรักษา, โครงการชูตความดีหลักหนียาเสพติด กลุ่มโรงเรียนละหาร, โครงการพินิลราชตำบลสีขาวเป้าหมายเอาชนะยาเสพติด, โครงการรวมสายใย – สัมพันธ์ต้านยาเสพติด, กิจกรรมสังคมบำบัด, โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด อบต.ละหาร, กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน, อบรม “เสริมพลังแผ่นดิน สร้างชุมชนเข้มแข็ง” อบต.ละหาร, โครงการแข่งขันกีฬา “ฟุตบอลละหารร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติด” อบต.ละหาร, โครงการรณรงค์ป้องกันการแพร่กระจายของยาเสพติด, โครงการรณรงค์เฝ้าระวังการแพร่กระจายของยาเสพติด, การแข่งขันกีฬาฟุตบอลต้านยาเสพติดบางคูวัดคัพ, อาสาสมัครต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมจำแนกตาม
การเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่อ.บางบัวทอง

โครงการ	ค่าเฉลี่ย (X)	ค่า S.D.	ระดับการเข้าร่วม
ค่ายจริยธรรมเยาวชนภาคฤดูร้อน	0.33	0.471	ต่ำ
กิจกรรมโรงงานสีขาว	0.33	0.476	ต่ำ
การตรวจปัสสาวะ	0.40	0.490	ปานกลาง
โครงการอบรมแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองต้านยาเสพติด	0.32	0.469	ต่ำ
โครงการประกวดร้องเพลงต้านยาเสพติด	0.41	0.492	ปานกลาง
ชุดออกตรวจกวดขันในพื้นที่ที่มีการซื้อ - ขาย - เสพยา	0.34	0.474	ต่ำ
การเต้นแอโรบิคต้านยาเสพติด	0.42	0.494	ปานกลาง
โครงการฝึกอบรมทางใหม่ - ชีวิตใหม่	0.31	0.462	ต่ำ
การประชุมกลุ่มผู้เสพยาที่ได้ผ่านการบำบัดรักษา	0.32	0.468	ต่ำ
โครงการพูดความดีลี้กหนียาเสพติด กลุ่มโรงเรียนละหารสัมพันธ์	0.29	0.454	ต่ำ
โครงการพิมพ์ลราชตำบลสีขาวเป้าหมายเอาชนะยาเสพติด	0.30	0.457	ต่ำ
โครงการรวมสายใย - สัมพันธ์ต้านยาเสพติด	0.29	0.455	ต่ำ
กิจกรรมสังคมบำบัด	0.29	0.459	ต่ำ
โครงการกีฬาต้านยาเสพติด	0.44	0.502	ปานกลาง
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด อบต.ละหาร	0.29	0.456	ต่ำ
กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	0.30	0.462	ต่ำ
โครงการรวมพลังแผ่นดิน ต้านยาเสพติด อบต.ละหาร	0.29	0.453	ต่ำ
อบรม "เสริมพลังแผ่นดิน สร้างชุมชนเข้มแข็ง" อบต.ละหาร	0.28	0.452	ต่ำ
โครงการแข่งขันกีฬา "ฟุตบอลละหารร่วมใจ ต้านภัยยาเสพติด" อบต.ละหาร	0.30	0.460	ต่ำ

ตารางที่ 34 (ต่อ)

โครงการ	ค่าเฉลี่ย (X)	ค่า S.D.	ระดับการเข้าร่วม
โครงการรณรงค์ป้องกันการแพร่กระจายของยาเสพติด	0.29	0.455	ต่ำ
โครงการรณรงค์เฝ้าระวังการแพร่กระจายของยาเสพติด	0.31	0.464	ต่ำ
การแข่งขันกีฬาฟุตบอลด้านยาเสพติดบางคูรัดคัพ	0.30	0.460	ต่ำ
อาสาสมัครต่างๆ	0.26	0.441	ต่ำ
ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมเฉลี่ย (\bar{X}) = 0.3243			
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.36645			
ระดับการเข้าร่วมกิจกรรม ต่ำ			

จากตารางที่ 34 พบว่า ระดับการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ อ.บางบัวทอง เฉลี่ยทุกกิจกรรมอยู่ในระดับการเข้าร่วมกิจกรรมต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 0.3243 โดยกิจกรรมที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่ำที่สุด คือ การเป็นอาสาสมัครต่างๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรม 0.26 รองลงมา คือ กิจกรรมอบรม “เสริมพลังแผ่นดิน สร้างชุมชนเข้มแข็ง” อบต.ละหาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยการเข้าร่วมกิจกรรม คือ 0.28

ส่วนกิจกรรมที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมสูงที่สุด คือ โครงการกีฬาต้านยาเสพติด ที่มีค่าเฉลี่ย 0.44 รองลงมาคือ การเต้นแอโรบิคต้านยาเสพติด และโครงการประกวดร้องเพลงต้านยาเสพติด โดยมีค่าเฉลี่ย 0.42 และ 0.41 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 (ต่อ)

การเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับ ความรู้	ค่า P
4. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยกตามประเภทของสื่อบุคคล	404	- 0.141**	0.004
4.1 พ่อ – แม่	416	- 0.122**	0.013
4.2 ญาติ – พี่น้อง	416	- 0.083	0.092
4.3 เพื่อน	416	- 0.050	0.313
4.4 เพื่อนร่วมงาน	413	- 0.107*	0.029
4.5 ภรรยา /สามี / แฟน	413	- 0.110*	0.025
4.6 ครู / อาจารย์	411	- 0.080	0.104
4.7 เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	413	- 0.101*	0.041
4.8 นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / จนท. พัฒนาสังคม	414	- 0.148**	0.003
4.9 พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา	413	- 0.199**	0.000

* นัยสำคัญที่ 0.05 (2-tailed)

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ 35 พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ในความสัมพันธ์เชิงลบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้วจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

สมมติฐานข้อที่ 2 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับ
ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตารางที่ 36

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
ยาเสพติดกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.
นนทบุรี

การเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับ ทัศนคติ	ค่า P
1. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อ ทุกประเภท	390	0.127*	0.012
2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยก ตามประเภทของสื่อมวลชน	403	0.145**	0.004
2.1 วิจัย	405	0.076	0.129
2.2 โทรทัศน์	404	0.119*	0.017
2.3 หนังสือพิมพ์	404	0.162**	0.001
2.4 นิตยสาร / วารสาร	404	0.079	0.115
3. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยก ตามประเภทของสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น	401	0.087	0.083
3.1 ไปสเตอร์	406	0.038	0.443
3.2 แผ่นพับ	402	0.078	0.120
3.3 คู่มือ	403	0.119*	0.017
3.4 เอกสาร	402	0.079	0.114
3.5 บอร์ดประกาศของชุมชน	403	0.082	0.100
3.6 หอกระจายเสียงหมู่บ้าน	402	0.024	0.631

* นัยสำคัญที่ 0.05 (2-tailed)

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

ตารางที่ 36 (ต่อ)

การเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับ ทัศนคติ	ค่า P
4. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยก ตามประเภทของสื่อบุคคล	393	0.106*	0.036
4.1 พ่อ – แม่	405	0.078	0.115
4.2 ญาติ – พี่น้อง	405	0.172**	0.000
4.3 เพื่อน	404	0.123*	0.013
4.4 เพื่อนร่วมงาน	402	0.111*	0.026
4.5 ภรรยา /สามี / แฟน	401	0.153**	0.002
4.6 ครู / อาจารย์	400	0.025	0.616
4.7 เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอา ชนะยาเสพติด	402	0.008	0.871
4.8 นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / จนท. พัฒนาสังคม	403	- 0.020	0.692
4.9 พระภิกษุ / สามเณร / อีห่มาม / ผู้นำทาง ศาสนา	402	- 0.085	0.090

* นัยสำคัญที่ 0.05 (2-tailed)

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ 36 พบว่า ผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ระดับการเปิดรับ
ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้นความสัมพันธ์ตามที่
กล่าวแล้วจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

นอกจากนี้ ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์เชิง
บวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 อย่างไรก็ตามค่าสห
สัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก และ ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล มีความ
สัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อย่างไรก็ตาม
ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบยังมีค่าต่ำมาก

สมมติฐานข้อที่ 3 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตารางที่ 37

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

การเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับ พฤติกรรม	ค่า P
1. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อ ทุกประเภท	398	0.106*	0.035
2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยก ตามประเภทของสื่อมวลชน	411	0.196**	0.000
2.1 วิทยู	413	0.068	0.169
2.2 โทรทัศน์	412	0.164*	0.001
2.3 หนังสือพิมพ์	412	0.204*	0.000
2.4 นิตยสาร / วารสาร	412	0.148**	0.003
3. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยก ตามประเภทของสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น	409	0.043	0.383
3.1 โปสเตอร์	414	0.071	0.157
3.2 แผ่นพับ	410	0.035	0.879
3.3 คู่มือ	411	0.061	0.218
3.4 เอกสาร	410	0.034	0.496
3.5 บอร์ดประกาศของชุมชน	411	0.001	0.984
3.6 หอกระจายเสียงหมู่บ้าน	410	0.007	0.895

* นัยสำคัญที่ 0.05 (2-tailed)

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

ตารางที่ 37 (ต่อ)

การเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์ กับพฤติกรรม	ค่า P
4. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยก ตามประเภทของสื่อบุคคล	401	0.061	0.221
4.1 พ่อ - แม่	413	0.011	0.831
4.2 ญาติ - พี่น้อง	413	0.059	0.235
4.3 เพื่อน	412	0.069	0.162
4.4 เพื่อนร่วมงาน	410	0.126*	0.011
4.5 ภรรยา /สามี / แฟน	409	0.127**	0.010
4.6 ครู / อาจารย์	408	0.120	0.817
4.7 เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอา ชนะยาเสพติด	410	-0.025	0.121
4.8 นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม	411	-0.032	0.522
4.9 พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทาง ศาสนา	410	-0.083	0.093

* นัยสำคัญที่ 0.05 (2-tailed)

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ 37 พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้นความสัมพันธ์ที่พบจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อย

โดยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากนิตยสาร / วารสาร และการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดจากภรรยา / สามี / แฟน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้มีค่าต่ำมาก เช่นเดียวกับ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์

หนังสือพิมพ์ และการพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้มีค่าต่ำมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อ
การแก้ปัญหายาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตารางที่ 38

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดกับ
ทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับ ทัศนคติ	ค่า P
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	407	0.184**	0.000

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ 38 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อ
การแก้ปัญหายาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 อย่างไรก็ตาม
ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตารางที่ 39

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับ พฤติกรรม	ค่า P
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	415	0.152**	0.002

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ 39 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 6 ทศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตารางที่ 40

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างทศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับพฤติกรรม	ค่า P
ทศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด	406	0.549**	0.000

** นัยสำคัญที่ 0.01 (2-tailed)

จากตารางที่ 40 พบว่า ทศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 โดยค่า สหสัมพันธ์ที่พบมีระดับสูง

กล่าวได้ว่า ผู้ที่มีทศนคติเชิงบวกต่อปัญหาเสพติดมาก จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 7 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด และทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี โดยที่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด

ตารางที่ 41

แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อให้พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรีเป็นตัวแปรตาม และเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญ

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	สัมประสิทธิ์การถดถอย		t	p	อันดับความสำคัญ
				B	Beta			
ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด	0.551	0.303	0.303	0.667	0.530	12.471	0.000	1
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์	0.565	0.319	0.016	0.057	0.128	3.003	0.003	2
ค่าคงที่				1.115		4.920	0.000	

Overall F = 90.442 Sig. = 0.000

จากตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์พหุคูณ พบว่า มีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 2 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับ คือ ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์

นอกจากนี้ ยังพบว่า ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรรวมกันอธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ประมาณ ร้อยละ 31.9 ซึ่งถือว่าต่ำ ซึ่งอย่างไรก็ตาม ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด เพียงตัวแปรเดียวสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ร้อยละ 30.3 ซึ่งมีค่าเกินครึ่งหนึ่งของตัวแปรทั้งสองตัวที่รวมอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด และเมื่อเพิ่มตัวแปร การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์อีก 1 ตัว จะทำให้สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้มากขึ้นเป็นร้อยละ 31.9

ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 7

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด

1. ท่านจำเนื้อความเรื่องยาเสพติดที่ท่านได้เห็น / ฟัง / อ่าน จากโทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์ อย่างไร

1.1 เนื้อความเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้เห็นจากโทรทัศน์ เกี่ยวกับอะไร

- การปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ การจับกุม / กวาดล้าง / ล่อซื้อยาเสพติด การจับกุมผู้เสพยาและผู้ค้ายาเสพติด
- ข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ข่าวการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การวิสามัญฆาตกรรมผู้ค้ายาบ้า ข่าวการฆ่าตัดตอน ข่าวการยึดทรัพย์ผู้ต้องหา
- ตัวยาเสพติด ได้แก่ ยาเสพติดชนิดต่างๆ โทษและพิษภัยของยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด
- โครงการ / กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ได้แก่ โครงการ TO BE NUMBER ONE โครงการ JUST SAY NO โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการลดเหล้าเข้าพรรษา โครงการเขตปลอดยาเสพติด การรณรงค์เล่นกีฬาต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากศิลปิน ละครและคอนเสิร์ตต่อต้านยาเสพติด
- คำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ รักในหลวงห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด, คนเสพยา คนขายติดคุก, พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด, รักแม่ เลิกยาเพื่อแม่
- บทลงโทษของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- นโยบายเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล
- การบำบัด ได้แก่ การให้ความรู้ในการแนะนำโครงการให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกเสพยาเสพติด และการแจ้งข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด

1.2 เนื้อความเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้ฟังจากวิทยุ เกี่ยวกับอะไร

- คำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ รักในหลวงห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด, คนเสพยา คนขายติดคุก, พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด, ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม
- ตัวยาเสพติด ได้แก่ ยาเสพติดชนิดต่างๆ โทษและพิษภัยของยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด ส่วนประกอบของยาเสพติด
- การปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ การจับกุม / กวาดล้าง / ล่อซื้อยาเสพติด การจับกุมผู้เสพยาและผู้ค้ายาเสพติด

- การบำบัด ได้แก่ ชี้อแนะนำในการปฏิบัติเลิกยาเสพติด และวิธีการในการเลิกยาเสพติด
- การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ได้แก่ การรณรงค์ไม่สูบบุหรี่
- ข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด
- บทลงโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด
- โครงการ / กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ได้แก่ โครงการ TO BE NIMBER ONE โครงการ JUST SAY NO โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการเมาไม่ขับ การรณรงค์เล่นกีฬาต่อต้านยาเสพติด
- ผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

1.3 เนื้อความเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้อ่านจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับอะไร

- ข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด
- การปราบปรามยาเสพติด
- ตัวยาเสพติด ได้แก่ ยาเสพติดชนิดต่างๆ ผลและโทษของยาเสพติด และยาเสพติดชนิดใหม่ๆ
- การบำบัดคนติดยาเสพติด
- คำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ รักในหลวงห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด, คนเสพยา คนขายติดคุก
- โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ได้แก่ โครงการ JUST SAY NO
- นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด
- ข่าวอาชญากรรมที่เป็นผลจากยาเสพติด

2. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน / อำเภอของท่านอย่างไร โปรดระบุ

- โครงการค่ายจริยธรรมเยาวชนภาคฤดูร้อน เข้าร่วมโครงการโดย การส่งบุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรม
- กิจกรรมโรงเรียนสีขาว เข้าร่วมกิจกรรมโดยการรณรงค์ และโรงงานที่ทำงานอยู่เข้าร่วมโครงการ
- การตรวจปัสสาวะ เข้าร่วมกิจกรรมโดย ให้ความร่วมมือในการตรวจ
- โครงการประกวดร้องเพลงต้านยาเสพติด เข้าร่วมกิจกรรมโดย เข้าประกวดร้องเพลง

- การเดินแอโรบิคด้านยาเสพติด เข้าร่วมกิจกรรมโดย ร่วมเดินแอโรบิคทุกวัน
- โครงการรวมสายใย – สัมพันธ์ด้านยาเสพติด เข้าร่วมกิจกรรมโดย ไปเข้าร่วมทำกิจกรรม
- โครงการกีฬาต้านยาเสพติดเข้าร่วมกิจกรรมโดย เข้าแข่งขันกีฬาและเป็นกองเชียร์
- โครงการแข่งขันกีฬา “ฟุตบอลละหารร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติด” อบต.ละหาร เข้าร่วมกิจกรรมโดย เข้าแข่งขันกีฬาและเป็นกองเชียร์
- อาสาสมัครพลังแผ่นดิน เข้าร่วมกิจกรรมโดย เป็นอาสาสมัครในสุเหล่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขต อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขต อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

และได้มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
2. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
3. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
4. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
5. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
6. ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี
7. ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด และทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี โดยที่การเปิดรับข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด

ปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดต่ำมากจากการพูดคุยกับ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด, พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา, เจ้าหน้าที่ของรัฐ และครู – อาจารย์ตามลำดับ

สำหรับผลที่เกิดกับประชาชนจากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน พบว่า อยู่ในระดับสูง ซึ่งได้แก่ ได้เกิดความรู้, เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด, เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด และทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด ในขณะที่ผลที่เกิดจากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น และสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับยาเสพติดที่ประชาชนสนใจมากที่สุดคือ การปราบปราม / ป้องกัน และรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รองลงมาคือ การจับกุมผู้ค้า / ผู้ผลิต / ผู้เสพยาเสพติด และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด ตามลำดับ ซึ่งมีความสนใจในระดับสูง

1.3 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ประชาชนเกือบครึ่งหนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ประชาชนมีความรู้ในระดับสูง

1.4 ทักษะคิดต่อการแก้ปัญหาเสพติด

ประชาชนกว่า 2 ใน 3 มีทักษะคิดเชิงบวกเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเสพติด รองลงมาคือ ประชาชนมีทักษะคิดเชิงบวกมาก

1.5 พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านปัญหาเสพติด

ประชาชนกว่าร้อยละ 60 มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง

1.6 การมีส่วนร่วมในโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ อ.

บางบัวทอง จ.นนทบุรี

จากการศึกษาพบว่า ระดับการเข้าร่วมโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ อ.บางบัวทองของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับความรู้อันเกี่ยวกับปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้อันเกี่ยวกับปัญหาเสพติด ซึ่งหมายความว่า ประชาชนที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภทมาก จะมีความรู้อันเกี่ยวกับปัญหาเสพติดน้อยกว่าประชาชนที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภทน้อย แต่อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ตามที่กล่าวแล้วจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อย

โดยระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้อันเกี่ยวกับปัญหาเสพติด เช่นเดียวกับ ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น , บอร์ดประกาศของชุมชน, สื่อบุคคล , การพูดคุยกับพ่อ – แม่, เพื่อนร่วมงาน, ภรรยา /สามี / แฟน, เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด, เจ้าหน้าที่ของรัฐ, พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา ที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้อันเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้นความสัมพันธ์จึงเป็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

โดยระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดเมื่อแยกเป็นประเภทพบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด เช่นเดียวกับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, คู่มือเกี่ยวกับยาเสพติด, การพูดคุยกับญาติ – พี่น้อง, เพื่อน, เพื่อนร่วมงาน, ภรรยา / สามี / แฟน ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก

2.3 สมมติฐานข้อที่ 3 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้นความสัมพันธ์จึงเป็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ส่วนระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยกตามประเภทสื่อ พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร / วารสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด เช่นเดียวกับที่ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ภรรยา /สามี / แฟน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด แต่อย่างไรก็ดีค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก

2.4 สมมติฐานข้อที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหา ยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหา ยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

2.5 สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำ ดังนั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

2.6 สมมติฐานข้อที่ 6 ทักษะคิดต่อการแก้ปัญหาเสฟติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสฟติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน ทักษะคิดเกี่ยวกับปัญหาเสฟติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสฟติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 โดยค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าสูง

2.7 สมมติฐานข้อที่ 7 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสฟติด ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสฟติด และทักษะคิดต่อการแก้ปัญหาเสฟติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสฟติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี โดยที่การเปิดรับข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสฟติดได้ดีที่สุด

ผลการวิเคราะห์พหุคูณ พบว่า มีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสฟติดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 2 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับคือ

1. ทักษะคิดต่อการแก้ปัญหาเสฟติด
2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสฟติดจากหนังสือพิมพ์

ซึ่งเฉพาะตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสฟติดได้ร้อยละ 31.9

ผลการทดสอบจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

3. การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด

1. ท่านจำเนื้อความเรื่องยาเสฟติดที่ท่านได้เห็น / ฟัง / อ่าน จากโทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์อย่างไร

1.1 เนื้อความเกี่ยวกับยาเสฟติดที่ท่านได้เห็นจากโทรทัศน์ เกี่ยวกับอะไร

- การปราบปรามยาเสฟติด
- ข่าวเกี่ยวกับยาเสฟติด
- ตัวยาเสฟติด
- โครงการ / กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสฟติด

- คำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด
- นโยบายเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล
- การบำบัดผู้ติดยาเสพติด

1.2 เนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้ฟังจากวิทยุ เกี่ยวกับอะไร

- คำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด
- ตัวยาเสพติด
- การปราบปรามยาเสพติด
- การบำบัดผู้ติดยาเสพติด
- การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
- ข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด
- บทลงโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด
- โครงการ / กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
- ผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้อ่านจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับอะไร

- ข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด
- การปราบปรามยาเสพติด
- ตัวยาเสพติด
- การบำบัดผู้ติดยาเสพติด
- คำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด
- โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
- นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด
- ข่าวอาชญากรรมที่เป็นผลจากยาเสพติด

2. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน / อำเภอของท่านอย่างไร
โปรดระบุ

- โครงการค่ายจริยธรรมเยาวชนภาคฤดูร้อน เข้าร่วมโครงการโดย การส่งบุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรม

- กิจกรรมโรงงานสีเขียว เข้าร่วมกิจกรรมโดยการรณรงค์ และโรงงานที่ทำงานอยู่เข้าร่วมโครงการ
- การตรวจปัสสาวะ เข้าร่วมกิจกรรมโดย ให้ความร่วมมือในการตรวจ
- โครงการประกวดร้องเพลงต้านยาเสพติด เข้าร่วมกิจกรรมโดย เข้าประกวดร้องเพลง
- การเดินแอโรบิคต้านยาเสพติด เข้าร่วมกิจกรรมโดย ร่วมเดินแอโรบิคทุกวัน
- โครงการรวมสายใย – สัมพันธ์ต้านยาเสพติด เข้าร่วมกิจกรรมโดย ไปเข้าร่วมทำกิจกรรม
- โครงการกีฬาต้านยาเสพติดเข้า ร่วมกิจกรรมโดย เข้าแข่งขันกีฬาและเป็นกองเชียร์
- โครงการแข่งขันกีฬา “ฟุตบอลละหารร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติด” อบต.ละหาร เข้าร่วมกิจกรรมโดย เข้าแข่งขันกีฬาและเป็นกองเชียร์
- อาสาสมัครพลังแผ่นดิน เข้าร่วมกิจกรรมโดย เป็นอาสาสมัครในสุเหล่า

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1

ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมาก ก็จะมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่าผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้นความสัมพันธ์ตามที่กล่าวแล้วจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อย ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า ผลที่เกิดจากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกชนิดในด้านการก่อให้เกิดความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

โดยระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด เช่นเดียวกับ ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่น, บอร์ดประกาศของชุมชน, สื่อบุคคล, การพูดคุยกับพ่อ – แม่, เพื่อนร่วมงาน, ภรรยา /สามี / แฟน, เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด, เจ้าหน้าที่ของ

รัฐ, พระภิกษุ / สามเณร / อิมาม / ผู้นำทางศาสนา ที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ซึ่งล้วนแสดงให้เห็นว่า ยังมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมากเท่าไร ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดก็จะยิ่งน้อยลง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อต่างๆ นั้นผู้รับสารต้องผ่านกระบวนการเลือกรับข่าวสาร (Selective Process) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Klapper, 1960: 19 – 25)

1. การเลือกเปิดรับสารหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) เป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสาร บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่ด้วยกันหลายแห่ง เช่น การเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง เลือกเปิดวิทยุกระจายเสียงสถานีใดสถานีหนึ่ง ตามความสนใจและความต้องการของตน อีกทั้งทักษะและความชำนาญในการรับรู้ และเข้าใจข่าวสารของคนเรานั้นแตกต่างกัน บางคนถนัดที่จะฟังมากกว่าอ่านก็จะชอบฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์มากกว่าอ่านหนังสือ

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) คนเรามักเลือกให้ความสนใจข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็น และสนับสนุนทัศนคติที่มีอยู่ดั้งเดิม และหลีกเลี่ยงที่จะให้ความสนใจกับข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดและความเชื่อของตน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดภาวะความไม่สมดุลทางจิตใจหรือความไม่สบายใจ ที่เรียกว่า ความไม่สอดคล้องทางด้านความเข้าใจ (Cognitive dissonance)

3. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ก็ใช้ว่ารับรู้ข่าวสารทั้งหมดตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารเสมอไป เพราะคนเรามักจะเลือกรับรู้และเลือกตีความหมายสารแตกต่างกันไปตามความสนใจ ทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือสภาวะทางอารมณ์และจิตใจ ฉะนั้นแต่ละคนอาจตีความหมายข่าวสารขึ้นเดียวกันแตกต่างกันออกไป อีกทั้งในการรับรู้และตีความหมายเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับลักษณะส่วนบุคคลดังกล่าว นอกจากจะทำให้ข่าวสารบางส่วนถูกตัดทิ้งไป ยังอาจจะมีการบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางเป็นที่น่าพึงพอใจของแต่ละบุคคลด้วย

4. การเลือกจดจำ (Selective Interpretation) บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมหรือไม่นำไปถ่ายทอดในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้ง คำนับกับความคิดเห็นของตนเอง ข่าวสารที่คนเราเลือกจดจำไว้นั้น มักมีเนื้อหาที่จะช่วยเสริมหรือสนับสนุนความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยมหรือความเชื่อของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงยากขึ้น เพื่อนำไป

ใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป ส่วนหนึ่งอาจนำไปใช้เมื่อเกิดความรู้สึกขัดแย้ง และมีสิ่งที่ไม่สบายใจขึ้น

ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์นั้น ประชาชนจะเลือกเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดตามความสนใจ และสอดคล้องกับทัศนคติของตน โดยส่วนใหญ่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจะเป็นข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามยาเสพติด หรือคดีอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ติดยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อความที่ประชาชนจำได้จากการที่ได้ดูโทรทัศน์ และเนื้อหาที่นำเสนอทางโทรทัศน์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดมากกว่าการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้แบบสอบถามในสวนความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีข้อถามเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในพื้นที่ จึงอาจจะส่งผลต่อระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่เกิดจากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อนอกพื้นที่ และนำเสนอเนื้อหาต่างไปจากข้อถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ใช้ในการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์จึงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดได้

สำหรับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สามารถอธิบายได้ว่า ในการสื่อสารระหว่างบุคคล ผู้ส่งสารมีโอกาที่จะสอดแทรกความคิดหรือความรู้ของตนเองให้แก่ผู้รับสาร โดยเฉพาะหากผู้ส่งสารมีลักษณะเป็นผู้นำของชุมชน ในที่นี้คือ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด, นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม, พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำชุมชน และการสอดแทรกความรู้หรือความคิดของผู้นำชุมชนนั้น อาจมีโอกาทั้งถูกและผิดจากความเป็นจริง เนื่องจากการที่เขาเข้าใจหรือตีความไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เพราะเขามีความรู้จำกัด ทำให้เกิดความสับสนต่อสารที่ถูกส่งออกมาได้ และส่งผลให้ผู้รับสารซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดคลาดเคลื่อนจากความจริงหรือถูกต้องได้ อีกทั้งปัจจัยที่เกิดจากตัวแปรอื่นๆ อย่างเช่น ความแตกต่างของระดับภาษา การใช้ภาษา สภาพแวดล้อมในช่วงเวลาที่ทำการสื่อสาร และการขาดประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ทำให้การสื่อสารเกิดความล้มเหลวได้ (วิรัช ลภวิรัตนกุล, 2450: 172 - 176) และจากผลการศึกษาค้นคว้าที่เกิดจากการเปิดรับสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดในด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

และนอกจากนี้การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากการพูดคุยกับพ่อ - แม่, ภรรยา / สามี / แฟน ที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด อธิบายได้ว่า ในชีวิตประจำวันนั้นประชาชนจะพูดคุยถึงเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในลักษณะทั่วไปอย่างไม่เจาะจง เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์การจับกุมผู้เสพ / ผู้ค้า / ผู้ผลิตยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้มิใช่สาระความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับความรู้ด้านยาเสพติด แต่เป็นเพียงสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเท่านั้น อีกทั้งการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากคนเราจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆ ก็ตามนั่นคือ มักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิดทัศนคติและพฤติกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 2531: 23-26)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศร มงคลชาติ (2544) พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล ได้แก่สมาชิกในครอบครัว, เพื่อน / คนรู้จัก, และตำรวจ / ทหาร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการชุดเยาวชนต่อต้านยาเสพติดสัญจร

สำหรับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชนถูกนำเสนอในแง่ของความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดทั่วไป เนื่องจากข้อจำกัดของสื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเวลา สื่อประเภทโทรทัศน์ไม่สามารถนำเสนอความรู้อย่างเชิงลึกได้ ดังนั้นความรู้ที่ได้จากสื่อมวลชนจึงไม่ลึก ไม่มีความละเอียดพอ แต่การศึกษาครั้งนี้ต้องการสอบถามถึงพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ค่อนข้างเน้นประเภทต่างๆ ซึ่งสื่ออาจไม่ได้มีการนำเสนอลึกขนาดที่ได้ทำการสอบถาม ดังนั้นความรู้ที่มีอยู่จึงไม่ใช่สิ่งที่ได้รับมาจากสื่อมวลชนโดยตรง ทำให้ผลการศึกษาระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีเทพ เริงยุทธานชีวิน (2538): การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานโรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล พบว่า การเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน

ขวัญใจ ผลิเจริญสุข (2539): การสื่อสารในครอบครัวกับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า

เกอูร ชิวหากาญจน์ (2541): การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากลูก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนการเปิดรับสื่ออื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ฐิรธนา แสงอร่าม (2542): เรื่องการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ "โครงการน้ำประปาดื่มได้" ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคน้ำดื่มของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับน้ำประปาดื่มได้

ศิริวรรณ จุลวนิชรัตนา (2542): การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสื่อมวลชน (อ้างในประมะ สตะเวทิน: 2533) ที่สรุปไว้ว่า "สื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประชาชน แต่เป็นเพียงผู้สนับสนุนความคิดเห็น ทักษะ หรือท่าทีดั้งเดิมเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสื่อมวลชนเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงก่อนอยู่แล้ว" ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงระดับความรู้จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน แต่จะเกิดเพราะผู้รับสารมีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้หรือข่าวสารนั้นๆ อยู่แล้ว

สมมติฐานข้อที่ 2

ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ที่มีเพียงเล็กน้อย กล่าวได้ว่า ถ้ามีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมากก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อปัญหาเสพติด โดยผลการทดสอบสมมติฐานที่ได้ตรงกับหลักทฤษฎีการสื่อสารตามแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสื่อสารก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงขึ้นในผู้รับสารซึ่งโดยทั่วไปมี 3 ประการ ได้แก่

1. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้รับข่าวสาร

2. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารต่อสิ่งที่ได้รับรู้ ซึ่งทัศนคติจะเป็นตัวก่อให้เกิดการกระทำตามมา
3. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่แสดงออก

ในส่วนของระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยกตามประเภทสื่อต่างๆ พบว่าระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด เช่นเดียวกับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

จากการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด ซึ่งสังเกตได้ว่าระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีระดับสูงในสื่อ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ และยังอาจสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้อีกว่า โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ และมีการนำเสนอบ่อยครั้งกว่าสื่ออื่นๆ เช่นมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด และการโฆษณาโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดมากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ อีกด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย พานิชยกกรณ์ (2539): การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลินเท) ของนิสิตและบุคลากรในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายจุฬาลินเทของอาจารย์ และนักวิชาการ ภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่มีต่อเครือข่ายจุฬาลินเท

สำหรับระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีเพียงระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากคู่มือเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ดังนั้นสาเหตุประการหนึ่งที่สื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดอาจจะมาจากสื่อเฉพาะกิจ และสื่อในท้องถิ่นนี้ไม่ได้ส่งเข้าถึงกลุ่มประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทองได้โดยตรงเหมือนสื่อมวลชน นอกจากนี้การที่สื่อเฉพาะกิจ และสื่อในท้องถิ่นยังไม่มีการเผยแพร่อย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร ทั้งความบ่อยครั้งหรือความถี่ในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ดังจะเห็นได้ว่าประชาชนกว่าครึ่งจะไม่เคยมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อในท้องถิ่น (ตามตารางที่ 8) จึงอาจเป็นสาเหตุให้ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ / สื่อในท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด โดยระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านการพูดคุยกับญาติ - พี่น้อง, เพื่อน, เพื่อนร่วมงาน และภรรยา /สามี / แฟน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้มีค่าต่ำมาก โดยลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ยังมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมาก ก็จะทำให้ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดเป็นไปในทางที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะสื่อบุคคลในกลุ่มที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาเสพติด เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับตัวบุคคลในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และรูปแบบการสื่อสารที่เป็นการสื่อสารแบบสองทางทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลจากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลมีผลต่อบุคคลในระดับปานกลาง (ตามตารางที่ 24)

สมมติฐานข้อที่ 3

ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวได้ว่า ถ้ามีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมาก จะทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ที่มีเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการสื่อสารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อในท้องถิ่น สื่อเฉพาะกิจอาจจะยังไม่เพียงพอในการเสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

สอดคล้องกับที่ เบตติงฮอส (Bettinghaus, 1968) กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อและทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิดและเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้นเป็นผลจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าเห็นตากันทั้งสิ้น

ส่วนระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแยกตามประเภทสื่อ พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร / วารสาร และการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ภรรยา / สามี / แฟน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกัน

และต่อต้านยาเสพติด หมายความว่า หากมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมาก พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดก็จะสูง และหากมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย ก็จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่ำเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers, 1978) ที่กล่าวว่า "การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้รับสารได้"

เนื่องจากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ จึงอาจส่งผลให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร / วารสารนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อนอกพื้นที่ และมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากนอกพื้นที่เป็นหลัก ซึ่งมีเนื้อหาไกลตัวประชาชน ดังนั้นพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนอาจมีผลมาจากปัจจัยอื่นๆ เช่น ความรู้, ทัศนคติ, ลักษณะครอบครัว, สิ่งแวดล้อม โดยที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเพียงปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดขึ้น

สำหรับการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน และภรรยา /สามี / แฟน เกี่ยวกับยาเสพติดของประชาชนนั้น พบว่า อยู่ในระดับต่ำ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเพื่อนร่วมงาน, ภรรยา / สามี / แฟน กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดจึงอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อพิจารณาเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนา / พูดคุยก็พบว่า มักจะเป็นเพียงสถานการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติดที่เกิดขึ้นในสังคมเท่านั้น แต่เนื่องจากคนเราจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิงการตัดสินใจที่จะแสดงออกพฤติกรรมใดๆ นั่นคือ มักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 2531:23 -26) ดังนั้นพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดจึงอาจเป็นผลจากความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม โดยการได้พูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติดจากเพื่อนร่วมงาน, ภรรยา / สามี / แฟน ซึ่งเป็นสื่อบุคคลที่ประชาชนมีความใกล้ชิด เป็นกันเอง และให้ความไว้วางใจสูง เป็นแรงเสริมให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดขึ้นได้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสนิ นัยวินิจ (2539): ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว

จิตรา ธนสารเสถณี (2541): การสื่อสาร ความรู้ ทักษะคติและทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติด

ศิริวรรณ จุลวนิชรัตนา (2542): การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราชฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

สมมติฐานข้อที่ 4

ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก กล่าวคือ หากมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดสูง ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อปัญหายาเสพติด และหากมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดต่ำ ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อปัญหายาเสพติดเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารของ เดวิด เบอริล (David Berlo) (อ้างใน ศรเทพ ยุทธธนาวิณ, 2538: 194) ที่ว่า ผู้ที่มีความรู้มาก ก็ยังมีทัศนคติถูกต้องมากยิ่งขึ้น

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์นั้น มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ 3 ระดับ คือ (จุมพล รอดคำดี, 2532)

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจมาจากสื่อมวลชน และบุคคลอื่น
2. การเปลี่ยนความรู้สึก การเปลี่ยนในระดับนี้จะมาจากประสบการณ์ หรือความประทับใจ หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งไปมีผลต่อบุคคลทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

กระบวนการที่เกิดขึ้นในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มีลำดับขั้นตอนดังนี้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: 183 – 184)

1. ความสนใจเอาใจใส่ การสื่อสารที่จะเปลี่ยนทัศนคติคนได้ต้องมีคุณสมบัติ "น่าสนใจ"
2. ความเข้าใจ การสื่อสารที่ใช้ภาษาหรือสิ่งทีก่อให้เกิดความเข้าใจง่าย ก็จะทำให้สามารถชักจูงได้ง่าย
3. การยอมรับ อาจเป็นไปโดยการคล้อยตาม หรือเป็นไปตามกระบวนการที่บุคคลค่อยๆ ดูซึมเอาความคิดหรือแบบอย่างของคนที่คุณเชื่อถือ ศรัทธาเข้ามาไว้ในตัว
4. ความจำ เป็นตัวกำหนดความคงทนของทัศนคติ เพราะถ้าเขามีความประทับใจ และเห็นว่าเรื่องนั้นมีความสำคัญ ก็จะจดจำได้นาน
5. การกระทำ เมื่อขั้นตอนอื่นๆ พร้อมแล้ว ขั้นสุดท้ายก็คือการปฏิบัติไปตามทัศนคติใหม่ที่ตนเชื่อถือ

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538): พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษสิ่งแวดล้อม

สุกัญญา อามีน (2539): การศึกษา ความรู้ และทัศนคติที่มีต่อการปลูกถ่ายอวัยวะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะ

ธวัชชัย พานิชายากรณ์ (2539): การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลินเ็ท) ของนิสิตและบุคลากรในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความรู้ในเรื่องเครือข่ายของจุฬาลินเ็ทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่มีต่อเครือข่ายของจุฬาลินเ็ทของอาจารย์ นิสิต และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศรเทพ ยุทธธนาวิณ (2538) ที่ได้ศึกษา การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร และบริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด และการป้องกัน

ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน์ (2542): การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด พบว่า ความรู้เกี่ยว

กับโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดตามโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

สมมติฐานข้อที่ 5

ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำ กล่าวคือ ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดสูง จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง แต่ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดต่ำ จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่ำเช่นกัน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ซิมบาริโด (Zimbardo) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะมีการเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมา ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้จะต้องมีความเชื่อมโยงกัน ฉะนั้นการที่ให้คุณค่าให้เกิดการยอมรับที่จะปฏิบัติสิ่งใดจำเป็นต้องให้คุณค่านั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างถ่องแท้เสียก่อน

และแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers) ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมที่ได้กล่าวว่า เมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ และความรู้ความเข้าใจนี้ จะก่อให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมต่อเรื่องนั้นๆ ตามมา

สุรพงษ์ ไชยนะเสถียร (2533) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมไว้ดังนี้ ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ (knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ของผู้รับสารที่อาจจะมีผลกระทบต่อสังคมโดยมีหลักการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นการที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยการให้ความรู้

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย พานิชยากรณ์ (2539): การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลง

กรณ์ (จุฬาลิเนต) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความรู้ในเรื่อง เครือข่ายจุฬาลิเนตของอาจารย์ นิสิต และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความ สัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลิเนตของอาจารย์ นิสิต และนักวิชาการ ภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน (2542): การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภัฏ – รัฐ ร่วมใจต้าน ภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดตามโครงการราชภัฏ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรม การป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราชภัฏ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

สมมติฐานข้อที่ 6

ทัศนคติต่อการแก้ปัญหา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันและ ต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอ บางบัวทอง จ.นนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิง บวกกับพฤติกรรม การป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 โดยค่าสห สัมพันธ์ที่พบมีค่าสูง (ตารางที่ 40) กล่าวคือ ถ้าประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกมาก ก็จะมีพฤติ กรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง และถ้าประชาชนมีทัศนคติเชิงลบมากก็จะมีพฤติ กรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่ำเช่นกัน

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดอยู่ใน ระดับที่มีทัศนคติเชิง บวก ร้อยละ 68.8 และ ทัศนคติเชิงบวกมาก ร้อยละ 23.4 (ตารางที่ 30) และระดับพฤติกรรม การ ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดก็อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 71.5 และพฤติกรรม การป้องกันและต่อต้าน ยาเสพติดสูงมาก ร้อยละ 19.5 (ตารางที่ 32) ดังนั้นผลการวิจัยยังเน้นให้เห็นข้อสรุปของการ ทดสอบสมมติฐานที่ 6 ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Katz และ Stoland ที่ได้แยกองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบด้านความคิด
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม

โดยองค์ประกอบด้านพฤติกรรมนี้ทั้งสองคนได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความรู้สึกต่อเรื่องใด ๆ ในด้านบวก เขาก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางที่ดีด้วย

และสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers) ที่กล่าวว่า การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของผู้รับสาร นอกจากนี้การกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ของคนเราส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากทัศนคติของบุคคล ดังนั้น การที่บุคคลมีพฤติกรรมต่างกันก็เนื่องจากรู้สึกทัศนคติที่แตกต่างกัน

ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538): พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จารุณี บุญนิพัทธ์ (2538): พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะ และ การมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ธวัชชัย พานิชยากรณ์ (2539): การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลินेट) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ทัศนคติที่มีต่อเครือข่ายจุฬาลินेटมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลินेटของนิสิต และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน (2542): การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด พบว่า ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดตามโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

สมมติฐานข้อที่ 7

ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด และทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี โดยที่การเปิดรับข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด

ผลการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์พบว่า มีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 2 ตัวแปร (ตารางที่ 41) โดยมีความสำคัญตามลำดับคือ

1. ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด
2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์

ซึ่งตัวแปรทั้งสอง สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ได้รวม ร้อยละ 31.9

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติด เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด กล่าวคือ การที่ประชาชนมีทัศนคติต่อการแก้ปัญหาเสพติดเชิงบวก ซึ่งได้แก่ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัด และปัญหาเสพติดเชิงบวกมาก ก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงตามไปด้วย กล่าวคือ หากมีการสร้างให้ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกหรือทัศนคติที่ต้องต่อปัญหาเสพติด พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดก็จะสูงด้วยเช่นกัน ดังที่อธิบายไว้ในการอภิปรายสมมติฐานข้อที่ 6

ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม (Theory of Attitude and Behavior Change) ซึ่งซิมบาร์โด และคณะ (Zimbardo Ebbesson and Maslach, 1977) กล่าวว่า ถ้าองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่นว่า เมื่อองค์ประกอบทางความรู้ (Cognitive Component) เปลี่ยนมีแนวโน้มที่จะทำให้องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) เปลี่ยน และองค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavior Component) เปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งทั้ง 3 ประการ เป็นองค์ประกอบของทัศนคติ ดังนั้นถ้าองค์ประกอบภายในเปลี่ยนแปลงทัศนคติดี้อย่างเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมย่อมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังคำกล่าวของไตรแอนดิส (Triandis, 1971) ที่กล่าวว่า ทัศนคติเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการทำนายพฤติกรรม

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538): พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

รองลงมาคือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์ เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด กล่าวคือ ถ้าประชาชนมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์มาก ก็จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง และประชาชนที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์น้อย ก็จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน และมีรายละเอียดในการนำเสนอเนื้อหาที่มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด และนอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อที่มีลักษณะเด่น คือ สามารถนำกลับมาค้นคว้าใหม่ได้ตลอดเวลา ต่างจากสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ อันได้แก่ โทรทัศน์ และวิทยุ ที่เมื่อประชาชนไม่ได้มีการเปิดรับข่าวสารในขณะที่น่าเสนอแล้ว ก็ไม่สามารถติดตามเนื้อหาที่ถูกนำเสนอไปแล้วได้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย พานิชยากรณ์ (2539): การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลินเน็ต) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายจุฬาลินเน็ต สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลินเน็ตของอาจารย์ นิสิต และนักวิชาการได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวคิดให้กับภาครัฐในการวางแผน ปรับปรุง และส่งเสริมแผนงานประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดให้สอดคล้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท ประชาชนส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระดับต่ำ ดังนั้น ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ต่างๆ ควรจะนำเสนอผ่านสปอตโทรทัศน์ให้ยิ่งขึ้น เนื่องจากในการวิจัยพบว่า ประชาชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด นอกจากนี้ควรจะผลิตสปอตรณรงค์ที่น่าสนใจมากกว่านี้เพื่อตอกย้ำให้ประชาชนเกิดความจำได้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการนำบำบัดผู้ติดยาเสพติด และการป้องกันตนเอง คนในครอบครัว

ครัว และคนในชุมชนจากยาเสพติด ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด อันจะนำไปสู่การให้ความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดที่ถูกต้อง โดยการผลิตสปรอยตอร์นรงค์หรือให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและปัญหายาเสพติดให้มีความหลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสารให้เกิดความจดจำได้

2. จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และภรรยา / สามี / แฟน เป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ดังนั้นผู้วางแผนโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่ลึกซึ้ง เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง สอดคล้องกับรสนิยม ทัศนคติ การใช้สื่อและวิธีการนำเสนอต้องเป็นแบบที่คนกลุ่มนี้ให้ความสนใจ เช่น การผลิตละครที่มีเนื้อหาสร้างทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

3. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนกว่าครึ่งหนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในระดับต่ำมากหรือมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดน้อยมาก โดยประเด็นที่ประชาชนมีความรู้ต่ำมาก ได้แก่ 1) ผู้ค้า หรือ ผู้ที่มียาบ้าในครอบครองจำนวนกี่เม็ดขึ้นไปที่มีโทษประหารชีวิต 2) โครงการใดที่เป็นโครงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่าน 3) สถานที่ใดที่รับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่าน 4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานที่สังกัดในหน่วยงานใด 5) ภายใต้ยุทธศาสตร์ "พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด" มีคำขวัญในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดว่าอย่างไร 6) หน่วยงานของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการประกาศสงครามกับยาเสพติดมีชื่อว่าอะไร 7) ตู๋ ป.ณ. หมายเลขใดในพื้นที่ของท่านจัดตั้งขึ้นเพื่อรับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด 8) ยาเสพติดสามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้ ผื่น, ยานอนหลับ, ยากดประสาท, กัญชาและยากระตุ้นประสาท ใช่หรือไม่ 9) โครงการสายใยสัมพันธ์เป็นโครงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่านที่จัดทำให้กับเยาวชนผู้ติดยาเสพติดใช่หรือไม่ ดังนั้นในการจัดโครงการ / กิจกรรมต่อต้านยาเสพติดครั้งต่อไปควรมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น สื่ออื่นๆ สื่อกิจกรรม และทำเป็น Spot โฆษณา

4. ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกหรือทัศนคติที่ดีต่อปัญหายาเสพติด การป้องกันและต่อต้านยาเสพติด กล่าวคือ เห็นด้วยว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทย ซึ่งเป็นทัศนคติในเชิงที่จะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ดังนั้นในการรักษาระดับทัศนคติของประชาชนให้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดอยู่เสมอ ควรมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดแก่ประชาชนให้มากขึ้น โดยผ่านสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เช่น

สื่อในท้องถิ่น สื่อเฉพาะกิจที่จัดขึ้นในท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งควรจะมีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง เพื่อตอกย้ำและเตือนความทรงจำเสมอ โดยสื่อสารเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดให้ประชาชนได้เห็นว่าคุณเองก็สามารถมีส่วนร่วมในการต่อต้านปัญหาเสพติดเช่นกัน

5. จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดอยู่ในระดับสูง ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรจะใช้จุดแข็งในเรื่องพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด โดยมีการจัดโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนตระหนักว่า ตนเองก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ด้วยเช่นกัน

6. จากผลการวิจัย พบว่า ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ผู้วิจัยเห็นว่า ในการดำเนินการจัดโครงการ / กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ต้องมีการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสามอย่างเชื่อมโยงกัน

7. จากผลการวิจัย พบว่า ยังมีทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติดที่ต้องนำมาพิจารณาได้แก่ การแก้ปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่รัฐบาลเท่านั้น ที่ประชาชนยังมีทัศนคติเห็นด้วยกลางๆ หรือเฉยๆ ซึ่งยังเป็นทัศนคติที่ยังไม่เอื้อประโยชน์ต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งอาศัยความร่วมมือจากทุกคนในชาติ ดังนั้นในการดำเนินการจัดโครงการ / กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ต้องเน้นประเด็นนี้ด้วย เพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำมาสู่การให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

8. จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 4 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับคือ 1) ทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติด 2) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 3) ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด 4) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากภรรยา /สามี / แฟน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรม / โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และมีการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเพื่อให้เกิดการตอกย้ำแก่ประชาชนให้ได้รับรู้และเห็นถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติดต่อไปในระยะยาว และควรมีการประเมินผลโครงการ / กิจกรรมต่อต้านยาเสพติดอย่างใกล้ชิด เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขโครงการ / กิจกรรมให้มีประสิทธิผลต่อไป

9. จากการวิจัย พบว่า ทัศนคติต่อการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นตัวแปรที่อธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้มากที่สุด จึงเห็นว่า การที่ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อปัญหายาเสพติด ประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการ / กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด และมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูง ดังนั้น ในการจัดกิจกรรม / โครงการรณรงค์ต่อต้าน

ยาเสพติด และการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด ควรจะเน้นให้เกิดทัศนคติต่อ การแก้ปัญหายาเสพติดที่ดี ควบคู่ไปกับการณรงค์ชักจูงให้ประชาชนมีพฤติกรรม การป้องกันและ ต่อต้านยาเสพติดเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

10. จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในทางลบ ดังนั้นการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้ก่อนที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดควรได้ รับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดมีการฝึกทักษะในการสื่อสารกับกลุ่มประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยการอบรมเทคนิค / วิธีการถ่ายทอดเพื่อให้สามารถสร้างแรงจูงใจแก่ประชาชนเป้าหมายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม การป้องกันและ ต่อต้านยาเสพติดต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม การป้องกัน และต่อต้านยาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เท่านั้น การวิจัยจึง อยู่ในวงจำกัด จึงควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกัน แต่ศึกษาประชากรในกลุ่มอื่นๆ

2. การวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้ศึกษาถึงเนื้อหาข่าวสาร (Content Analysis) ที่ปรากฏผ่านสื่อ ต่างๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อในท้องถิ่น และสื่อเฉพาะกิจ ว่ามีลักษณะในการสร้างแรงจูงใจ และความรู้ได้มากน้อยเพียงใด จึงควรมีการศึกษาถึงเนื้อหาข่าวสาร เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางใน การปรับปรุงการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้ศึกษา ถึงเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด จึงควรมีการศึกษสาเหตุดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไข อุปสรรคต่างๆ ให้หมดไป อันจะทำให้ประชาชนมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม การป้องกันและ ต่อต้านยาเสพติดสูงขึ้น

4. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผู้รับสารเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาไปถึงผู้ส่งสาร ซึ่งหากมี การศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาถึงการกำหนดแนวทางกลยุทธ์การประชา สัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด จากผู้ส่งสารด้วยว่ามีปัจจัยใดบ้างในการกำหนดทิศทางในการเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การป้องกันและต่อต้านยาเสพติดกับกลุ่มประชาชนอย่างไร เพราะใน การศึกษาการกำหนดแนวทางกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้ทราบว่า ผลที่

เกิดกับประชากร ไม่ว่าจะในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชาชน ว่ามีความสอดคล้องตามแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อจะเป็นแนวทางในการประเมินผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในด้านการออกแบบสื่อ และสาร

5. ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่เหมาะสม อาทิเช่น การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตอื่นๆ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มประชาชนที่เป็นแกนนำในชุมชน ทั้งนี้จะได้ทราบว่าประชาชนในเขตอื่นๆ จะมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การป้องกันและต่อต้านยาเสพติด รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างไร และแตกต่างกันหรือไม่ เนื่องจากประชาชนในกลุ่มแกนนำจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม / โครงการรณรงค์มากกว่าประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นการพิสูจน์แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในโครงการ / กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนงานประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่อไป.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลผลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543.

กิติมา สุรสนธิ. ความรู้ทางการสื่อสาร. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

เกยูร ชิวหากาญจน์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติเกี่ยวกับป้องกันยาเสพติด ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

เกศินี จุฑาวิจิตร. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เพชรเกษมการพิมพ์, 2540.

ขวัญใจ ผลิเจริญสุข. การสื่อสารในครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. แนวทางป้องกันและแก้ไขยาเสพติด ในสถานศึกษา, 2541.

จิตรา ธนสารเสถณี. การสื่อสาร ความรู้ ทักษะคติและทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. โครงสร้างทางสังคมของโรงเรียนกับการแพร่ระบาดของยาบ้า: ศึกษากรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.

ชลลดา สมุทรพงษ์. อิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ช่อแก้ว ประสงค์สม. การเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคติและการมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีขาวของครูและอาจารย์ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ฐิทธนา แสงอร่าม. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ “โครงการน้ำประปาดื่มได้” ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการบริโภคน้ำดื่มของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

- ณรงค์ สมพงษ์. สื่อเพื่องานส่งเสริมเผยแพร่. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2535.
- ถนนอมร ชูพิทักษ์โกศล. ปัจจัยทางสังคม พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับความรู้และทัศนคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ยาสูบของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ทองศักดิ์ คุ่มไชนะ. การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2534.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.
- บุษบา ภูสกุล. การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2533.
- ประมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2541.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ประภาวดี ธาณีนานนท์. การเปิดรับข่าวสาร การจดจำ และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการป้องกันยาเสพติดจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538.
- ปกิจ พรหมยณ. ความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- พจนา วาสีกรัตน์. ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์โครงการชิงเอิร์ธในการให้ความรู้ และ ทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พัชนี เขยจรรยา, เมตตา วิวัฒน์านุกูล และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอลโล่การพิมพ์(1998) จำกัด, 2538.

พัฒนาชุมชน, กรม. การพัฒนาชุมชนหลักและวิธีการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก, 2530.

พีระนันท์ บุรณะโสภณ. พฤติกรรมกาเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิต

ภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ลักษณะ สตะเวทิน. หลักการประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เพ็ญฟ้าพรันต์,
2542.

ยุบล เบ็ญจรงค์ิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

วรารัตน์ ตรีนรวัด. ศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ทะเล ตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2544.

วิศรา วราลักษณ์. การเปิดรับข่าวสารความรู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ของนัก

เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.

วิทย์ เพียงบุรณธรรม. ตำรายาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2531.

วิรัช ฌภิตนกุล. การประชาสัมพันธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.

ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน, พันจ่าอากาศตรี. การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรง

งานในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ศศิพันธุ์ ไตรทาน. กระบวนการการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลด ละ เลิกยาเสพติด

ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ศิริวรรณ จุลนิชรัตน์. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. โครงการสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับ

ตำบล : รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2542.

- สนิ นัยวินิจ. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สิทธิศร มงคลชาติ. ประสิทธิผลของโครงการทูตเยาวชนต่อต้านยาเสพติดสัญจร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2515.
- สุมาลี ตั้งจิตต์ศีล. พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ กับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมกามีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุพัฒน์ ธีรเวชเจริญชัย. ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุภารักษ์ จูตระกูล. กาเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- เสถียร เขยประทีป. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อรรวรรณ ปิลาพันธ์โอบาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- อรพินท์ สพโชคชัย. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2538.
- อุบลวรรณ ประมวลรัฐกาล. กาใช้ยาและสิ่งเสพติดในวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ภาษาอังกฤษ

- Atkin, C.K. Anticipated Communication and Mass Media Information Seeking. Public Opinion Quarterly36. 1973.
- Bartz, A. E. Basic Statistical Concepts. New Jersey, Prentice – Hall, 1999.
- Bloom, Benjamin S, Thomas J. and Madaus George F. Handbook on Formative and Sumative Evaluation of Student Learning. New York: McGraw – Hill Book Company, 1971.
- David K. Berlo. The Process of Communication. New York: Holt, Rinchart and Winston, 1960.
- Fishbein, Martin. Attitude Theory and Measurement. New York: John Wiley, 1967.
- Klapper, Joseph T. The Effect of Mass Communication. New York: The Free Press, 1960.
- McCombs and Mullins. “Consequences of Education: Media Exposure, Political Interest and Information Seeking Orientation”. Mass Communication Review, 1973.
- Mers, Michele Tolela and Myers, Gil E. Managing by Communication: An Organizational Approach. Tokyo: McGraw – Hill Kogakush Ltd., 1982.
- Newcomb, T.M. Social Psychology. New York: Dryden Press, 1954.
- Rogers, M. Everett and Lynne Svenning. Modernization Among Peasants: The Impact of Communication. New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1969.
- Rogers, Everett M. and Wickey L. Meynen. “Communication Source for 2, 4-D Weed Spray Among Columbian Peasants.” Rural Social 30. Cited by Gardner Lindzey and Elliot Aronson. The Handbook of Social Psychology Vol 3. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company, 1969.
- Rogers, EM. Communication and Development: The passing of dominant paradigm, Communication Research, 1976.
- Rogers, M. Everett. Communication Channels in Handbook of Communication. Chicago: Rand Mc. Nelly, 1978.
- Schramm Wilbur. Men Message and Media: A Look at Mass Communication. New York: Harper and Roe Publisher, 1973.
- Shannon, Claud E. and Weaver Warren, The Mathematical Theory of Communication, Urbana: University of Illinois Press, 1949.

Shaw, M.E, and Wright. Scale of the Measurement of Attitude. New York: McGraw-Hill, 1976.

Wolman. Benjamin B. Handbook of Dreams : Research, Theories and Applications. New York: Van Nostrand Reinhold, 1979.

Uphoff, Norman T. Rural Development and Local Organization in Asia. Delhi: Macmillan India, 1982.

Zimbardo, Phillip; Ebbesen, Ebbe B; and Christina Maslash. Influencing Attitudes and Changing Behavior. 2nd ,ed. California: Addison Wesley Publishing Company, 1977.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
ของประชาชนในเขต อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี"

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย 4. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
5. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. นักเรียน / นักศึกษา 2. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
3. พนักงานบริษัทเอกชน 4. รับจ้างทั่วไป
5. แม่บ้าน 6. ค้าขาย / ประกอบอาชีพส่วนตัว

5. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท 2. 5,001 - 15,000 บาท
3. 15,001 - 30,000 บาท 4. 30,001 - 50,000 บาท
5. มากกว่า 50,000 บาท

6. ศาสนา

1. พุทธ 2. อิสลาม
3. คริสต์ 4. อื่นๆ

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสาร

กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. ใน 1 สัปดาห์ท่านได้รับชม / ฟัง / อ่าน ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อต่างๆ เหล่านี้ บ่อยแค่ไหน

สื่อ	บ่อยที่สุด (ทุกวัน)	บ่อย (5-6 ครั้งต่อ สัปดาห์)	พอสมควร (3-4 ครั้ง ต่อสัปดาห์)	นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้งต่อ สัปดาห์)	ไม่เคย เลย
1. วิทยุ					
2. โทรทัศน์					
3. หนังสือพิมพ์					
4. นิตยสาร/วารสาร					

2. ท่านได้ใช้เวลาในการรับชม / ฟัง / อ่านข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉลี่ยครั้งละเท่าใด

สื่อ	มากที่สุด (มากกว่า 60 นาที)	มาก (ประมาณ 41- 60 นาที)	ปานกลาง (ประมาณ 21- 40 นาที)	น้อย (น้อยกว่า 20 นาที)	ไม่เคย เลย
1. วิทยุ					
2. โทรทัศน์					
3. หนังสือพิมพ์					
4. นิตยสาร/วารสาร					

3. ใน 1 สัปดาห์ ท่านดู / ฟัง / อ่าน โปสเตอร์ / แผ่นพับ / คู่มือ / เอกสาร เกี่ยวกับยาเสพติดบ่อยแค่ไหน

สื่อ	บ่อยที่สุด (ทุกวัน)	บ่อย (5-6 ครั้ง ต่อสัปดาห์)	พอสมควร (3-4 ครั้ง ต่อสัปดาห์)	นาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้งต่อ สัปดาห์)	ไม่เคย เลย
1. โปสเตอร์					
2. แผ่นพับ					
3. คู่มือ					
4. เอกสาร					
5. บอร์ดประกาศของชุมชน					
6. หอกระจายเสียงหมู่บ้าน					

4. ท่านใช้เวลาในการดู / อ่าน โปสเตอร์ / แผ่นพับ / คู่มือ / เอกสาร เกี่ยวกับยาเสพติด ครั้งละนานเท่าใด

สื่อ	มากที่สุด (มากกว่า 60 นาที)	มาก (ประมาณ 41- 60 นาที)	ปานกลาง (ประมาณ 21- 40 นาที)	น้อย (น้อยกว่า 20 นาที)	ไม่เคย เลย
1. โปสเตอร์					
2. แผ่นพับ					
3. คู่มือ					
4. เอกสาร					
5. บอร์ดประกาศของชุมชน					
6. หอกระจายเสียงหมู่บ้าน					

5. ใน 1 สัปดาห์ ท่านพูดคุยเรื่องยาเสพติดกับบุคคลต่อไปนี้ บ่อยแค่ไหน

ชื่อ	บ่อยที่สุด (ทุกวัน)	บ่อย (5-6 ครั้งต่อ สัปดาห์)	พอสมควร (3-4 ครั้งต่อ สัปดาห์)	นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง ต่อสัปดาห์)	ไม่เคย เลย
1. พ่อ แม่					
2.ญาติ - พี่น้อง					
3. เพื่อน					
4. เพื่อนร่วมงาน					
5. ภรรยา /สามี / แฟน					
6. ครู / อาจารย์					
7.เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด					
8. นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / จนท.พัฒนาสังคม					
9. พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา					

6. ท่านใช้เวลาในการพูดคุยเรื่องยาเสพติดกับบุคคลต่อไปนี้ เฉลี่ยนานครั้งเท่าใด

ชื่อ	มากที่สุด (มากกว่า 60 นาที)	มาก (ประมาณ 41- 60 นาที)	ปานกลาง (ประมาณ 21- 40 นาที)	น้อย (น้อยกว่า 20 นาที)	ไม่เคย เลย
1. พ่อ แม่					
2.ญาติ - พี่น้อง					
3. เพื่อน					
4. เพื่อนร่วมงาน					
5. ภรรยา /สามี / แฟน					
6. ครู / อาจารย์					
7.เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด					
8. นายอำเภอ / ปลัดอำเภอ / นายกเทศมนตรี / กำนัน / ผู้ ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน / จนท.พัฒนาสังคม					
9. พระภิกษุ / สามเณร / อีหม่าม / ผู้นำทางศาสนา					

7. ท่านจำเนื้อความเรื่องยาเสพติดที่ท่านได้เห็น / ฟัง / อ่าน จากโทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์ อย่างไร (โปรดเล่าให้ฟัง)

7.1 เนื้อความเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้เห็นจากโทรทัศน์ เกี่ยวกับอะไร

7.2 เนื้อความเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้ฟังจากวิทยุ เกี่ยวกับอะไร

7.3 เนื้อความเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านได้อ่านจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับอะไร

8. ใน 1 สัปดาห์ สถานที่ที่ท่านนิยมไปพบปะ / พูดคุยกับคนในชุมชน / ผู้นำชุมชน ในเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด

สถานที่	บ่อยที่สุด (ทุกวัน)	บ่อย (5-6 ครั้ง ต่อสัปดาห์)	พอสมควร (3-4 ครั้ง ต่อสัปดาห์)	นาน ๆ ครั้ง (1- 2 ครั้งต่อ สัปดาห์)	ไม่เคย เลย
1. ศาลาประชาคม					
2. ลานกีฬาต้านยาเสพติด					
3. บ้านพักผู้นำชุมชน					
4. วัด / โบสถ์ / มัสยิด					
5. อบต. / ที่ว่าการอำเภอ / สถานที่ราชการ					

9. ท่านคิดว่าการเปิดรับสื่อมวลชน แต่ละประเภทต่อไปนี้มีผลอย่างไรต่อเรื่องยาเสพติด

โทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์ (สื่อมวลชน)

ผลที่เกิด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้ความรู้ ความเข้าใจ					
2. เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด					
3. เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด					
4. ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด					

แผ่นพับ / โปสเตอร์ / เอกสารคู่มือ / ป้ายประกาศ (สื่อเฉพาะกิจ)

ผลที่เกิด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้ความรู้ ความเข้าใจ					
2. เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด					
3. เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด					
4. ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด					

สอบถาม / สื่อนโยบาย (หอกระจายเสียง / บอร์ดประกาศชุมชน)

ผลที่เกิด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้ความรู้ ความเข้าใจ					
2. เกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด					
3. เตือนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด					
4. ทำให้เกรงกลัวต่ออันตรายของยาเสพติด					

10. ประเด็นใดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านให้ความสนใจ

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด					
2. การจับกุมผู้ค้า / ผู้ผลิต / ผู้เสพยาเสพติด					
3. การบำบัด รักษาผู้ติดยาเสพติด					
4. การปราบปราม / ป้องกัน / ณรงค์ต่อต้านยาเสพติด					
5. รายงานข่าวพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติด					
6. วิธีการเลิกเสพยาเสพติด					
7. วิธีการหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ลองเสพ					

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ยาเสพติด หมายถึง

1. สิ่งที่ต้องเสพอยู่เสมอ 2. มีความต้องการในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
3. สิ่งที่ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม 4. ถูกทุกข้อ

2. ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดในพื้นที่ของท่านคือ

1. ยาบ้า 2. เฮโรอีน
3. ยาฉี 4. ทินเนอร์

3. วิธีในการตรวจสอบสารเสพติดอย่างง่ายในผู้ต้องสงสัยทำได้โดย

1. ตรวจสอบสีสวาระ 2. ตรวจสอบลมหายใจ
3. ตรวจสอบเส้นผม 4. ตรวจสอบตา ดีเอ็นเอ

4. ผู้ค้า หรือ ผู้ที่มียาบ้าในครอบครองจำนวนกี่เม็ดขึ้นไปที่มีโทษประหารชีวิต

1. 500 เม็ด 2. 1,000 เม็ด
3. 5,000 เม็ด 4. 10,000 เม็ด

5. โครงการใดที่เป็นโครงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่าน

1. โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน 2. โครงการทูบีนัมเบอร์วัน (TO BE NUMBER 1)
 3. โครงการศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่ 4. ค่ายเยาวชนไทยหัวใจสีขาว

6. สถานที่ใดที่รับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนของท่าน

1. ศูนย์ต่อสู้เอาชนะยาเสพติด 2. โครงการสายใย - สัมพันธ์
 3. โรงพยาบาลประจำจังหวัดทุกแห่ง 4. ข้อ 1 และ 2

7. พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด เป็นแนวคิดในการร่วมมือกันเพื่อป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ของ

1. ภาครัฐ 2. ภาคเอกชน
 3. ประชาชนทั่วไป 4. ทุกคนในชาติ

8. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานที่สังกัดในหน่วยงานใด

1. หน่วยงานอิสระ 2. กระทรวงยุติธรรม
 3. กระทรวงมหาดไทย 4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

9. ภายใต้ยุทธศาสตร์ "พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด" มีคำขวัญในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดว่าอย่างไร

1. ยาเสพติดมหันตภัย ทำลายชีวิต
 2. รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด
 3. พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด
 4. ยาเสพติด คนเสพยาตาย คนขายติดคุก

10. หน่วยงานของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการประกาศสงครามกับยาเสพติดมีชื่อว่าอะไร

1. ศูนย์ประสานงานเพื่อเอาชนะยาเสพติด 2. ศูนย์ประสานงานประกาศสงครามยาเสพติด
 3. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 4. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ยาเสพติดขั้นแตกหัก

11. ตู๋ ป.ณ. หมายเลขใดที่พื้นที่ของท่านจัดตั้งเพื่อแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด

1. ตู๋ ป.ณ. 36 2. ตู๋ ป.ณ. 123
 3. ตู๋ ป.ณ. 1556 4. ตู๋ ป.ณ. 66

12. ยาเสพติดในกลุ่มใดที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีน

1. ยาบ้า, กัญชา, ยานอนหลับ 2. ยานอนหลับ, เฮโรอีน, ยาเค
 3. ยาบ้า, ยาเลิฟ, ยาอี 4. ยาเค, ยาอี, ยานอนหลับ

13. โทษของยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีนมีผลอย่างไรต่อร่างกายผู้เสพ

1. โรคจิตประเภทซึมเศร้า (Depression) 2. เกิดพฤติกรรมล่าสอนทางเพศ
 3. เกิดสภาวะขาดน้ำอย่างฉับพลัน 4. ถูกทุกข้อ

14. ยาเสพติดสามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้ มีน, ยานอนหลับ, ยาเสพติดประสาท, กัญชา และยากระตุ้นประสาท ใช่หรือไม่

1. ใช่ 2. ไม่ใช่

15. โครงการสายใยสัมพันธ์เป็นโครงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของท่านที่จัดทำให้กับเยาวชนผู้ติดยาเสพติดใช่หรือไม่

1. ใช่ 2. ไม่ใช่

ตอนที่ 4 ทศนคติต่อปัญหายาเสพติด

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. ควรใช้ยาบ้า เพื่อให้ขี้บรด หรือทำงานได้มากขึ้น					
2. การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติดและลดอัตราการการใช้ยาเสพติดได้					
3. ผู้ขายยาเสพติดควรได้รับโทษประหารชีวิต					
4. ผู้ติดยาเสพติด ควรได้รับการบำบัดรักษา					
5. การค้ายาเสพติด สามารถสร้างความร่ำรวยให้กับท่านได้					
6. การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่รัฐบาลเท่านั้น					
7. ถ้ากฎหมายมีบทลงโทษผู้ค้ายาเสพติดที่รุนแรง จะช่วยลดปัญหาการค้ายาเสพติดได้					
8. ยาบ้าส่งผลให้เกิดประสาทหลอน เยื่อสมองเสื่อม					
9. การประกาศสงครามยาเสพติดทำให้การระบาดของยาเสพติดในชุมชนของท่านลดลง					
10. สังคมควรให้โอกาสแก่ผู้ติดยาเสพติดได้กลับตัว					
11. การจัดให้มีตู้ป.ณ. รับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้ท่านสามารถแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดได้สะดวกขึ้น					
12. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผู้ถูกจับกุมในคดียาเสพติดในพื้นที่ของท่าน ทำให้ท่านทราบ ว่าปัจจุบันชุมชนของท่านเป็นชุมชนปลอดยาเสพติด					

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

สถานการณ์จำลอง	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ยาเสพติดเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาวชีวิต					
2. ถ้าเพื่อนคุณติดยาเสพติดคุณจะไปบำบัดรักษา					
3. การสร้างความเข้าใจในครอบครัว สามารถเป็นเกราะป้องกันภัยจากยาเสพติด					
4. การดื่มเหล้าเพื่อการเข้าสังคมเป็นสิ่งที่สมควรกระทำ					
5. ถ้ามีเบาะแสผู้ค้ายาเสพติด จะแจ้งให้ตำรวจทราบ					
6. ไม่ดื่มเหล้า เป็นการลดความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดชนิดอื่นๆ ได้ด้วย					
7. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด ท่านจะปฏิเสธ					
8. การออกกำลังกายเป็นการป้องกันการพึ่งพายาเสพติด					
9. งานปาร์ตี้ที่จัดให้มีการใช้ยาเสพติดถือเป็นเรื่องปกติของงานสังสรรค์					
10. ยาบ้าช่วยให้ท่านสามารถทำงานได้มากขึ้น					
11. ท่านจะเข้าร่วมโครงการรณรงค์เพื่อต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ของท่าน					
12. ถ้าคนในครอบครัวของท่านเป็นผู้ค้ายาเสพติด ท่านจะแนะนำให้ ไปแสดงตัวต่อ หน่วยงานของรัฐ					

ตอนที่ 6 การมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ / กิจกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในชุมชน / อำเภอของท่านอย่างไร โปรดระบุ

โครงการ	เข้าร่วม	ไม่เข้าร่วม	ไม่เคยทราบ	การเข้าร่วมกิจกรรมโดย
ค่ายจริยธรรมเยาวชนภาคฤดูร้อน				
กิจกรรมโรงงานสีขาว				
การตรวจปัสสาวะ				
โครงการอบรมแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองด้านยาเสพติด				
โครงการประกวดร้องเพลงด้านยาเสพติด				
ชุดออกตรวจกวดขันในพื้นที่ที่มีการซื้อ - ขาย - เสพยา				
การเดินแอโรบิคด้านยาเสพติด				
โครงการฝึกอบรมทางใหม่ - ชีวิตใหม่				
การประชุมกลุ่มผู้เสพยาที่ได้ผ่านการบำบัดรักษา				
โครงการทูตความดีหลักนิยาเสพติด กลุ่มโรงเรียนละหารสัมพันธ์				
โครงการพืชมลราชดำปบลสีขาวเป้าหมายเอาชนะยาเสพติด				
โครงการรวมสายใย - สัมพันธ์ด้านยาเสพติด				
กิจกรรมสังคมนาบัด				
โครงการกีฬาต้านยาเสพติด				
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาเสพติด อบต.ละหาร				
กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน				
โครงการรวมพลังแผ่นดิน ด้านยาเสพติด อบต.ละหาร				
อบรม "เสริมพลังแผ่นดิน สร้างชุมชนเข้มแข็ง" อบต.ละหาร				
โครงการแข่งขันกีฬา "ฟุตบอลละหารร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติด" อบต.ละหาร				
โครงการรณรงค์ป้องกันการแพร่กระจายของยาเสพติด				
โครงการรณรงค์เฝ้าระวังการแพร่กระจายของยาเสพติด				
การแข่งขันกีฬาฟุตบอลด้านยาเสพติดบางคูวัดคัพ				
อาสาสมัครพลังแผ่นดิน				

ขอขอบคุณที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่าของท่านตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๑๑๘/๒๕๔๔

เรื่อง แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด

ด้วยปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้กลายเป็นปัญหาวิกฤติสำคัญของประชาคมโลก โดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยนั้น ปัญหานี้ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพประชากร รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยใช้หลัก การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด รวมทั้งได้ระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการเอาชนะยาเสพติด ซึ่งจากการประชุมดังกล่าวได้มีความเห็นร่วมกันว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ปัจจุบันจะต้อง คิดใหม่ ทำใหม่ โดยทุกองคาพยพในสังคมจะต้องผนึกกำลังร่วมกันให้เป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว

การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวข้างต้น จะต้องยึดพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา และให้ความสำคัญแก่การป้องกัน โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชน เพื่อลดอุปสงค์ด้านยาเสพติด ควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา การปราบปรามอย่างเฉียบขาดจริงจัง เพื่อลดปริมาณอุปทานยาเสพติด

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานในการเอาชนะปัญหายาเสพติดตามแนวนโยบายของรัฐบาลที่ได้ประกาศไว้ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ตลอดจนตามแนวทางที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการเอาชนะยาเสพติดดังกล่าวข้างต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหายาอุปสรรคขัดข้องต่างๆ

ที่ผ่านมา และบังเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว นายกรัฐมนตรี อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงให้ยกเลิกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๑ และกำหนดแนวทางในการเอาชนะยาเสพติดไว้ดังนี้

แนวทางในการเอาชนะปัญหาเสพติด

๑. การปลูกฝังแผ่นดินและการป้องกัน

กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดที่จะมีต่อประเทศชาติ และบังเกิดความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญห โดยตระหนักว่าการที่จะเอาชนะยาเสพติดได้มิใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ทุ่ของสภาพพหุวัฒนธรรมจะร่วมกันคนึงกำลังเป็นพลังของแผ่นดิน เข้าต่อสู้และเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว โดยให้มาตรการป้องกันนำการปราบปราม ด้วยการดูแล และสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก เยาวชน และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมคุณธรรมให้แก่สถาบันทางสังคมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว รวมทั้งเสริมสร้างมาตรการการป้องกันและความมั่นคงให้แก่หมู่บ้านตามแนวชายแดน

๒. การควบคุมตัวยาและสารเคมี

ตรวจสอบ ควบคุม และสกัดกั้น สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ พร้อมทั้งอุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติดซึ่งจะออกไปสู่แหล่งผลิตที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งควบคุมตัวยาหรือสารอื่นที่อาจสามารถนำมาใช้ทดแทนยาเสพติดได้

๓. การปราบปราม

พัฒนาบุคลากรทั้งทางด้านความรู้ จิตสำนึกและพลังศรัทธา ควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยี วิธีการ และการสนับสนุนต่าง ๆ ในการสืบสวนปราบปราม ตลอดจนนำมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ลิดรอน และทำลายเครือข่ายการผลิต นายทุน ผู้ค้ารายใหญ่ ผู้มีอิทธิพล ผู้สมคบ ผู้ขน ผู้ค้ารายกลางและรายย่อย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเฉียบขาด

๔. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ทำลายโครงสร้างของปัญหาสุขภาพจิต โดยตัดวงจรของยาเสพติดด้วยการแยกผู้เสพติดออกมามบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งโดยระบบสมัครใจและระบบบังคับ ตลอดจนจัดให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เพื่อสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของทางราชการ เอกชน และประชาชน เพื่อให้ผู้เสพติดมีโอกาสได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างทั่วถึง

๕. การข่าว

จัดและพัฒนางานด้านการข่าว การประสานการข่าว และการปฏิบัติการด้านการข่าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้เป็นระบบ สามารถสนับสนุนการปราบปราม โดยเฉพาะการปราบปรามการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ การปราบปรามเครือข่ายผู้ผลิต นายทุน ผู้มีอิทธิพล ผู้สนับสนุน ผู้ค้ารายสำคัญ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

๖. การอำนวยความสะดวกและประสานงาน

พัฒนางานด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งทุกส่วนของสังคมไทย โดยขจัดปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป (โดยทลายกำแพงของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด) กำหนดลักษณะพื้นที่ที่จะเข้าดำเนินการ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

๗. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

พิจารณาปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการยุติธรรมในคดียาเสพติด ให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหาคดียาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรม และขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรม เป็นไปด้วยความเด็ดขาด รวดเร็ว และเป็นธรรม ตลอดทั้งเอื้ออำนวยตามนโยบายการให้ผู้ใช้สพเป็นผู้ป่วย เป็นต้น

๘. ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ดำเนินการด้านการต่างประเทศ เพื่อผลักดันและกดดันให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศโดยเฉพาะ และของภูมิภาคและประชาคมโลกโดยรวม โดยเฉพาะการแสวงหาคือความร่วมมือและความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

๙. การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล

จัดและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผล แผนงาน โครงการ แก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นวิชาการ เพื่อพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีหลักการและอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบ

การดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานตามแนวทางในการเอาชนะยาเสพติดดังกล่าวเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ สามารถจัดปัญหาอุปสรรคตลอดจนกำแพงของระบบราชการ และบังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริงโดยเร็ว จึงกำหนดการดำเนินงานไว้ ดังนี้

๑. ให้มีคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามคำสั่งนี้ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง

๒. ให้คณะกรรมการตาม ๑. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนวยการ สั่งการ ประสานงาน ควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการ ตลอดจนหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินและแนวทางในการเอาชนะปัญหายาเสพติด

(๒) กำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติดให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

(๓) การปรับปรุงประสิทธิภาพบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุผล โดยเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในเรื่องต่อไปนี้

(ก) การโยกย้ายข้าราชการ พนักงานองค์กรของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่

- (ข) การให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ สำหรับข้าราชการและประชาชน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม
- (ค) การปกป้องคุ้มครองข้าราชการและประชาชนผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- (ง) การสรรหาข้าราชการที่ดี มีความสามารถ ไปปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

(๔) ให้มีอำนาจในการแต่งตั้งหรือเสนอให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน คณะที่ปรึกษา เพื่อรับผิดชอบดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นการเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะพื้นที่ และให้คณะที่แต่งตั้งดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด และรวดเร็ว

(๕) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

๓. ให้ทุกส่วนราชการ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นภารกิจเร่งด่วน และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องร่วมกันแก้ไขให้บรรลุผล

๔. ให้สำนักงานประมาตจัดระบบและจัดเตรียมงบประมาณรองรับการดำเนินงานและการปฏิบัติตามคำสั่งนี้

๕. ในระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในระดับพื้นที่ ให้ศูนย์ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กรุงเทพมหานคร และจังหวัด (ศ.ป.ส.ภ./จ.) และศูนย์ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เขตและอำเภอ (ศ.ป.ส.ข./อ.) ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

รับของส่วนถูกต้อง

๕:๒๕

(นางรุจาณี อารางค์)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘

สำนักบริหารกลุ่มงานกลาง

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๔

คำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

ที่ ๑๙/๒๕๔๖

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเดือนเมษายน ๒๕๔๖

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๙/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๐/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่าง ๆ และคำสั่งที่ ๗๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๖ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่าง ๆ (ศตส.กทม. , ศตส.จ. , ศตส.น. ๑-๙ , ศตส.อ./ถึง อ. , ศตส.ทภ. ๑-๔ , ศตส.ภภ.๑-๓ กร. และ ศตส.อปช.จค.) เพื่อยุติสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดและเอาชนะปัญหา ยาเสพติดอันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติให้ได้อย่างรวดเร็ว ชัยชนะ และถาวร นั้น

ด้วยในช่วงเวลาดังแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นต้นมา ศตส. ทุกระดับ ได้ระดมกวาดล้าง สืบสวนปราบปรามยาเสพติดในทุกพื้นที่อย่างเข้มข้น และต่อมาได้มีการระดมสรรพกำลังจากทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนอีกส่วนหนึ่งด้วย ทำให้สามารถจับกุมและดำเนินคดีผู้ค้ายาเสพติด ทั้งในระดับพื้นที่และที่เป็นเครือข่ายหรือขบวนการยาเสพติด ตลอดจนยึดทรัพย์สินผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้จำนวนมาก นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการให้ผู้เสพยาเสพติดได้รับการฟื้นฟูพัฒนา ผู้ติดยาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟู และให้ผู้มีพฤติกรรมด้านการค้ายาเสพติดที่แสดงตัวต่อเจ้าหน้าที่กระทำความผิดเพื่อแผ่นดิน พร้อมทั้งได้เร่งรัดเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน/หมู่บ้านและจัดตั้งกลุ่มพลังมวลชนเอาชนะยาเสพติด ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

จากผลการดำเนินการที่ผ่านมาดังกล่าวข้างต้น ศตส. ในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ได้มีมติกำหนดแนวทางการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเดือนเมษายน ๒๕๔๖ ให้ ศตส.กทม. , ศตส.จ. , ศตส.น. ๑-๙ , ศตส.อ./ถึง อ. , ศตส.ทภ. ๑-๔ , ศตส.ภภ.๑-๓ กร. และ ศตส.อปช.จค. ตลอดจนกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ง. กรมศุลกากร และทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้คำรณการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้น เจียบขาดและต่อเนื่อง โดย
- ๑.๑ จัดชุดทำแนววิเคราะห์ติดตามผู้ค้ายาเสพติดเป็นรายคดี เร่งรัดรวบรวม

พยานหลักฐานและหมายจับต่าง ๆ เพื่อจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ รายสำคัญและที่เป็นเครือข่ายหรือขบวนการ

๑.๒ สืบสวนทางลึกและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำไปสู่การยึดทรัพย์สินของบุคคลที่มีพฤติกรรมร้ายผิดปกติ

๑.๓ ตรวจสอบข้อมูลของจังหวัดที่มีสถิติของผู้เสียชีวิตที่คาดว่ามีความผิดเกี่ยวเนื่องกับยาเสพติดและอาจมีความเกี่ยวข้องกับผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ รายสำคัญ ที่เป็นเครือข่ายหรือขบวนการ เพื่อขยายผลจับกุมผู้บงการหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังในทุกกรณี

๑.๔ สืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินการกับข้าราชการของทุกส่วนราชการ ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้หมดสิ้นไปโดยเร็วที่สุด

๒. ให้ขยายผลจากการข่าวที่ได้จากผู้ค้ายาเสพติด ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ที่มาแสดงตนต่อทางราชการ เพื่อค้นหา (x-ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่หลงเหลืออยู่ โดยเน้นหนักดำเนินการกับผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ รายสำคัญ ที่เป็นขบวนการหรือเครือข่ายยาเสพติด

๓. ค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนและนำเข้าสู่การฟื้นฟูพัฒนาและบำบัดฟื้นฟู โดยดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติที่ ๑๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่อง "แนวทางการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนต่อทางราชการ"

๔. เร่งรัดการสร้างพลังแผ่นดินในการต่อต้านยาเสพติดและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

๕. นำมาตรการพัฒนาหมู่บ้านชุมชนไปใช้เพื่อสร้างอาชีพรายได้ แก้ไขปัญหาความยากจนและนำไปสู่การป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างถาวร

๖. เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งคำรณการสกัดกั้นและปิดล้อมตรวจค้นยาเสพติดตามแนวชายแดนอย่างเข้มข้น เพื่อทำลายแหล่งพักพิงซ่อนยาเสพติดบริเวณชายแดน ให้หมดสิ้นไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖

พลเอก

(ชาลิต ชงใจสุทนต์)

รองนายกรัฐมนตรี

ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

คำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

ที่ ๑๖ / ๒๕๔๖

เรื่อง แนวทางการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนต่อทางราชการ

ตามที่ได้มีคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การปรับแนวทางการดำเนินงานและหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดทุกระดับ นั้น

เพื่อให้การดำเนินการกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ออกมาแสดงตนต่อทางราชการ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ป่วยได้รับการดูแลและปฏิบัติด้วยความเอื้ออาทรตามมาตรฐานการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กลับคืนสู่สังคมดำรงชีวิตอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้ความร่วมมือกับทางราชการ และเป็นส่วนหนึ่งของพลังแผ่นดินในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตลอดจนเพื่อให้การดำเนินการกับบุคคลดังกล่าว มีความครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นแนวทางเดียวกัน

จึงยกเลิกเฉพาะหมวด ข ของคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้คำสั่งนี้แทน ดังต่อไปนี้

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติดและดำเนินการอย่างจริงจัง พบว่าประเทศไทยมีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดประมาณ ๑ ล้านคน หากไม่มีวิธีการดำเนินการต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดอย่างเหมาะสมแล้วจะนำไปสู่การขยายวงจรของปัญหาอย่างไม่จบสิ้น ผู้เสพกลายเป็นผู้ติดยาเสพติดกลายเป็นผู้ค้า ซึ่งเป็นเครือข่ายของขบวนการค้ายาเสพติด นอกจากนี้ ยังส่งผลให้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมขยายตัวซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น ปัญหาเยาวชน ครอบครัว ชุมชน อาชญากรรม เศรษฐกิจนอกกฎหมาย เป็นต้น

การแก้ปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพเป็นมาตรการสำคัญในการตัดวงจรปัญหา ยาเสพติด โดยการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดให้สามารถหยุดใช้ยาเสพติดและไม่เข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติดรวมทั้งพัฒนาคุณภาพประชากรโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนให้กลับคืนสู่สังคมเป็นพลังของแผ่นดินต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และเป็นการสร้างแนวร่วมด้านครอบครัว/สังคมในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงกำหนดให้มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทาง

/ในการดำเนินงาน...

ในการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐาน และประสานความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการในการวางแผนการให้
ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและได้ผล

๒. วิสัยทัศน์

ทุกภาคส่วนของสังคมต้องร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในฐานะ
ผู้ป่วยไม่ใช่อาชญากรตามมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูและดูแลด้วยความเอื้ออาทร ให้โอกาสกลับคืนสู่
ครอบครัว ชุมชนและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขและเต็มศักยภาพ เป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้เอาชนะ
ยาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทยอย่างเด็ดขาดและยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติและการปฏิบัติของสังคมต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
- ๓.๒ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลอย่างมีมาตรฐานและต่อเนื่อง
- ๓.๓ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีการบูรณาการและประสานการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ยุทธศาสตร์

เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ จึงกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ ๕ ประการ ตาม
รายละเอียดในผนวก ก ดังนี้

- ๔.๑ ปรับเปลี่ยนเจตคติและการปฏิบัติของสังคมต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
- ๔.๒ บูรณาการแผนการบำบัดฟื้นฟูและดูแลในพื้นที่
- ๔.๓ พัฒนาศักยภาพและคุณภาพการบำบัดฟื้นฟูและดูแลให้มีมาตรฐาน
- ๔.๔ ให้การดูแลต่อเนื่องเพื่อป้องกันไม่ให้อาการผู้ป่วยกลับไปเสพซ้ำอีก
- ๔.๕ พัฒนาระบบข้อมูลด้านการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นเอกภาพ

๕. การปฏิบัติ

๕.๑ ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ต้องได้รับความเห็นอกเห็นใจและได้รับโอกาสในการ
บำบัดฟื้นฟูและดูแลอย่างเอื้ออาทร ตลอดจนกลับไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข โดยไม่ได้รับการดูถูก
เหยียดหยามและกีดกัน

๕.๒ จัดให้มีชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด โดยให้ ศตส.กทท.ม.
ศตส.น.๑-๔ ศตส.จ. ศตส.อ. / กิ่ง อ. จัดให้มีชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด โดยร่วมกัน
ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการประสานและวางแผน
ร่วมกันในการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน ตามผนวก ข ดังนี้

๑. แบบรายงานเบื้องต้นการใช้สารเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

(บสค.๑ (ปกปิด))

๒. แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา

(บสค.๒ (ปกปิด))

/๓.แบบรายงาน...

๓. แบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ให้สารเสพติด (บสต.๓ (ปกปิด))

๔. แบบจำหน่ายและส่งต่อเพื่อติดตามผลการบำบัดรักษาผู้ป่วยสารเสพติด (บสต.๔ (ปกปิด))

๕. แบบการติดตามผลการบำบัดรักษาผู้ป่วยสารเสพติด (บสต.๕ (ปกปิด))

ข้อมูลที่จัดเก็บให้ถือเป็นความลับ เพื่อประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วยเท่านั้น ห้ามมิให้ผู้นำไปเผยแพร่หรือใช้ผิดวัตถุประสงค์ และต้องระมัดระวังมิให้นำไปสู่ภัยอันตรายแก่ผู้ให้ข้อมูล

๕.๓ การรายงานตัว ให้ชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของ ศตส.กทท.

ศตส.น.๑-๙ ศตส.จ. ศตส.อ./กิง อ. เป็นศูนย์รับรายงานตัวผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ ทำการชี้แจงและมอบข้อปฏิบัติสำหรับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนต่อทางราชการตามผนวก ค และให้จัดเก็บข้อมูลการรายงานตัวตามแบบ บสต. ๑ (ปกปิด)

ในการมารายงานตัวให้ถือว่าผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดมีความประสงค์ขอเข้ารับการบำบัดรักษาควรจัดให้ผู้มารายงานตัวได้เข้ารับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจโดยเร็ว ไม่พียงนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนกว่าความปรากฏว่าการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจไม่ได้ผล จึงนำเข้าสู่มาตรการในระบบบังคับบำบัดหรือระบบต้องโทษต่อไป ทั้งนี้รวมถึงผู้ที่รายงานตัวเข้ารับการบำบัดรักษาก่อนวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

๕.๔ การจำแนก คัดกรอง ส่งต่อ ให้ชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของ ศตส.กทท. ศตส.น. ๑-๙ ศตส.จ. ศตส.อ./ กิง อ. จำแนก คัดกรองผู้ป่วยโดยใช้เกณฑ์การจำแนก คัดกรองจากคู่มือของกระทรวงสาธารณสุขและส่งต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการดูแลอย่างเหมาะสม และให้จัดเก็บข้อมูลการจำแนก คัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยตามแบบ บสต.๒ (ปกปิด)

๕.๕ การดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ให้ชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของ ศตส.กทท. ศตส.น. ๑-๙ ศตส.จ. ศตส.อ./กิง อ. ดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร ดังนี้ ผู้เสพยาเสพติดให้ดำเนินการฟื้นฟูและพัฒนาในหมู่บ้านหรือชุมชนตามที่ศตส.กทท. ศตส.น. ๑-๙ ศตส.จ. ศตส.อ./กิง อ. บริหารจัดการโดยใช้หน่วยงานและทรัพยากรในพื้นที่เป็นหลัก ผู้ติดยาเสพติดให้ดำเนินการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยนอก ในศูนย์บริการสาธารณสุข สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ หรือบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยใน ในสถานบำบัด หรือสถานที่ที่กำหนด โดยเชื่อมโยงระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัดและระบบต้องโทษให้สอดคล้องกัน ภายหลังการบำบัดรักษาแล้ว หากมีการเสพซ้ำมากกว่า ๒ ครั้งให้พิจารณาเข้าสู่กระบวนการบังคับบำบัด

ในการดำเนินงานดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดให้มีการจัดเก็บข้อมูลตามแบบ บสต.๓ (ปกปิด)

ทั้งนี้ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือตามข้อกำหนดข้างต้น โดยเร็วภายใน ๑๔ วัน หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนด ให้รายงานข้อขัดข้องต่อ ศตส.กทท. หรือ ศตส.จ. ทราบทันที

๕.๖ การฝึกอาชีพและการจัดหางาน ให้ ศตส.กทม. ศตส.น.๑-๙ ศตส.จ. ศตส.อ. / กิ่ง อ. ประสานและบูรณาการกับหน่วยงานด้านแรงงานและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาฝีมือแรงงาน จัดหางาน พัฒนาชุมชน การศึกษานอกโรงเรียน ธนาคารท้องถิ่น กองทุนต่างๆ ในพื้นที่ดำเนินการฝึกอาชีพและจัดหางาน ตลอดจนจัดหาทุนให้กับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่าง หรือผ่านการบำบัดฟื้นฟูและดูแล

๕.๗ การส่งกลับสู่ชุมชน

๕.๗.๑ ในกรณีที่ผู้ป่วยได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลในชุมชน ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบำบัดฟื้นฟูและดูแล จัดทำข้อมูลการส่งกลับสู่ชุมชนตามแบบ บสต.๔ (ปกปิด) ส่งให้ชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของ ศตส.น. ๑-๙ ศตส.อ./กิ่ง อ.

๕.๗.๒ ในกรณีที่ผู้ป่วยได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลนอกชุมชน หลังจากดำเนินการตาม ๕.๗.๑ แล้ว ให้ ศตส.น.๑-๙ ศตส.อ./กิ่ง อ. ประสานผู้นำกลุ่มองค์กร อาสาสมัคร ในชุมชนและประชาคมในพื้นที่ให้การช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาทุกระบบในเรื่องการปรับสภาพจิตใจก่อนกลับไปใช้ชีวิตในชุมชน เช่น การจัดพิธีรับขวัญ การฟื้นฟูจิตใจด้วยหลักศาสนา การบำบัดฟื้นฟูในชุมชนอีกระยะหนึ่ง เป็นต้น

๕.๘ การติดตามดูแลและให้ความช่วยเหลือภายหลังการบำบัดฟื้นฟู ให้ชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของ ศตส.กทม. ศตส.น.๑-๙ ศตส.จ. ศตส.อ. / กิ่ง อ. ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดภายหลังการบำบัดฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านสุขภาพ สังคม และการประกอบอาชีพ โดยกำหนดระยะเวลาในการติดตามดูแลอย่างน้อย ๑ ปี โดยประสานกับศูนย์บริการสาธารณสุข สถานีอนามัย ประชาคม องค์กรชุมชนเข้มแข็ง และองค์กรอาสาสมัครในพื้นที่ ในการเตรียมชุมชนเพื่อรองรับให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขและพึ่งตนเองได้ และให้รายงานผลการติดตามดูแล รวมทั้งให้ความช่วยเหลือภายหลังการบำบัดรักษาตามแบบ บสต.๔ (ปกปิด)

๕.๙ การรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้ ศตส.น.๑-๙ ศตส.อ./ กิ่ง อ. รายงานผลการปฏิบัติงานแก่ ศตส.กทม. ศตส.จ. ตามหัวขั้วเวลาที่กำหนด ทั้งนี้การรายงานผลการปฏิบัติงานต้องครอบคลุมในประเด็น ดังนี้

๑. จำนวนผู้แสดงตนที่คัดกรองว่าเป็นผู้เสพ/ผู้ติดทั้งหมด
๒. จำนวนผู้แสดงตนที่คัดกรองว่าเป็นผู้เสพ/ผู้ติดในรอบสัปดาห์
๓. จำนวนผู้เสพ/ผู้ติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลทั้งหมด
๔. จำนวนผู้เสพ/ผู้ติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลในรอบสัปดาห์

๕.๑๐ การประเมินผลการดำเนินงาน ให้ ศตส.น.๑-๙ ศตส.อ./ กิ่ง อ. ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานต่อ ศตส.กทม. ศตส.จ. ตามหัวขั้วเวลาที่กำหนด ทั้งนี้การประเมินผลการดำเนินงานต้องครอบคลุมถึงตัวชี้วัดผลการดำเนินงานดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในประเด็น ดังนี้

๑. ร้อยละของผู้แสดงคนที่อยู่ในกระบวนการบำบัดรักษาทุกระบบ
๒. ร้อยละของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาทุกระบบที่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องครบ ๑ปี
๓. ร้อยละของผู้แสดงคนที่เข้ารับการบำบัดรักษาทุกระบบที่มีการประกอบอาชีพ
๔. ร้อยละของนักเรียน/นักศึกษาที่แสดงตนเข้ารับการบำบัดรักษาในทุกระบบที่มีการศึกษาต่อ

๕.๑๑ ให้ ศตส.กทม. ศตส.จ บอร์ดการแผน งบประมาณ การดำเนินงานและทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อให้การบำบัดฟื้นฟูและดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเป็นไปตามแนวทางในคำสั่งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รายงานกระทรวงมหาดไทยและ ศตส. โดยทันที

๕.๑๒ ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำกับดูแลและรายงานผลการปฏิบัติให้ ศตส. ทราบทุก ๗ วัน

๕.๑๓ คำสั่งอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้ ให้ใช้คำสั่งนี้แทน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พลเอก

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

รองนายกรัฐมนตรี

ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผนวก ก : แนวทางการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการ
ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๖๔๘๖ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

๑. ปรับเปลี่ยนเจตคติและการปฏิบัติของสังคมต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

๑.๑ ปรับเปลี่ยนเจตคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะครอบครัว ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ครูและผู้บริหารการศึกษา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษา สื่อมวลชน ผู้ประกอบการและสังคมโดยรวม "ให้เกิดความเห็นใจว่าผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วยที่มีพฤติกรรม เป็นปัญหาสังคม และจำเป็นต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลที่มีมาตรฐาน

๑.๒ ให้โอกาสผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้วได้สื่อสารกับสังคมถึงสภาวะที่เป็น ปัญหาจากการเสพและการติดยาเสพติด ตลอดจนความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน และสังคมในการช่วยให้ผู้ป่วยหยุดยาเสพติดได้ เช่น การเป็นวิทยากร การเป็นผู้ช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย ยาเสพติด การเป็นสมาชิกของกลุ่มช่วยเหลือกันเอง

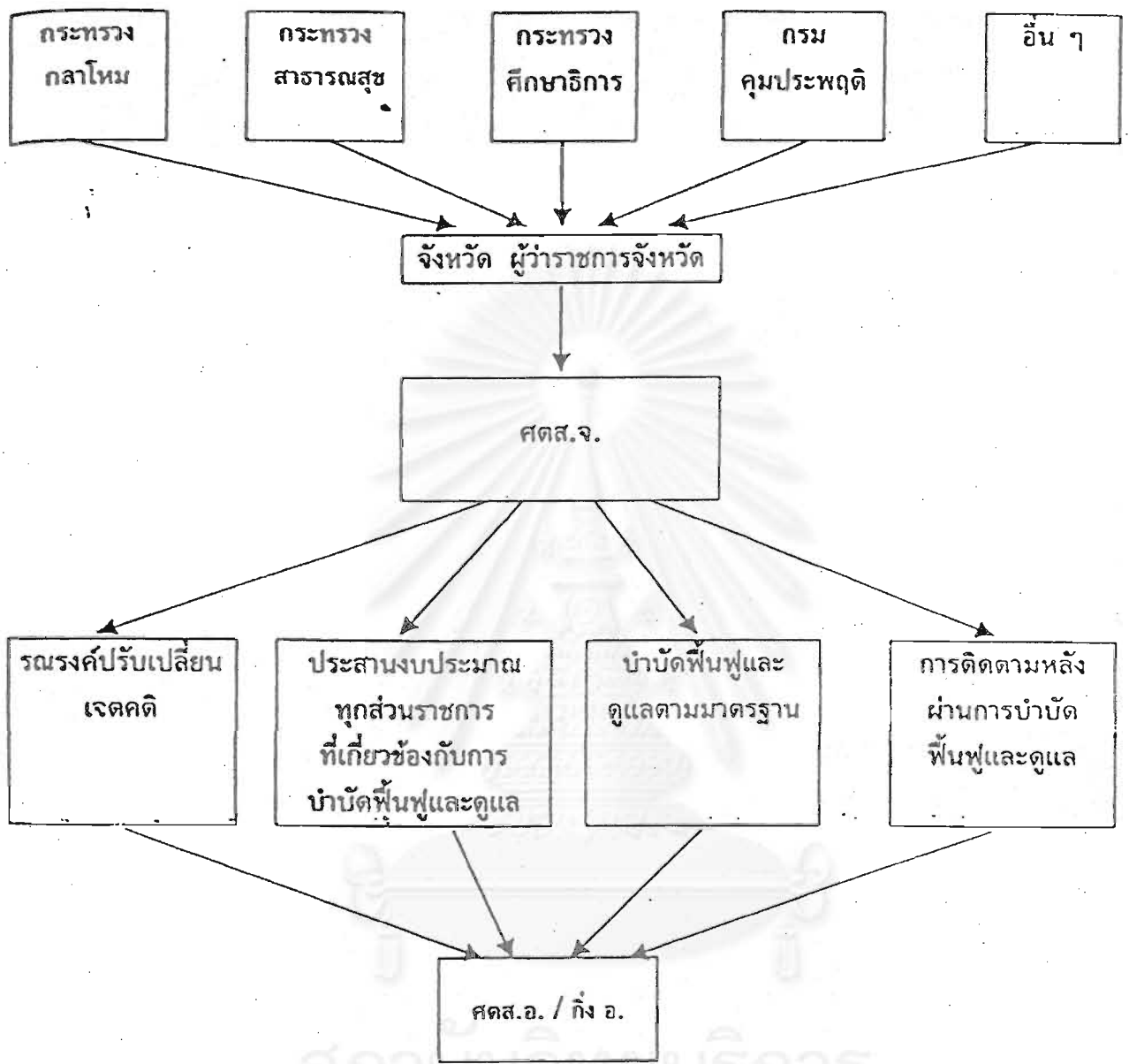
๑.๓ สร้างโอกาสในการยอมรับผู้ป่วยให้กลับไปใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติภายหลัง การเลิกใช้ยาเสพติด เช่น โอกาสทางการศึกษา การประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และเป็นพลังสำคัญในการต่อต้านยาเสพติด

๒. บูรณาการแผนการบำบัดฟื้นฟูและดูแลในพื้นที่

๒.๑ ระดับจังหวัด ศตส.จ. เป็นผู้รับผิดชอบบูรณาการด้านบริหารจัดการระดับ จังหวัด โดยเฉพาะการจัดทำแผนและงบประมาณด้านบำบัดรักษาให้สอดคล้องกับการดำเนินงานด้าน ป้องกันและปราบปราม รวมทั้งกำกับแผนและประเมินผลการดำเนินงาน ดังแผนภูมิที่ ๑

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ ๑ การบูรณาการการบำบัดฟื้นฟูและดูแล

๒.๒ ระดับอำเภอและกิ่งอำเภอ ศตส.อ. / กิ่ง อ. เป็นผู้รับผิดชอบทำหน้าที่บริหารงบประมาณ แนวทางปฏิบัติ ดำเนินงานป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

๒.๓ ระดับตำบล/หมู่บ้าน/ชุมชน องค์กรที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย ตำรวจหมู่บ้าน ประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มในชุมชน ผู้นำศาสนา ฯลฯ โดยมีหน่วยงานภาครัฐได้แก่ ตำรวจ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครจิตอาสา พัฒนากร ครู/อาจารย์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่สำรวจผู้เสพ/ผู้ติด/ผู้ค้ายาเสพติด เฝ้าระวัง กำหนดมาตรการทางสังคม ดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ให้ได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลตามมาตรฐาน ติดตามผลหลังการรักษา จัดฝึกอาชีพ และสนับสนุนแหล่งงาน/แหล่งทุน

๒.๔ โรงเรียน องค์การที่รับผิดชอบคือคณะกรรมการสถานศึกษา ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้มีการสำรวจ คัดกรองผู้เสพ/ผู้ติด/ผู้ค้ายาเสพติด โดยให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อใน รายที่จำเป็น

๓. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพการบำบัดรักษาให้มีมาตรฐาน ตามแผนภูมิที่ ๒

๓.๑ ใช้เกณฑ์การคัดกรอง ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ตามมาตรฐาน เพื่อจำแนก คัดกรอง กลุ่มเป้าหมายและส่งตัวเข้ารับการรักษาที่เหมาะสม

๓.๒ จัดให้มีกระบวนการบำบัดรักษาตามมาตรฐาน ทั้งนี้ การบำบัดรักษาที่ได้ผลต้อง ใช้วิธีการและระยะเวลาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนมีความต่อเนื่อง โดยผู้ป่วยต้องได้รับการ ติดตามดูแลหลังการบำบัดรักษาอย่างน้อย ๑ ปี

๓.๓ การประเมินผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ มีเกณฑ์การประเมิน ๓ ด้าน คือ ด้านร่างกาย/จิตใจ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. ให้การดูแลต่อเนื่องเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยกลับไปเสพยาเสพติดอีก

๔.๑ ให้ชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของ ศตส.บ. ๑-๙ ศตส.อ./กิ่ง อ. ประสานและเตรียมชุมชนเพื่อรองรับภารกิจการดูแลติดตามผู้ป่วยที่ผ่านการบำบัดรักษาทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ร่วมกับกลุ่มองค์กรและอาสาสมัครในชุมชน สำหรับผู้ป่วยที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ให้สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ จัดให้มีบริการดูแลช่วยเหลือภายหลังการบำบัดรักษาครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ สังคมและการประกอบอาชีพ เช่น การเยี่ยมบ้าน กลุ่มระดับประคอง กลุ่มช่วยเหลือกันเอง กลุ่มอาชีพ

๕. พัฒนาระบบข้อมูลด้านการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นเอกภาพ

พัฒนาระบบข้อมูล ระบบรายงาน ระบบติดตามและระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพยาเสพติด ด้วยการจัดทำข้อมูลสถานการณ์เสพยาเสพติดระดับพื้นที่ให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลและใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนพัฒนาระบบติดตามผลการบำบัดรักษา พัฒนาศักยภาพบุคลากร และอุปกรณ์ทางสารสนเทศให้ครอบคลุมถึงระดับสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัย โดยได้จัดทำแบบรายงานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ตามผนวก ข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผนวก ข : แบบรายงานแนบท้ายคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๔๖
ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

๑. แบบรายงานเบื้องต้นการใช้สารเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน (บสต. ๑ (ปกปิด)) ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ซักถาม หรือเจ้าหน้าที่ที่รับรายงานตัวผู้มาแสดงตน จัดทำแบบรายงานนี้และให้รายงานต่อ ศตส.น. ๑-๙ ศตส.อ./กึ่ง อ.

๒. แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา (บสต. ๒ (ปกปิด)) ให้เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วย จัดทำแบบรายงานนี้และให้รายงานต่อ ศตส.น. ๑-๙ ศตส.อ./กึ่ง อ.

๓. แบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด (บสต. ๓ (ปกปิด)) ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ดำเนินการบำบัดฟื้นฟูและดูแลในทุกระบบจัดทำแบบรายงานนี้และให้รายงานต่อ ศตส.น. ๑-๙ ศตส.อ./กึ่ง อ.

๔. แบบจำหน่ายและส่งต่อเพื่อติดตามผลการบำบัดรักษาผู้ป่วยสารเสพติด (บสต. ๔ (ปกปิด)) ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ดำเนินการบำบัดฟื้นฟูและดูแลในทุกระบบจัดทำแบบรายงานนี้และให้รายงานต่อ ศตส.น. ๑-๙ ศตส.อ./กึ่ง อ.

๕. แบบการติดตามผลการบำบัดรักษาผู้ป่วยสารเสพติด (บสต. ๕ (ปกปิด)) ให้ผู้ทำหน้าที่ติดตามผลการบำบัดฟื้นฟูและดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในชุมชน จัดทำแบบรายงานนี้และให้รายงานต่อ ศตส.น. ๑-๙ ศตส.อ./กึ่ง อ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมู่บ้าน/ชุมชน.....ตำบล.....อำเภอ/เทศบาล.....จังหวัด.....

สำหรับผู้ใช้การแพทย์

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	เพศ	อายุ	เลขประจำตัวประชาชน	อาชีพ	ชนิดสารเสพติดที่ใช้	สถานภาพผู้ใช้สารเสพติด	ระบบการจัดการ	ผลการจำแนกผู้เสพ/ผู้ติด	การรักษา	
										()รักษาเอง/ระบุรูปแบบ	()ส่งต่อ
1		()ชาย ()หญิง				()ยาบ้า ()เฮโรอีน ()ฝิ่น ()กัญชา ()สารระเหย ()อื่นๆ ระบุ.....	()ยังไม่สูการบำบัด ()อยู่ระหว่างบำบัด ()ติดตามหลังรักษา ()อยู่ในความดูแลของคุมประพฤติ ()อื่นๆ ระบุ.....	()ไม่สมัครใจเข้าบำบัด ()ใช้มาตรการทางสังคม ()ใช้มาตรการทางกฎหมาย ()สมัครใจเข้าบำบัด ()อื่นๆ ระบุ.....	()ผู้เสพ ()ผู้ติด	()บำบัดในชุมชน ()ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ()คลินิกให้คำปรึกษา(ผู้เสพ) ()จิตสังคมบำบัดในโรงเรียน ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยนอก(ผู้ติด) ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยใน(ผู้ติด) ()อื่นๆ ระบุ.....	ระบุสถานที่
2		()ชาย ()หญิง				()ยาบ้า ()เฮโรอีน ()ฝิ่น ()กัญชา ()สารระเหย ()อื่นๆ ระบุ.....	()ยังไม่สูการบำบัด ()อยู่ระหว่างบำบัด ()ติดตามหลังรักษา ()อยู่ในความดูแลของคุมประพฤติ ()อื่นๆ ระบุ.....	()ไม่สมัครใจเข้าบำบัด ()ใช้มาตรการทางสังคม ()ใช้มาตรการทางกฎหมาย ()สมัครใจเข้าบำบัด ()อื่นๆ ระบุ.....	()ผู้เสพ ()ผู้ติด	()บำบัดในชุมชน ()ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ()คลินิกให้คำปรึกษา(ผู้เสพ) ()จิตสังคมบำบัดในโรงเรียน ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยนอก(ผู้ติด) ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยใน(ผู้ติด) ()อื่นๆ ระบุ.....	ระบุสถานที่
3		()ชาย ()หญิง				()ยาบ้า ()เฮโรอีน ()ฝิ่น ()กัญชา ()สารระเหย ()อื่นๆ ระบุ.....	()ยังไม่สูการบำบัด ()อยู่ระหว่างบำบัด ()ติดตามหลังรักษา ()อยู่ในความดูแลของคุมประพฤติ ()อื่นๆ ระบุ.....	()ไม่สมัครใจเข้าบำบัด ()ใช้มาตรการทางสังคม ()ใช้มาตรการทางกฎหมาย ()สมัครใจเข้าบำบัด ()อื่นๆ ระบุ.....	()ผู้เสพ ()ผู้ติด	()บำบัดในชุมชน ()ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ()คลินิกให้คำปรึกษา(ผู้เสพ) ()จิตสังคมบำบัดในโรงเรียน ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยนอก(ผู้ติด) ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยใน(ผู้ติด) ()อื่นๆ ระบุ.....	ระบุสถานที่
4		()ชาย ()หญิง				()ยาบ้า ()เฮโรอีน ()ฝิ่น ()กัญชา ()สารระเหย ()อื่นๆ ระบุ.....	()ยังไม่สูการบำบัด ()อยู่ระหว่างบำบัด ()ติดตามหลังรักษา ()อยู่ในความดูแลของคุมประพฤติ ()อื่นๆ ระบุ.....	()ไม่สมัครใจเข้าบำบัด ()ใช้มาตรการทางสังคม ()ใช้มาตรการทางกฎหมาย ()สมัครใจเข้าบำบัด ()อื่นๆ ระบุ.....	()ผู้เสพ ()ผู้ติด	()บำบัดในชุมชน ()ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ()คลินิกให้คำปรึกษา(ผู้เสพ) ()จิตสังคมบำบัดในโรงเรียน ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยนอก(ผู้ติด) ()บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยใน(ผู้ติด) ()อื่นๆ ระบุ.....	ระบุสถานที่

หมายเหตุ ข้อมูลสถานภาพ ผู้ใช้สารเสพติดและระบบการจัดการ ชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่เป็นผู้กรอก
 ข้อมูลสถานภาพ ข้อมูลการจำแนก การรักษาและการส่งต่อ ระบุ ร่วมกับ จนท. เป็นผู้กรอกหลังจากพบตัวและสัมภาษณ์
 ข้อมูลผู้ใช้สำหรับการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาเท่านั้น ห้ามนำไปใช้ในทางอื่นโดยเด็ดขาด

แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา

(1) ชื่อ-สกุล..... อายุ..... ปี เลขที่บัตรประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐		
(2) ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... ซอย..... หมู่บ้าน/ชุมชน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....		
(3) สารเสพติดที่ใช้.....		
(4) สถานการณ์การคัดกรอง		
<p>ผู้เสพ หมายถึง ผู้ที่ใช้งานเป็นครั้งคราว ไม่ต่อเนื่อง ร่วมกับข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้</p> <p>พฤติกรรมเริ่มเปลี่ยน แต่ยังสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ</p> <p>ใช้แล้วมีปัญหาแค่ยังคงใช้ยา</p> <p>หยุดยาแล้ว ไม่มีอาการถอน/อยากยา</p>	<p>ผู้คิด หมายถึง ผู้ที่ใช้เป็นประจำและต่อเนื่องตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ร่วมกับข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้</p> <p>ดำรงชีวิตผิดปกติและไม่สามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ได้</p> <p>และมีผลกระทบต่อตนเองและบุคคลอื่น</p> <p>หยุดยาแล้ว มีอาการถอน/อยากยา</p>	
(5) ผลการประเมิน	ผู้เสพ	ผู้คิด
(6) การรักษา ☐ ส่งต่อ ระบุหน่วยงาน..... ☐ รักษาเอง.....		
(7) ชื่อผู้ส่ง..... หน่วยงานที่บันทึก..... ที่ตั้ง เลขที่..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทร..... สาร.....		

หมายเหตุ ข้อมูลนี้ใช้สำหรับการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาเท่านั้น ห้ามนำไปใช้ในทางอื่นโดยเด็ดขาด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๕๕ ๕๑๓๐๖๙

แบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด

เลขที่สถานบำบัด
เลขที่ ศสจ
HN

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เลขที่บัตรประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐(๐-๐๐-๐๐)

- (1) ชื่อ-สกุล..... (2) วัน/เดือน/ปี เกิด...../...../..... (3) อายุ..... ปี
- (4) เพศ 1. ชาย 2. หญิง (5) สัญชาติ (ถ้าเป็นชาวต่างชาติ)..... (6) ศาสนา.....
- (7) ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... ซอย..... หมู่บ้าน/ชุมชน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
- (8) สถานภาพสมรส 1. โสด 2. สมรส 3. แยกกันอยู่ 4. หย่า 5. ม่าย
- (9) สถานะการศึกษาสูงสุดชั้น 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา 3. อนุปริญาประกาศนียบัตร 4. ปริญญาตรีขึ้นไป 5. ไม่ได้รับการศึกษา 6. กำลังศึกษา 7. อื่นๆ ระบุ.....
- (10) อาชีพปัจจุบัน 1. อาชีพหลัก ระบุ..... 2. อาชีพเสริม ระบุ..... 3.ว่างงาน 4. นักเรียนนักศึกษา ระบุ ระดับชั้น..... สถานศึกษา..... 5. อื่นๆ ระบุ.....
- (11) รายได้ของตนเองจากงานอาชีพ โดยเฉลี่ย/เดือน.....บาท
- (12) บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยกัน 30 วัน ก่อนเข้ารับการบำบัดฯ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. บิดา 2. มารดา 3. คู่สมรส 4. บุตร 5. ชุติ 6. เพื่อน 7. อยู่คนเดียว 8. อื่นๆ ระบุ.....
- (13) ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในปัจจุบัน 1. อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น 2. อยู่ด้วยกันอย่างไม่ราบรื่น 3. หย่า 4. แยกกันอยู่ 5. บิดาเสียชีวิต 6. มารดาเสียชีวิต 7. บิดามารดาเสียชีวิต 8. อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 : รายละเอียดการใช้สารเสพติด ก่อนเข้ารับการบำบัดรักษา

- (14) ใช้สารเสพติดครั้งแรกอายุ.....ปี ชนิดสารเสพติดที่ใช้ครั้งแรก (ยกเว้นบุหรี่/เหล้า).....
- (15) สาเหตุสำคัญที่ใช้สารเสพติดครั้งแรก (โปรดระบุข้อสำคัญที่สุดเพียงข้อเดียว)
 1. เพื่อนชวน 2. อยากลอง 3. ความสนุกสนาน 4. ทำให้หายป่วย 5. ไม่สบายใจ 6. ช่วยงานอาชีพ 7. อื่นๆ ระบุ.....
- (16) วัน/เดือน/ปีที่ ใช้สารเสพติดครั้งสุดท้ายก่อนเข้ารับการรักษา.....
- (17) เคยเข้ารับการบำบัดรักษามาก่อนหรือไม่ เลข ไม่เคย ด้านคงจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรักษา(ไม่รวมครั้งนี้และการอดเอง).....ครั้ง
- (18) เข้ารับการรักษาครั้งแรกที่.....พ.ศ..... ชนิดสารเสพติดที่ใช้ในขณะนั้น.....
- (19) เข้ารับการรักษาครั้งสุดท้าย (ก่อนมารักษาครั้งนี้) ที่.....ชนิดสารเสพติดที่ใช้ในขณะนั้น..... เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....
- (20) หลังจากรักษาครั้งสุดท้ายหยุดเสพได้นาน.....เดือน
- (21) เหตุผลสำคัญที่เข้ารับการบำบัดรักษาครั้งนี้ (ระบุข้อสำคัญที่สุดเพียงข้อเดียว)
 1. สุขภาพไม่ดี 2. มีปัญหาทางจิตใจ 3. ไม่มีเงินซื้อสารเสพติด 4. หารื้อสารเสพติดยาก 5. กลัวถูกจับ 6. ทางบ้านบังคับหรือขอร้อง 7. อดเลิก 8. โรงเรียนบังคับ 9. บังคับบำบัดความทรง 10. ต้องโทษ. 11. อื่นๆ ระบุ.....
- (22) ชนิดสารเสพติดที่ใช้ใน 30 วัน ก่อนมารักษา (เรียงลำดับสารเสพติดที่ใช้บ่อยจากมากไปน้อย)

ชื่อสารเสพติด	วิธีใช้	ระบุจำนวนเงินที่ใช้ (บาท)			ระบุจำนวนครั้งที่ใช้			ลักษณะการใช้สารเสพติด (ตอบเพียงข้อเดียว)
		วัน	สัปดาห์	เดือน	วัน	สัปดาห์	เดือน	
1.								1.ใช้คนเดียว/2.ใช้ร่วมกัน/3.ใช้สลับกัน
2.								1.ใช้คนเดียว/2.ใช้ร่วมกัน/3.ใช้สลับกัน
3.								1.ใช้คนเดียว/2.ใช้ร่วมกัน/3.ใช้สลับกัน

Int ๒๕๖๖

ส่วนที่ 3 : การประเมินสภาพทางจิตก่อนบำบัดรักษา

(23) ประเมินความตึงในการทำร้ายตนเอง (กับภานณ์ผู้ป่วย)

- 23.1 มีเรื่องกดดันหรือคับแค้นใจ หรือไม่ ไม่มี มี
- 23.2 รู้สึกโหดเหี้ยมหรือหยาบ ดิ้นหวัง หรือไม่ ไม่มี มี
- 23.3 รู้สึกเป็นทุกข์จนไม่ออกจากชีวิตอยู่หรือไม่ ไม่มี มี
- 23.4 ขณะนี้มีความคิดฆ่าตัวตาย หรือหาวิธีฆ่าตัวตายหรือไม่ ไม่มี มี

สรุป ไม่มีความตึง มีความตึง มีความตึงสูง
 (ยึดในมิติจากการลงข้อมูล 4 รายการ ไม่มีทุกข้อ - ไม่ตึง มีข้อ 1, 2 - ตึง มีข้อ 3, 4 - ตึงสูง)

(24) ประเมินความเสี่ยงการทำร้ายผู้อื่น

- 24.1 ก้าวร้าว รุนแรง ทำร้ายผู้อื่น ไม่มี มี
- 24.2 หวาดระแวง โดดเดี่ยวไม่มีความสุข ไม่มี มี
- 24.3 ขุนแหว่ หรือเห็นภาพหลอน ไม่มี มี

(สรุปยึดในมิติจากการลงข้อมูล 4 รายการ ไม่มีทุกข้อ = ไม่มีความเสี่ยง มีข้อใดข้อหนึ่งถือว่ามีความเสี่ยง)
 ไม่มีความเสี่ยง มีความเสี่ยง

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลการบำบัดรักษา

25) เกษรจำนวน ผู้เทพ ผู้ติค

26) วันที่ที่เข้ารับการบำบัดรักษา วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

27) รูปแบบและวิธีการบำบัดรักษา

- จัดตั้งชมรมบำบัดในชุมชน (ผู้เทพ) จัดตั้งชมรมบำบัดในโรงเรียน (ผู้เทพ)
- ค่าปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ผู้เทพ) บำบัดที่ศูนย์ผู้ป่วยนอก (ผู้ติค)
- คลินิกให้คำปรึกษาในสถานบริการสาธารณสุข (ผู้เทพ) บำบัดที่ศูนย์แบบผู้ป่วยใน (ผู้ติค)
- อื่นๆ

28) ลักษณะของการเข้ารับการบำบัด สมัครใจ บังคับบำบัด ต้องโทษ

29) รูปแบบการควบคุมของกุ่มบังคับบำบัด ไม่ควบคุม ควบคุมไม่เข้มงวด ควบคุมเข้มงวด

ชื่อผู้บันทึก..... สถานที่..... วัน/เดือน/ปี.....

หมายเหตุ ข้อมูลนี้ใช้สำหรับการบำบัดที่ศูนย์และพัฒนานำนั้น ห้ามนำไปใช้ในทางอื่นโดยเด็ดขาด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เจตน์ สมบูรณ์

แบบจำหน่ายและส่งต่อเพื่อติดตามผลการบำบัดรักษาผู้ป่วยสารเสพติด

(1) ร้อยตอานบำบัดฟื้นฟู..... (2) เลขทะเบียนผู้ป่วย.....
 (3) หน่วยงานติดตาม.....
 (4) ชื่อ สกุล..... อายุ.....ปี เลขที่บัตรประชาชน ----

(5) ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... ซอย..... หมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

(6) สารเสพติดที่ใช้..... (7) รูปแบบการบำบัดรักษา.....

(8) วันที่เข้ารับการรักษา วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... (9) วันที่สิ้นสุดการรักษา วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(10) ผลการฉันท..... () ผู้เสพ..... () ผู้ติด.....

(11) ลักษณะของการเข้ารับการรักษา () สมัครใจ () บังคับบำบัด () ต้องโทษ

(12) สาเหตุการจำหน่ายผู้ป่วย (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
 1. () ครบตามกำหนด
 2. () ส่งต่อหรือย้ายไปสถานบำบัดฯ อื่นระบุ.....
 3. () ผู้ป่วยละเมิดกฎของสถานบำบัดฯ
 4. () ผู้ป่วยบอกลิขการบำบัดฯ
 5. () ผู้ป่วยขาดการรักษา
 6. () ถูกจับ
 7. () ทาย
 8. () อื่นๆ ระบุ.....

(13) ในขณะที่จำหน่ายผู้ป่วยรับการรักษาในชั้นตอนใด
 1. () ชั้นตอนศึกษา 2. () ชั้นตอนศึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ (พร้อมกัน) 3. () ชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ

(14) การประเมินสภาพทางจิต
 1. อาการทางจิตขณะรับการรักษา
 - เบื่อหน่าย ซึมเศร้า () ไม่มี () มี
 - หูแว่ว () ไม่มี () มี
 - หวาดระแวง () ไม่มี () มี
 2. อาการทางจิตขณะจำหน่าย
 - เบื่อหน่าย ซึมเศร้า () หาย () คี้น () ไม่คี้น
 - หูแว่ว () หาย () คี้น () ไม่คี้น
 - หวาดระแวง () หาย () คี้น () ไม่คี้น

(15) ผลการประเมินผลการบำบัดรักษาที่คำนวณสภาพผู้ป่วยขณะจำหน่าย
 1. หยุคเสพได้ทั้งหมด 2. () คี้น 3. () ไม่คี้น 4. () อื่นๆ ระบุ.....

ชื่อผู้บันทึก (ตัวบรรจง)..... ผู้ลงรหัส..... วันที่.....
 บันทึก...../...../.....

๒๖๘ ๘๘๘๘๘

แบบการติดตามผลการบำบัดรักษาผู้ป่วยสารเสพติด

หน่วยงานที่ติดตามที่ตั้ง..... หน่วยงานที่บำบัดรักษาที่ตั้ง.....

ชื่อ-สกุล (ผู้ป่วย)..... อายุ.....ปี เลขประจำตัวประชาชน ----

การศึกษา (ปัจจุบัน)..... อาชีพ (ปัจจุบัน).....

ที่อยู่ (สามารถติดต่อได้).....

บุคคลในครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือ.....

การติดตาม	วิธีการติดตาม	ผลการตรวจปัสสาวะ	สภาพร่างกาย	สภาพจิตใจ	สัมพันธภาพในครอบครัว
ครั้งที่ 1 (2 สัปดาห์หลัง รักษา)	☐ มาพบที่หน่วยงาน ☐ (จดหมาย, โทรศัพท์) ☐ เยี่ยมบ้าน	☐ พบสารเสพติด ☐ ไม่พบสารเสพติด ☐ ไม่ได้ตรวจ	☐ แข็งแรง ☐ อ่อนแอ ☐ เจ็บป่วย/ทุพโภชนาการ	☐ ว่างเหิงแจ่มใส ☐ ซึมเศร้า แยกตัว ☐ ก้าวร้าว	☐ ยอมรับช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ยอมรับ
วันที่.....	สัมพันธภาพในชุมชน	การใช้สารเสพติด	สมรรถภาพ		ปัญหาการช่วยเหลือ
ผู้ติดตาม.....	☐ ยอมรับและช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ยอมรับ	☐ ไม่ใช้ ☐ ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ใช้มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้ปกติ ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้บ้าง ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือไม่ได้		
ตำแหน่ง.....					

สรุปผลการติดตามครั้งที่ 1 ไม่เสถียร เสถียร ขาดการติดตาม ถูกจับ เสียชีวิต
 ส่งต่อ ระบุที่ส่ง..... อื่น ๆ (ระบุ).....

การติดตาม	วิธีการติดตาม	ผลการตรวจปัสสาวะ	สภาพร่างกาย	สภาพจิตใจ	สัมพันธภาพในครอบครัว
ครั้งที่ 2 (4 สัปดาห์หลัง รักษา)	☐ มาพบที่หน่วยงาน ☐ (จดหมาย, โทรศัพท์) ☐ เยี่ยมบ้าน	☐ พบสารเสพติด ☐ ไม่พบสารเสพติด ☐ ไม่ได้ตรวจ	☐ แข็งแรง ☐ อ่อนแอ ☐ เจ็บป่วย/ทุพโภชนาการ	☐ ว่างเหิงแจ่มใส ☐ ซึมเศร้า แยกตัว ☐ ก้าวร้าว	☐ ยอมรับช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ยอมรับ
วันที่.....	สัมพันธภาพในชุมชน	การใช้สารเสพติด	สมรรถภาพ		ปัญหาการช่วยเหลือ
ผู้ติดตาม.....	☐ ยอมรับและช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ยอมรับ	☐ ไม่ใช้ ☐ ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ใช้มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้ปกติ ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้บ้าง ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือไม่ได้		
ตำแหน่ง.....					

สรุปผลการติดตามครั้งที่ 2 ไม่เสถียร เสถียร ขาดการติดตาม ถูกจับ เสียชีวิต
 ส่งต่อ ระบุที่ส่ง..... อื่น ๆ (ระบุ).....

การติดตาม	วิธีการติดตาม	ผลการตรวจปัสสาวะ	สภาพร่างกาย	สภาพจิตใจ	สัมพันธภาพในครอบครัว
ครั้งที่ 3 (2 เดือนหลัง รักษา)	☐ มาพบที่หน่วยงาน ☐ (จดหมาย, โทรศัพท์) ☐ เยี่ยมบ้าน	☐ พบสารเสพติด ☐ ไม่พบสารเสพติด ☐ ไม่ได้ตรวจ	☐ แข็งแรง ☐ อ่อนแอ ☐ เจ็บป่วย/ทุพโภชนาการ	☐ ว่างเหิงแจ่มใส ☐ ซึมเศร้า แยกตัว ☐ ก้าวร้าว	☐ ยอมรับช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ยอมรับ
วันที่.....	สัมพันธภาพในชุมชน	การใช้สารเสพติด	สมรรถภาพ		ปัญหาการช่วยเหลือ
ผู้ติดตาม.....	☐ ยอมรับและช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ยอมรับ	☐ ไม่ใช้ ☐ ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ใช้มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้ปกติ ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้บ้าง ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือไม่ได้		
ตำแหน่ง.....					

สรุปผลการติดตามครั้งที่ 3 ไม่เสถียร เสถียร ขาดการติดตาม ถูกจับ เสียชีวิต
 ส่งต่อ ระบุที่ส่ง..... อื่น ๆ (ระบุ).....

วันที่ ๒๕/๑๑/๖๕

การติดตาม	วิธีการติดตาม	ผลการตรวจปีสภาวะ	สภาพร่างกาย	สภาพจิตใจ	สัมพันธภาพในครอบครัว
ครั้งที่ 4 (3 เดือนหลัง รักษา)	☐ มาพบที่หน่วยงาน ☐ (จดหมาย, โทรศัพท์) ☐ เยี่ยมบ้าน	☐ พบสารเสพติด ☐ ไม่พบสารเสพติด ☐ ไม่ได้ตรวจ	☐ แข็งแรง ☐ อ่อนแอ ☐ เจ็บป่วย/ทุกไตรมาส	☐ ร่าเริง/แจ่มใส ☐ ซึมเศร้า/แยกตัว ☐ ก้าวร้าว	☐ ขอมือช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ
วันที่.....	สัมพันธภาพในชุมชน	การใช้สารเสพติด	สมรรถภาพ		ปัญหาการช่วยเหลือ
ผู้ติดตาม.....	☐ ขอมือและช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ	☐ ไม่มี ☐ ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ใช้มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้ปกติ ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้บ้าง ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือไม่ได้		
ตำแหน่ง.....					

สรุปผลการติดตามครั้งที่ 4 ไม่เสถียร เสถียร ขาดการติดตาม ถูกจับ เสียชีวิต
 ส่งต่อ ระบุที่ส่ง..... อื่น ๆ (ระบุ).....

การติดตาม	วิธีการติดตาม	ผลการตรวจปีสภาวะ	สภาพร่างกาย	สภาพจิตใจ	สัมพันธภาพในครอบครัว
ครั้งที่ 5 (6 เดือนหลัง รักษา)	☐ มาพบที่หน่วยงาน ☐ (จดหมาย, โทรศัพท์) ☐ เยี่ยมบ้าน	☐ พบสารเสพติด ☐ ไม่พบสารเสพติด ☐ ไม่ได้ตรวจ	☐ แข็งแรง ☐ อ่อนแอ ☐ เจ็บป่วย/ทุกไตรมาส	☐ ร่าเริง/แจ่มใส ☐ ซึมเศร้า/แยกตัว ☐ ก้าวร้าว	☐ ขอมือช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ
วันที่.....	สัมพันธภาพในชุมชน	การใช้สารเสพติด	สมรรถภาพ		ปัญหาการช่วยเหลือ
ผู้ติดตาม.....	☐ ขอมือและช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ	☐ ไม่มี ☐ ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ใช้มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้ปกติ ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้บ้าง ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือไม่ได้		
ตำแหน่ง.....					

สรุปผลการติดตามครั้งที่ 5 ไม่เสถียร เสถียร ขาดการติดตาม ถูกจับ เสียชีวิต
 ส่งต่อ ระบุที่ส่ง..... อื่น ๆ (ระบุ).....

การติดตาม	วิธีการติดตาม	ผลการตรวจปีสภาวะ	สภาพร่างกาย	สภาพจิตใจ	สัมพันธภาพในครอบครัว
ครั้งที่ 6 (9 เดือนหลัง รักษา)	☐ มาพบที่หน่วยงาน ☐ (จดหมาย, โทรศัพท์) ☐ เยี่ยมบ้าน	☐ พบสารเสพติด ☐ ไม่พบสารเสพติด ☐ ไม่ได้ตรวจ	☐ แข็งแรง ☐ อ่อนแอ ☐ เจ็บป่วย/ทุกไตรมาส	☐ ร่าเริง/แจ่มใส ☐ ซึมเศร้า/แยกตัว ☐ ก้าวร้าว	☐ ขอมือช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ
วันที่.....	สัมพันธภาพในชุมชน	การใช้สารเสพติด	สมรรถภาพ		ปัญหาการช่วยเหลือ
ผู้ติดตาม.....	☐ ขอมือและช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ	☐ ไม่มี ☐ ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ใช้มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้ปกติ ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้บ้าง ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือไม่ได้		
ตำแหน่ง.....					

สรุปผลการติดตามครั้งที่ 6 ไม่เสถียร เสถียร ขาดการติดตาม ถูกจับ เสียชีวิต
 ส่งต่อ ระบุที่ส่ง..... อื่น ๆ (ระบุ).....

การติดตาม	วิธีการติดตาม	ผลการตรวจปีสภาวะ	สภาพร่างกาย	สภาพจิตใจ	สัมพันธภาพในครอบครัว
ครั้งที่ 7 (12 เดือนหลัง รักษา)	☐ มาพบที่หน่วยงาน ☐ (จดหมาย, โทรศัพท์) ☐ เยี่ยมบ้าน	☐ พบสารเสพติด ☐ ไม่พบสารเสพติด ☐ ไม่ได้ตรวจ	☐ แข็งแรง ☐ อ่อนแอ ☐ เจ็บป่วย/ทุกไตรมาส	☐ ร่าเริง/แจ่มใส ☐ ซึมเศร้า/แยกตัว ☐ ก้าวร้าว	☐ ขอมือช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ
วันที่.....	สัมพันธภาพในชุมชน	การใช้สารเสพติด	สมรรถภาพ		ปัญหาการช่วยเหลือ
ผู้ติดตาม.....	☐ ขอมือและช่วยเหลือ ☐ อยู่ร่วมกันได้ ☐ ไม่ขอมือ	☐ ไม่มี ☐ ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ใช้มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้ปกติ ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือได้บ้าง ☐ ประกอบอาชีพ/เรียนหนังสือไม่ได้		
ตำแหน่ง.....					

สรุปผลการติดตามครั้งที่ 7 ไม่เสถียร เสถียร ขาดการติดตาม ถูกจับ เสียชีวิต
 ส่งต่อ ระบุที่ส่ง..... อื่น ๆ (ระบุ).....

สรุปผลการติดตามเมื่อครบ 1 ปี หยุดได้/เลิกได้ เสถียร ขาดการติดตาม มีอาการส่งต่อ เสียชีวิต
 ถูกจับ อื่น ๆ (ระบุ).....

หมายเหตุ

ข้อมูลนี้ใช้สำหรับกำหนัดพื้นที่และทัศนคติเท่านั้น ห้ามนำไปใช้ในทางอื่นใดนอกเหนือจาก

๖๓๕ ๒๓๖๖๘

ผนวก ค : แนวปฏิบัติสำหรับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนต่อทางราชการ ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการ
ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

• ข้อแนะนำสำหรับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนต่อทางราชการ

ขอต้อนรับท่านเข้าสู่การดูแลที่ทางราชการจัดไว้ให้สำหรับท่านที่ประสงค์จะแก้ตัวหรือหาโอกาสใหม่
ให้แก่ชีวิตโดยหลีกเลี่ยงจากการเสพยาเสพติด มีข้อแนะนำสำหรับท่านดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ประวัติที่เป็นจริงเพื่อเจ้าหน้าที่จะได้จำแนกท่านได้ว่าเป็นกลุ่มผู้เสพหรือกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่จะได้รับการดูแลที่ต่างกัน
๒. เมื่อเจ้าหน้าที่แจ้งว่าท่านเป็นผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดแล้ว ขอให้รีบแบบส่งต่อผู้ป่วยยาเสพติด
เพื่อรับการบำบัดรักษา (บสต.๒(ปกปิด)) จากเจ้าหน้าที่เพื่อยื่นต่อสถานบำบัดภายใน ๑๕ วัน
๓. การส่งต่อเพื่อรับการบำบัดฟื้นฟูและดูแล
เมื่อท่านได้รับจำแนกเป็นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแล้ว ท่านจะได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแล
อย่างเหมาะสม ตามแนวทางการบำบัดฟื้นฟู ดังนี้
ผู้เสพ - ฟื้นฟูในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- ฟื้นฟูที่สถานบำบัดใกล้บ้าน
- ฟื้นฟูแบบจิตสังคมบำบัดในโรงเรียน
ผู้ติด - บำบัดที่สถานบำบัดแบบผู้ป่วยนอก
- บำบัดที่สถานบำบัดแบบผู้ป่วยใน หรือค่ายทหาร
๔. ข้อที่ท่านควรปฏิบัติระหว่างรอรับการบำบัดฟื้นฟูและดูแล
ตัวผู้ป่วย
 ๑. ปรับตัวปรับใจยอมรับว่าท่านคือผู้ป่วยที่ก้าวพลาด ยังมีโอกาสแก้ตัวรับเข้ารับ
การบำบัดฟื้นฟู
 ๒. หาที่ปรึกษา เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ครู หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ฯลฯ เพื่อร่วมกัน
ในการวางแผน ดูแลช่วยเหลือ
 ๓. พยายามหยุดใช้ยาระหว่างรอเข้ารับการบำบัดรักษา เพื่อให้การบำบัดฟื้นฟูได้ผล
และไม่เกิดอาการแทรกซ้อนที่อาจเป็นอันตรายกับท่านได้

๖๓๘ ๘๓๗๑๙

พ่อแม่/ผู้ปกครอง

- ๑. คิดเสมอว่าลูกคือแก้วตาดวงใจ ท่านต้องพร้อมให้อภัย และให้โอกาสแก่ตัว
- ๒. ยอมรับว่าผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด คือผู้ป่วย ต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแล
- ๓. รับรู้ว่าการของผู้หยุดยาเสพติดระยะต้น จากฤทธิ์ของยาเสพติดทำให้ผู้ป่วย หงุดหงิด ง่วงนอน มึนงงหรือซึมเศร้าได้ ดังนั้นท่านควรให้การดูแลช่วยเหลือและให้กำลังใจกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
- ๔. งดเว้นภาวะที่อาจกระตุ้นให้ผู้ป่วยไปใช้ยาเสพติดอีก เช่น การไม่ยอมรับ ไม่ไว้ใจ การตำหนิติเตียนหรือดูถูกว่าไม่สามารถเลิกยาเสพติดได้
- ๕. ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาขณะผู้ป่วยรอหรือเข้ารับการบำบัดรักษา

๔. ข้อที่ท่านควรจะทำปฏิบัติระหว่างการบำบัดรักษาและติดตามดูแลหลังการรักษา

ตัวผู้ป่วย

- ๑. ตั้งใจ ร่วมมือรับการบำบัดรักษา มุ่งมั่นเลิกยาเสพติดโดยเด็ดขาด
- ๒. ไม่ใช้ยาเสพติดขณะบำบัดรักษาและระหว่างติดตามผลการรักษา
- ๓. บำบัดรักษาให้ครบขั้นตอนจนผ่านเกณฑ์การบำบัด
- ๔. ปฏิบัติตามกติกา ข้อตกลง หรือการนัดหมายเพื่อการติดตามหลังการรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบ ๑ ปี

พ่อแม่/ผู้ปกครอง

- ๑. เข้าร่วมในการบำบัดรักษาครบทุกขั้นตอน
- ๒. ให้การดูแลช่วยเหลือต่อเนื่องขณะผู้ป่วยอยู่ที่บ้าน นำผู้ป่วยมารับการติดตามหลังรักษาอย่างต่อเนื่องครบ ๑ ปีตามนัดหมาย

๖. ประโยชน์ที่ผู้มาแสดงตนพึงได้รับ

- ๑. ได้รับสิทธิเป็นผู้ป่วย โดยไม่ต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย
- ๒. ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสม โดยไม่เลือกความแตกต่างด้านฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ
- ๓. ได้รับทราบข้อมูลด้านการดูแลช่วยเหลืออย่างชัดเจนตามความต้องการ
- ๔. ส่วนราชการจะไม่เปิดเผยข้อมูลของท่านโดยไม่ได้รับความยินยอมจากท่านก่อน
- ๕. ได้รับโอกาสและทางเลือกต่าง ๆ ที่ทางราชการจัดสรรให้ เช่น การศึกษาต่อ การมีอาชีพ ครอบครัวยุติหลังผ่านการบำบัดรักษา การได้รับการยินยอมจากสังคม การได้รับโอกาสหรือสิทธิที่พึงได้รับเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคม
- ๖. ได้รับการจำหน่ายออกจากทะเบียนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดรักษาและติดตามครบ ๑ ปี เว้นเสียแต่จะมีการเสพซ้ำเกิน ๒ ครั้ง ในระหว่างติดตามหลังการรักษา ให้ใช้กระบวนการทางกฎหมายเข้าสู่การบังคับบำบัดต่อไป

กลับคืนเป็นคนดี อภัยรอรับแสดงตน
แสดงตนโดยทันที เราพร้อมคืนคนดีสู่สังคม

สรุปการมอบนโยบายการติดตาม
ผลการดำเนินงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ภาคกลาง
ของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
เมื่อวันพุธที่ 2 มีนาคม 2546 เวลา 14.00 - 16.00 น.
ณ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

● ขอบคุนทุกฝ่ายที่ทุ่มเท ร่วมดำเนินการในการต่อสู้ยาเสพติดในชั้นแตกหัก และได้ย้ำเตือนว่าระยะเวลา 2 เดือนที่ผ่านมา แม้ว่าพวกเขาได้ดำเนินการจนสถานการณ์ยาบ้าภายในประเทศลดจำนวนลงอย่างมาก แต่ก็ไม่ถึงกับหมดสิ้นไป ยังมีเหลืออยู่บ้าง และมีสิ่งเสพติดอื่นเข้ามาแทนที่ เช่น กาว โคเคน จึงขอความร่วมมือจากกรมศุลกากร ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ให้ช่วยจัดหาหรือยืมสุนัขดมกลิ่นยาเสพติดมาใช้ในการปฏิบัติงาน มียาเสพติดประเภทโคเคนลักลอบผ่านมาจากต่างประเทศ

● เน้นย้ำนโยบายในการต่อสู้ยาเสพติดในเดือนเมษายน 2546 ที่เหลืออยู่นี้ จะต้องดำเนินการปราบปรามอย่างเข้มข้น จะไม่ยอมให้ผู้ผลิตและผู้ค้าอยู่ร่วมกับสังคมอย่างปกติสุข ส่วนผู้ติดและผู้เสพจะต้องเข้าสู่การบังคับบำบัดทั้งหมด

● แม้ว่าจะได้รับการตรวจสอบจากกรมการสิทธิมนุษยชน แต่ไม่มีข้อกังวลในการดำเนินงาน และยืนยันว่าจะยึดมั่นที่จะดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดต่อไป เพื่อทำบ้านเมืองให้เกิดความสงบ ทำเพื่อลูก หลาน เยาวชนไทยในอนาคตข้างหน้า ให้เป็นสังคมที่เด็กสามารถเติบโตได้ด้วย ความฉลาดและมีสังคมที่ดี รวมทั้งมีความเชื่อมั่นว่าเราจะสามารถรับมือในการดำเนินงานนี้ได้

● ได้ขอความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกับพม่า ให้ดำเนินการกับผู้ผลิตและผู้ค้าเพื่อตัดเครือข่าย ควบคู่กับการดำเนินการยึดทรัพย์ผู้ค้าในประเทศ โดยจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไม่ยอติ และสนามรบสุดท้ายหรือจุดแตกหักอยู่ที่หมู่บ้านและชุมชน จะต้องมีการ X-Ray ทุกตารางนิ้วให้ปลอดจากยาเสพติด

๒ ● ในส่วนของกรุงเทพมหานคร ต้องการเห็นความร่วมมือระหว่างผู้อำนวยการเขตกับผู้กำกับการตำรวจนครบาล ที่จะดำเนินการร่วมกันให้มากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นคือโรงเรียนกับชุมชนยังไม่มีเจ้าภาพที่ชัดเจน ในโรงเรียนขอมอบให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นเจ้าภาพ ผู้อำนวยการฯ ต้องรู้ว่ามึเด็กนักเรียนคนใดบ้างเป็นผู้เสพ ให้เพื่อนนักเรียน หรือครู ช่วยเหลือ หากเด็กนักเรียนคนใดอยู่ในระดับ Hard Core ต้องหยิบออกมาสู่การบำบัด เพื่อป้องกันมิให้เด็กนักเรียนคนนั้นพัฒนาเป็นผู้ค้า และแพร่กระจายยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนชุมชนมอบหมายให้ผู้อำนวยการเขตช่วยดูแล ซึ่งในส่วนนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือได้มาก แต่ก็มีบางรายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้อำนวยการเขตและนายอำเภอก็ต้องช่วยกันดูแลให้ดีขึ้น

• เรื่องเจ้าภาพในการต่อสู้ยาเสพติดในพื้นที่ ขอมอบอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดทำหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) ซึ่งเป็นการมอบอำนาจจากนายกรัฐมนตรีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดบูรณาการแผนงาน บูรณาการงบประมาณของทุกหน่วยงานในจังหวัดได้ เพื่อจะได้ดูว่าจะสามารถดำเนินการเรื่องนี้ได้หรือไม่ จะได้มอบในเรื่องอื่น ๆ ให้ต่อไป โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องประสานงานทั้งในเรื่องการปราบปราม ยึดทรัพย์สิน การบำบัดรักษา การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ ฯลฯ

• เพื่อตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต่อสู้อาชญากรรมยาเสพติดด้วยความทุ่มเท ทั้งในส่วนที่ได้เสียชีวิตและที่ดำเนินการจับกุม จะมีเงินรางวัลให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมเป็นกรณีพิเศษไม่ต้องรอคำพิพากษาศาล โดยจะมอบให้แก่ทีมผู้จับกุม เมื่อดละ 50 สตางค์ ส่วนเงินที่ยึดทรัพย์สินได้ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง แต่จะใช้เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดย 30% มอบให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการปราบปราม ที่เหลืออีก 70% ให้กับการบำบัดรักษา

• ระยะเวลา 3 เดือนในการกวาดล้างยาเสพติดดำเนินการเสร็จ แต่ในส่วนของ การติดตาม ประเมินผล การท้าว ยังคงต้องดำเนินการต่อไป และพื้นที่ใดบกพร่องหย่อนยาน ต้องมีการลงโทษ หนักๆ ให้ขยายผลการสืบสวนเครือข่ายยาเสพติดแบบครบวงจร ทั้ง สำนักงาน ป.ป.ส. กองบัญชาการ ตำรวจ ป.ส. ป.ป.ง. และที่สำคัญการยึดทรัพย์สินจะเป็นตัวเร่งให้การค้ายาเสพติดยุติเร็วที่สุด

• ผู้กระทำผิดในคดีค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่รอการประหารชีวิต ให้แยกจำคุกออกมาต่างหาก จากผู้ต้องขังอื่น ๆ เนื่องจากระหว่างที่รอการประหารชีวิต พวกเหล่านี้ยังสามารถจำหน่ายยาเสพติดได้อีก

• ขอฝากให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดไปพิจารณาขยายผลคดีเก่า ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วเพื่อสืบขยายผลหาเครือข่ายที่ร่วมดำเนินการ ในส่วนของเด็กและเยาวชน ฝากให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้จัดหาที่เล่นกีฬา ออกกำลังกาย หรือนันทนาการอื่น ๆ ส่งเสริมให้มีการประกวด และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง หากต้องการรางวัลในการแข่งขันให้ติดต่อกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งได้มอบหมายให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้รับไปดำเนินการจัดการแข่งขันต่าง ๆ แล้ว

• สถานบริการในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งแพร่กระจายยาเสพติด เจ้าของห้องที่อย่าได้นิ่งนอนใจ ให้เฝ้าติดตาม รักษาสถานภาพปัจจุบัน อย่าปล่อยปะละเลย ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะให้สถานบริการนอกเขตพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเปิด-ปิดบริการให้เร็วขึ้น

• สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ย่อหย่อน โดยเฉพาะในภารกิจที่เป็นข้อห้าม Mala Prohabita ในลักษณะเศรษฐกิจใต้ดิน เช่น การพนัน ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายมักจะหย่อนยาน เหล่านี้จึงทุกอย่างมาอยู่บนโต๊ะ จัดระบบให้เจ้าหน้าที่ที่มีรายได้อย่างถูกต้อง เปิดเผย เช่น เงินสินบน ค่าธรรมเนียม

ต่าง ๆ โดยได้มอบหมายให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติไปพิจารณาว่าจะสามารถปรับปรุงแก้ไขเรื่องได้บ้าง

- ผลจากการบำบัด ในส่วนของเด็กเยาวชน จะมีแรงกดดัน ที่สำคัญขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดช่วยดูแลเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง ให้กระทรวงสาธารณสุขช่วยผู้เป็นพ่อแม่ให้มีความรู้เกี่ยวกับการอดยา หากผ่านระยะ 5 - 6 เดือนได้จะช่วยเหลือเด็กที่เสพยาเหล่านี้ได้มาก ซึ่งมั่นใจว่าการบำบัดนี้ กระทรวงสาธารณสุขจะสามารถดำเนินการได้ และพวกเราจะต้องช่วยเหลือในการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเพื่อมิให้เด็กหวนกลับไปเสพยาอีก โดยให้เป็นชุมชนที่ปลอดจากยาเสพติดอย่างแท้จริง

- ในเดือนเมษายนนี้ ขอให้มีการแต่งตั้งโยกย้ายให้น้อยที่สุด ยกเว้นคนที่มีปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้กำกับฯ รอไว้โยกย้ายในเดือนตุลาคมพร้อมกับการให้รางวัล และรวมทั้งการให้ Fast-track แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานดีเด่น สำหรับในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เร่งรัดจัดการ อย่าได้เฉื่อยชา

- สำหรับกรณีผู้กระทำผิดที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ถูกปล่อยตัวออกมา ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าติดตามด้วย ส่วนคดีที่ศาลยกฟ้องและอัยการไม่ยื่นอุทธรณ์คดีต่อนั้น ขอให้แจ้งชื่ออัยการดังกล่าวให้ทราบด้วย

- กรณีที่กักกัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าของพนักงานฝ่ายปกครองทำหน้าที่ช่วยเหลือจังหวัดและอำเภอ แต่การที่มาจากการเลือกตั้งทุก ๆ 5 ปี ทำให้กักกันผู้ใหญ่บ้านเหล่านี้ไม่ได้ดำเนินการต่อสู้ยาเสพติดอย่างจริงจัง เนื่องจากเกรงผลกระทบกระเทือนต่อฐานเสียงของตนนั้น ได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยทบทวนเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทั้งระบบ โดยพิจารณาทั้งระบบการปกครองท้องถิ่น และระบบการปกครองท้องถิ่น ว่าควรมีรูปแบบใดบ้าง

- ให้ระวังการแอบอ้างชื่อ หรือหากมีการแอบอ้างชื่อนายกรัฐมนตรี ขอให้อย่าเกรงใจ ให้ทำหน้าที่ของแต่ละท่านอย่างเต็มที่ ไม่ต้องกังวล ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับครอบครัวของนายกรัฐมนตรี หรือจะเกี่ยวข้องกับพรรคกิจกรม หรือหากผู้ใดถูกกลั่นแกล้งก็สามารถที่จะร้องขอความเป็นธรรมได้เช่นกัน

- ขอให้ 1) อย่าหากินกับยาเสพติด
2) อย่าหากินกับการโยกย้ายข้าราชการ
3) อย่าหากินกับการฉ้อฉล หากินกับคนยากจน

- นโยบายเน้นหนักในเดือนเมษายนศกนี้คือ "ปิดช่องว่าง ล้างเครือข่าย ติดตามยึดทรัพย์"

ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ช่วงระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 31 มีนาคม 2546

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสกัดกั้นการนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปใช้ประโยชน์อื่น ทั้งนี้มุ่งเน้นต่อการกระทำความผิดที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางและรุนแรงต่อสังคม โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลที่ได้ประกาศสงครามกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และแผนแม่บทเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 29/2546 ลงวันที่ 28 มกราคม 2546 คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 30/2546 ลงวันที่ 28 มกราคม 2546 รวมทั้งนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2546 ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพฯ

ในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น สำนักงาน ปปง. ได้จัดทำแผนสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2546 (ได้แจกจ่ายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว) โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อป้องกันและลดคนผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งผู้กระทำความผิดมูลฐานอื่น ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542
2. เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น โดยการเข้าร่วมปฏิบัติการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ที่จะนำไปสู่การยึดและอายัดทรัพย์สิน รวมทั้งจับกุมดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด
3. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้ประชาชนให้ข้อมูลข่าวสารเบาะแส โดยวิธีการให้ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทางคู่ ป.ฉ. ทางโทรศัพท์ หนังสือหรือทางเว็บไซต์ ฯลฯ

ในการปฏิบัติตามแผน สำนักงาน ปปง. ได้กำหนดมาตรการเชิงรุกเร่งรัดดำเนินการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถสรุปผลการปฏิบัติงานในช่วงระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 31 มีนาคม 2546 ได้ดังนี้

1. ด้านให้ความรู้และประสานความร่วมมือ

สำนักงาน ปปง. ได้จัดดำเนินการดังนี้

- 1.) เขตแพร่ประชาสัมพันธ์ สปอศ โฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร
- 2.) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นสายลับ แจ้งเบาะแส ข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งได้รับการแจ้งเบาะแส จำนวนทั้งสิ้น 205 เรื่อง
- 3.) ประชาสัมพันธ์การขาทอคคตลาทรัพย์สินที่ฮัก ฮาฮัก ไว้ ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี รวมทรัพย์สินที่ได้จากการขาทอคคตลาเป็นเงิน จำนวน 6.55 ล้านบาท

4.) ลงนามในบันทึกความเข้าใจในการแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน (MOU) ซึ่งได้มีการลงนามแล้ว จำนวน 5 ประเทศ (ได้แก่เบลเยียม, บราซิล, เลบานอน, โรมานี และอินโดนีเซีย) ส่วนประเทศที่เหลืออยู่ระหว่างการเตรียมลงนาม

2. ด้านสืบสวนคดีอาชญากรรมและสถานการณ์ปฏิบัติ

สำนักงาน ปปง. ได้ดำเนินการดังนี้

1.) จัดพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เข้ามีส่วนร่วมเป็นกรรมการใน ศตส. ดังนี้

1.1) ศตส.จ. จำนวน 42 ราย

1.2) ศตส.กทม. จำนวน 3 ราย

1.3) ศตส.บก.น.1-9 จำนวน 7 ราย

1.4) ศตส.ทก. จำนวน 2 ราย (ทก.2 และ 3)

2.) สำนักงาน ปปง. ได้แจ้งวิธีการออกและคำอธิบายัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ดังนี้

- แจ้งวิธีการออกบัตรและคำอธิบายัตรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติครบ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กล่าวคือ จะต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จากนายกรัฐมนตรีนคร และผ่านการอบรมหลักสูตร ตามที่ เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กำหนด

- เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 สำนักงาน ปปง. ได้จัดหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ๑ สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัด และรองผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ โดยอบรมผ่านทาง V.D.O. Conference โดยได้ออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดส่วนใหญ่ไปแล้ว ส่วนที่เหลือจะแจ้งรัฐมนตรีเพื่อให้แต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

3.) จัดทีมวิทยากร สำนักงาน ปปง. ออกซักซ้อมและชี้แจงแนวทางปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก่ ศตส.จ. ดังนี้

ศตส.จ.สงขลา จัดเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2546

ศตส.จ.นครราชสีมา จัดเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2546

ศตส.จ.เชียงใหม่ จัดเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2546

ศตส.จ.สุราษฎร์ธานี จัดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2546

ศตส.จ.ชลบุรี, พิษณุโลก, อุตรดิตถ์ และนครปฐม จะจัดในต้นเดือนเมษายน 2546

4.) สำนักงาน ปปง. ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงาน สำนักงาน ปปง. โดยจัดพนักงานเจ้าหน้าที่เข้านวดตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งให้การสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา และเมื่อได้รับการร้องขอหรือได้รับการประสาน สำนักงาน ปปง. จะเข้าร่วมในการปฏิบัติการด้วยทุกครั้ง

5.) ได้รับความเจริญรุ่งเรืองในการยึด อาชญากรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดมูลฐาน โดยได้ออกปฏิบัติการหาข้อมูล ข่าวสาร และทำการปิดล้อม ตรวจค้น รวมทั้งยึด อาชญากรรมที่เกี่ยวเนื่องกับความผิดมูลฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดมูลฐานที่เกี่ยวเนื่องกับยาเสพติด ดังนี้

- แต่งตั้งชุดปฏิบัติการหนักกำลังกับ ป.ป.ศ., บข.ปศ. และเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าปฏิบัติการ จำนวน 62

เป้าหมาย

- ได้ออกคำสั่งยึด อาชกรทรัพย์สิน จำนวน 36 คำสั่ง รวมมูลค่าทรัพย์สินประมาณ 341.33 ล้านบาท

2. ด้านการแก้ไขระเบียบ กฎหมาย

สำนักงาน ปปง. ได้ดำเนินการดังนี้

1. ได้เสนอปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนรางวัลคดีฟอกเงิน ประกาศใช้ระเบียบแล้ว
3. เสนอการปรับปรุงโครงสร้าง สำนักงาน ปปง. รวมทั้งแก้ไขระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

วาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการปฏิบัติงานของ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด อำเภอบางบัวทอง

ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2546

สรุปผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

เนื่องจากอำเภอบางบัวทองมีลักษณะสังคมเป็นสังคมเมืองกึ่งชนบท ประชาชนส่วนมากอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จัดสรร โครงการต่าง ๆ จำนวน 136 โครงการ และมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกหลายสายผ่านไปยังกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จากปัจจัยดังกล่าวทำให้ประชาชนดำรงชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่มีแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และมีประชาชนเดินทางผ่านตัวอำเภอจำนวนมาก เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและนักเรียน เพื่อให้การประกาศสงครามกับยาเสพติดมีผลเป็นรูปธรรม ในการขจัดสิ้นยาเสพติด อำเภอบางบัวทอง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดโดยการร่วมพลังทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรส่วนท้องถิ่น ร่วมกันจัดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ ดังนี้

1. การปราบปราม และยึดทรัพย์

แนวทางการปราบปราม เพื่อดำเนินการขจัดยาเสพติดให้หมดสิ้นไปจาก แผ่นดิน ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบางบัวทอง โดยสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางบัวทอง ได้ดำเนินการตรวจสอบ สอบสวน สืบสวน ก่อนไปสู่กระบวนการยึดทรัพย์ โดยยึดจากบัญชีรายชื่อผู้ค้า ในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จำนวน 64 ราย

แนวทางการปฏิบัติงาน

1. จัดชุดปฏิบัติการพิเศษ เพื่อปฏิบัติการสงครามกับยาเสพติดในพื้นที่
2. ปฏิบัติการตรวจร่วม ระหว่าง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจชุมชน สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอบางบัวทอง เพื่อดำเนินการตรวจค้น จับกุม ขยายผล ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. จัดชุดปฏิบัติการพิเศษศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดโดยศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดฯ เพื่อหาข่าวในพื้นที่โดยสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอบางบัวทอง
4. เปิดตู้ ปณ.23 สกอ.บางบัวทอง รับแจ้งเบาะแสยาเสพติด
5. เปิดตู้ ปณ 36 นายอำเภอบางบัวทอง รับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์และเบาะแสยาเสพติด

ผลการปฏิบัติ

1. ผู้ค้า ในพื้นที่เข้ามารายงานตัว ต่อศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบางบัวทองทั้งสิ้น 21 ราย เป็นผู้มีรายชื่อ อยู่ในบัญชีของอำเภอ จำนวน 19 ราย นอกบัญชี 2 ราย ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด นำผู้เข้ารายงานตัวเข้าสู่ศูนย์ซักถาม และเข้ารายงานตัวที่ สภอ.บางบัวทอง ทุกวันอังคาร เวลา 10.00 น. และได้ส่ง เข้าอบรมตามโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ณ ศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่ ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ ทั้งสอง รุ่น โดยหลังผ่านกระบวนการอบรม ให้ผู้มีรายชื่อเข้ารายงานตัว ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางบัวทอง ทุกวันอังคาร เวลา 10.00 น.และจัดส่งบัญชีรายชื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนติดตามพฤติกรรม
2. สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางบัวทอง จับกุมผู้ค้า ทั้งในบัญชี และนอกบัญชี ของอำเภอบางบัวทอง ทั้งสิ้น 52 ราย
3. ผู้ค้าที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชี ไม่เข้ารายงานตัวจำนวน 4 ราย ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด อำเภอบางบัวทอง ได้เข้าตรวจสอบในพื้นที่ พบว่าจำนวน 4 รายที่ไม่ได้เข้ารายงานตัว มีดังนี้
 - 4.1 1 คน ประสาทหลอน เดินถอดเสื้อผ้า ไม่เข้าบ้าน ไม่อาบน้ำเป็นเวลา กว่า 6 เดือน
 - 4.2 1 คน ป่วยเป็นอัมพฤกษ์ อายุประมาณ 80 ปี
 - 4.3 1 คน ถูกจับและกักขังอยู่เรือนจำจังหวัดนครปฐม
 - 4.4 1 คน ชื่อในบัญชีเป็นชื่อเล่น ตรวจสอบในพื้นที่ไม่มีผู้ใด ในพื้นที่รู้จัก(รายละเอียดตามที่รายงานศตส.จ.นบ. ผู้ค้าตามบัญชี ได้ดำเนินการครบ 100 %)
4. จากการดำเนินงาน จับกุมหาข่าว นำไปสู่การจับกุมและยึดทรัพย์ผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้ดังนี้
 - 4.1 กรณีร่วมกระทำความผิด
 - จับกุมยึดทรัพย์ นายขวัญชัย เฟ็งเกลา โดยกระทำความผิดร่วมกับนางสาวรุ่งนภา อุดมวิเศษ ผลทำการตรวจค้น จับกุม ยึดทรัพย์ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2546 จำนวน 2 แห่ง ไม่พบตัวนายขวัญชัยฯ สามารถยึดทรัพย์ซึ่งเชื่อได้ว่าได้มาจากการค้ายาบ้า จำนวน 18 รายการ ราคาประมาณ 150,000 บาท
 - 4.2 กรณีสนับสนุนช่วยเหลือให้กระทำความผิด
 - จับกุมยึดทรัพย์ นายประเทือง ปภาวีร์ โดยสนับสนุนให้ที่พำนักแก่นายนันทพงษ์ เกตุภาค ผลการตรวจค้น จับกุม ยึดทรัพย์ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2546 จำนวน 2 แห่ง ไม่พบตัวนายประเทืองฯ สามารถยึดทรัพย์ซึ่งเชื่อได้ว่าได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 38 รายการ ราคาประมาณ 3,350,000 บาท
 - จับกุมยึดทรัพย์ นายชวลิต ยาดี โดยให้การสนับสนุนช่วยเหลือ นายวิรุณ แซ่อ่อง ผลการตรวจค้น จับกุม ยึดทรัพย์ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546 สามารถจับกุมนายชวลิต ยาดี ได้และยึดทรัพย์ที่

เชื่อได้ว่าได้มาจากการกระทำความคิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 7 รายการ ราคาประมาณ 1,850,000 บาท

รวมทรัพย์สินที่ยึดได้ทั้งสิ้น ประมาณ 4,350,000 บาท

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. การดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด

การดำเนินการเอาชนะยาเสพติด กระบวนการหนึ่งที่จะสามารถเอาชนะยาเสพติดได้อย่างยั่งยืน คือการที่หมู่บ้าน/ชุมชน สมาชิกหมู่บ้าน / สมาชิกชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบางบัวทองตระหนักถึงแนวทางดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงได้ดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนตลอดไป โดยได้ดำเนินการจัดทำชุมชนเข้มแข็งครบทั้งพื้นที่ 73 หมู่บ้าน 45 ชุมชน ดังนี้

ผลการปฏิบัติ

1 จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับตำบล โดยมีทีมประสานงานประจำตำบล ประกอบด้วย กำนัน ประธานกรรมการบริหารฯ ผู้ใหญ่บ้าน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำตำบล พัฒนาการประจำตำบล สาธารณสุขประจำตำบล และ ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล เป็นหัวหน้าชุดในระดับตำบล ในระดับเทศบาลได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับเทศบาล รวมทั้งได้แต่งตั้งชุดประสานงานระดับเทศบาล ประกอบด้วยปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข หัวหน้าสำนักปลัด ประธานชุมชนวัดละหาร ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษา เจ้าหน้าที่ตำรวจ และปลัดเทศบาล โดยกำหนดให้มีการประชุมเพื่อติดตาม X-RAY พื้นที่ตรวจสอบ ประสานงาน และช่วยเหลือ คณะทำงานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 7 ตำบล 1 เทศบาล ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546

2. จัดตั้งแกนนำหมู่บ้านด้านกัญชาเสพติด โดยนำบุคคลที่เป็นแกนนำของหมู่บ้านทั้งแกนนำโดยตำแหน่ง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น และแกนนำตามธรรมชาติ เช่น ผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือจากหมู่บ้าน หมู่บ้าน/ชุมชน ละ 10 ท่าน โดยกำหนดให้มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ร่วมกับทีมประสานงานประจำตำบล/เทศบาล /ตำรวจประจำหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อให้ความรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติด และผลกระทบที่จะเกิดต่อครอบครัว หมู่บ้านและสังคม ค้นหา ผู้ค้า ผู้เสพ แจ่งเบาะแสผ่านทางทีมประสานงาน ฯ หรือ ตู้ปณ. 36 ของอำเภอ ตู้ปณ.23 ของ สภอ.บางบัวทอง พร้อมทั้งการติดตาม ผู้เสพ ผู้ค้าในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน โดยได้ดำเนินการแล้วครบทุกหมู่บ้านทุกตำบล และทุกชุมชน (73 หมู่บ้าน 7 ตำบล 45 ชุมชน) โดยมี แกนนำระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งสิ้น 1,180 คน ตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2546

3. ดำเนินการอบรมวิทยากรกระบวนการเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยกระบวนการ สร้างครู ข (นำผู้ที่ผ่านการอบรมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มาขยายความรู้ให้กับเพื่อนข้าราชการ) จำนวน 60 คน จากปลัดอำเภอ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546 เพื่อ ดำเนินสร้างแกนนำในหมู่บ้าน/ชุมชน ครู ค การเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่อย่างยั่งยืนต่อไป

4. การแต่งตั้งชุดเฉพาะกิจหรือชุดกวดขัน/ประจำตำบลออกตรวจตรา กวดขัน และติดตาม ผู้ค้า ผู้เสพในพื้นที่ โดยรวมพลังจากฝ่ายปกครอง ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ จากทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ออกตรวจสอบแหล่งมั่วสุมของเยาวชนและกลุ่มวัยรุ่นตามที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ใต้สะพาน สวนสาธารณะ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกวดขันสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งเป็นการกระตุ้นปลูกจิตสำนึกให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ได้มีบทบาทในด้านการลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในที่สุด การดำเนินการดังกล่าวได้กระทำโดยต่อเนื่องเป็นประจำทุกสัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ดำเนินการทั้ง 73 หมู่บ้าน / 7 ตำบล / 45 ชุมชน

3. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

อำเภอบางบัวทองได้ดำเนินการนำผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพภายใต้ชื่อโครงการสายใย-สัมพันธ์ โดยแยกดำเนินการในส่วนของผู้เข้ารับการบำบัดนับถือศาสนาพุทธจะรับการบำบัด ณ ศูนย์ฝึกอบรมสายใย-สัมพันธ์ วัดลำไผ่ ตำบลลำไผ่ ถ้ำนบถือศาสนาอิสลามเข้ารับการบำบัด ณ มัสยิดในตำบลนั้น ๆ ตั้งแต่ ก.ย. พ.ศ. 2543 โดยได้รับความร่วมมือจากที่ทำการปกครองอำเภอ สภ.อ.บางบัวทอง โรงพยาบาลบางบัวทอง สาธารณะสุขอำเภอบางบัวทอง อบต.ทุกแห่ง ข้าราชการครู และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้าน

ทุกตำบล ส่งคณะวิทยากรเข้าเป็นผู้อบรม ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณ 2,958,207 บาท มีผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ผู้เสพ,ผู้ค้ารายย่อย) เข้ารับการบำบัดรักษา 1,190 คน ครอบคลุมทุกหมู่บ้านทุกตำบล (73 หมู่บ้าน 7 ตำบล 45 ชุมชนและมีการติดตามผลผู้ผ่านการบำบัด) ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าว และการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็ง เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ศตส.อ.บางบัวทองได้ดำเนินการ X-RAY พื้นที่ โดยคณะกรรมการประจำหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล/เทศบาล พบ ผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่ จำนวน 406 ราย ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด อำเภอบางบัวทอง จึงได้ดำเนินการนำผู้เสพฯ เข้าทำการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนี้

ผลการปฏิบัติ

1. ทีมประสานงานประจำตำบล/เทศบาล ร่วมกับกรรมการชุดหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็ง ออกเคาะประตูบ้าน โดยทีมเคาะประตูบ้าน แนะนำผู้เสพที่ผ่านการบำบัดแล้วยังเลิกไม่ได้เด็ดขาดเข้าทำการบำบัดรักษา ตามโครงการ จิต-สังคัมบำบัด ยังสถานีอนามัย ซึ่งเปิดให้การรักษา ระหว่างเวลา 17.00 – 19.00 น. ทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ ตั้งแต่ 20 ม.ค. 46 รวม 115 คน ส่งเข้าศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่(เดือน ก.พ.46) 5 คน และทีมประสานงานประจำตำบลบางคูวัดติดตามพฤติกรรมผู้ผ่านการบำบัด ของตำบลบางคูวัดและต่อมา เลิกได้เด็ดขาด จำนวน 16 คน การติดตามตรวจสอบพฤติกรรม รวมทั้งสิ้น จำนวน 136 คน ดังมีรายละเอียด ดังนี้

- ตำบล บางคูวัด (จิต-สังคัม บำบัด) ณ สถานีอนามัยบางคูวัด จำนวน 17 คน
- ตำบลบางรักพัฒนา (จิต-สังคัม บำบัด) ณ สถานีอนามัยบ้านบางแพรก จำนวน 21 คน
- ตำบลบางบัวทอง (จิต-สังคัม บำบัด) ณ อบต. บางบัวทอง จำนวน 23 คน
- ตำบลพิมลราช (จิต-สังคัม บำบัด) ณ อบต. พิมลราช จำนวน 36 คน
- ตำบลลำโพ+ละหาร (จิต-สังคัม บำบัด) ณ สถานีอนามัยเจริญรัฐ จำนวน 18 คน
- ศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่ จำนวน 5 คน
- ติดตามผู้ผ่านการอบรมของตำบลบางคูวัด จำนวน 16 คน

รวม 136 คน

2. นำผู้เสพที่ไม่เคยผ่านการบำบัดเข้าบำบัดรักษาตามโครงการทางใหม่-ชีวิตใหม่ จำนวน 2 รุ่น 111 คน รุ่นที่ 1 ณ วัดลำโพ ระหว่างวันที่ 14 – 20 มีนาคม 2546 จำนวน 61 คน รุ่นที่ 2 ณ สุเหร่าแสงประทีป ระหว่างวันที่ 28 มีนาคม – 4 เมษายน 2546 จำนวน 50 คน เน้นกระบวนการติดตาม นัดตรวจปัสสาวะที่สถานีอนามัยใกล้บ้านและทีมเคาะประตูบ้านออกเยี่ยมเยียน จากการอบรม ศตส.อ.ได้ประสานงานให้ผู้เข้าอบรมต้องการทำงาน จำนวน 2 คน ขณะนี้ได้เข้าทำงานแล้ว และผู้ต้องการเรียนต่อ ได้ประสานให้เข้าเรียนที่ศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียน จำนวน 6 คน และที่วิทยาลัยการอาชีพไทรน้อย จำนวน 1 คน

3. ผู้ผ่านการบำบัดแล้วตามโครงการ สายใยสัมพันธ์ เข้ารายงานตัวและยืนยันว่าเลิกเสพฯ และอยู่ในกระบวนการตรวจติดตาม ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงปัจจุบัน ไม่พบสารเสพติดในร่างกาย จำนวน 159 คน แยกเป็นรายตำบล ดังนี้

- เขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง	17	คน
- ตำบลบางบัวทอง	35	คน
- ตำบลบางคูรัด	7	คน
- ตำบลบางรักใหญ่	5	คน
- ตำบลบางรักพัฒนา	17	คน
- ตำบลละหาร	37	คน
- ตำบลพิมลราช	41	คน
รวม	159	คน

สรุปขณะนี้ผู้เสพยา ในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง ผ่านกระบวนการฯ แล้วทั้งสิ้น 406 คน

ด้านการติดตามประเมินผล

จากการดำเนินการดังกล่าวทั้งด้านป้องกันและปราบปรามทำให้สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ลดลงประชาชนให้ความร่วมมือแจ้งข่าวให้กับทางราชการเพิ่มมากขึ้น ทางศูนย์ดำรงธรรม และผู้ปณ. 36 อำเภอบางบัวทอง และผู้ปณ. 23 ของสภอ.บางบัวทอง การดำเนินการของภาครัฐมีเป้าหมายที่แน่นอนจากเดิมเมื่อ พ.ศ.2543 อำเภอบางบัวทองได้รับการจัดอันดับเป็นอำเภอที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ในระดับรุนแรง ปัจจุบันทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ฯลฯ สามารถรู้ว่าใครเสพยา ใครจำหน่าย และมีจำนวนเพิ่มขึ้นและลดลงได้อย่างมีเหตุผลตรงเป้าหมาย สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ จากการนำผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ผู้เสพยา ผู้ค้ารายย่อย) เข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง ตามโครงการสายใย-สัมพันธ์ โดยเริ่มรุ่นแรกตั้งแต่ 16 กันยายน 2543 ถึงรุ่นที่ 20 วันที่ 30 พฤศจิกายน 2544 ผู้ผ่านการอบรม 1,190 คน ครอบคลุมทั้งพื้นที่ทำให้การแพร่ระบาดลดลงโดยมีการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด สามารถประเมินผล และ X-RAY พื้นที่ เหลือผู้เสพยา ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 จำนวน 406 คน และดำเนินการตามแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น ครบ 406 คน แล้ว ได้ดำเนินการติดตาม บุคคลดังกล่าวโดย ให้ทีมประสานงานประจำตำบล /เทศบาล ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็ง ติดตามพฤติกรรมและให้บุคคลทั้ง 406 คน เข้าตรวจปัสสาวะ ณ โรงพยาบาล สถานีอนามัย ใกล้เคียง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในสามเดือนแรกหลังจากผ่านกระบวนการบำบัดรักษาฯ เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดได้รับการดูแลเอาใจใส่ และมีความรู้สึกที่ดี ต่อชุมชนและสังคม ว่ายังมีผู้ที่ให้โอกาสและยังเป็นห่วง ในการดำรงชีวิตในสังคม อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังเป็นแนวทางที่นำไปสู่สังคมชุมชน ที่สามารถเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนตลอดไป

4. กิจกรรม อื่น ๆ ที่ดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด นอกเหนือไปจากการจับกุมและยึดทรัพย์

สรุปการปฏิบัติงานด้านปัจจัยเสริมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1	เดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โดยเยาวชนมุสลิม	16 มีนาคม 2546	หมู่ 12,14 ต.บางบัว	1. เดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเพื่อให้ผู้ปกครองร่วมต่อต้านยาเสพติด	500 คน	-	ผู้นำมุสลิม มัสยิด ยามาลูตดิน	
2	เข้าค่ายจริยธรรม เยาวชนภาคฤดูร้อน ปี 2546	4-24 เม.ย. 2546 25-28 เม.ย. 2546	มัสยิดอิกอมาตุลมูล มินัน มัสยิดนูรุลอียาเยะ	1.เยาวชนมุสลิมเข้าค่ายเรียนรู้หลักศาสนาและทางไกลยาเสพติด	280 คน	-	คณะกรรมการประจำมัสยิด	
3	กิจกรรมโรงงาน สีขาว	7 มีนาคม 2546	ที่ทำการปกครอง อำเภอบางบัวทอง	1. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงทำความเข้าใจกับโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 54 เกี่ยวกับกิจกรรมโรงงานสีขาว และพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2543	54 โรงงาน	-	ที่ทำการปกครองอำเภอฯ	
4	กิจกรรมตรวจปัสสาวะและให้ความรู้แก่คนงานในโรงงานอุตสาหกรรม	มีนาคม-เมษายน	โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 6 แห่ง	1. ให้ความรู้ด้านยาเสพติดและตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด	1,000 คน		ที่ทำการปกครองอำเภอฯ	
5	ตรวจปัสสาวะกลุ่มมอเตอร์ไซรับจ้าง	มีนาคม-เมษายน	คิวมอเตอร์ไซรับจ้าง	ตรวจหาสารเสพติด	200 คน		ที่ทำการปกครองอำเภอฯ	

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
10	ชุดออกตรวจคัดค้นในพื้นที่ มีการซื้อ-ขาย-เสพยา	15 ก.พ. 46	ตำบลบางคูวัด	1. จัดประชุมกำนัน, ผญบ., สมาชิก อบต., ผช. ผญบ., สว.กำนัน, แพทย์ประจำตำ บล, ตชด., อพปร. โดยนาย - อำเภอให้แนวทางดำเนิน งาน 2. จัดเวรออกตรวจ	53 คน	265,000 บาท	อบต.บางคูวัด	
11	จัดตั้งศูนย์ต่อสู้เอาชนะยา เสพติดตำบลบางคูวัด	10 เม.ย. 46	ป้อม ตชด. หน้าหมู่บ้าน พฤษา 3	1. จัดประชุมกำนัน, ผญบ., สมาชิก อบต., ผช. ผญบ., สว.กำนัน, แพทย์ประจำตำ บล, ตชด., อพปร. โดยนาย - อำเภอให้แนวทางดำเนิน งาน 2. จัดเวรรับแจ้งเบาะแสยา เสพติดรับเรื่องร้องทุกข์	53 คน	รับบริจาค	อบต.บางคูวัด	รับแจ้งร้องทุกข์ 24 ชม.
12	การเดินแอโรบิค	5 ก.พ. 46	หมู่บ้านพฤษา 3, หมู่ที่ 5 บ้านบัวทอง หมู่ที่ 5, ที่ทำ การ อบต. หมู่ที่ 4, หมู่บ้าน มนวดี หมู่ที่ 3	1. ตั้งชมรมแอโรบิค 2. ประชาสัมพันธ์ 3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ 4. ดำเนินการ	300 คน	156,000 บาท	อบต.บางคูวัด	7 วัน/สัปดาห์

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วันเดือนปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
13	ฝึกอบรมทางใหม่-ชีวิตใหม่	14 - 20 มี.ค. 46 28 มี.ค. - 3 เม.ย. 46	วัดลำโพ สุเหร่าแสงประทีป	1.ประชุมกำนัน, ผญบ., สมาชิก อบต., ตำรวจ 2.สำรวจผู้เสพเข้าร่วมบำ บัด 3.ดำเนินการ	13 คน 9 คน	20,000 บาท	อบต.บางคูรัด	
14	จัดประชุมกลุ่มผู้เสพยาที่ได้ ผ่านการบำบัดรักษา	18 ก.พ. 46	ที่ทำการ กบต.บางคูรัด	1.ออกหนังสือเชิญประชุม 2.กำนัน, ผญบ., สมาชิก อบต., ตำรวจออกติดตาม 3.ตรวจสอบสารเสพติด 4.สำหรับผู้ยังไม่เลิก สมัคร เข้ารับการบำบัด ณ สถานี อนามัยบางคูรัด ดำเนิน การวันที่ 24 ก.พ. 46	58 คน	18,000 บาท	อบต.บางคูรัด	สมัครใจเข้าฝึกอบรมจิต สังคัมบำบัด 22 คน
15	จัดแข่งขันกีฬาต้านยาเสพ ติด หมู่บ้านพฤกษา 3	5 - 6 เม.ย. 46	สนามกีฬา หมู่บ้านพฤก ษา 3	อบต.บางคูรัดร่วมกับชมรม กีฬาหมู่บ้านพฤกษา 3 จัด แข่งขันกีฬาตะกร้อด้านภย ยาเสพติด	100 คน		อบต.บางคูรัด	
16	อบต.บางคูรัด สนับสนุนกิจ กรรมบรรพชาสามเณรภาค ฤดูร้อน	2 - 24 เม.ย. 46	วัดเต็มรักสามัคคี	1.ประชาสัมพันธ์กิจกรรม 2.ประชุมกรรมการบริหาร 3.ดำเนินกิจกรรม	300 คน	33,094 บาท	อบต.บางคูรัด	สามเณร 80 คน รวม 886 คน

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วันเดือนปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
17	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์	1 ก.พ. 46	ตำบลละหาร		15 ป้าย	15,500 บาท	อบต.ละหาร	
18	จัดซื้อน้ำยาเคมีตรวจหาสารเสพติด, พร้อมอุปกรณ์	1 มี.ค. 46	ตำบลละหาร		400 ชุด/200 อัน	50,000 บาท		- ร่วม ศตส.อ. ตรวจสารเสพติด พนักงานโรงงาน
19	จัดงบประมาณสนับสนุนโครงการทางใหม่-ชีวิตใหม่ให้อำเภอบางบัวทอง	20 มี.ค. 46	ตำบลลำโพ, ตำบลละหาร		160 คน	100,000 คน	"	จำนวน 6 โรงงาน คน 1,000 คน - ตรวจติดตามผู้ผ่านการบำบัด
20	จัดงบประมาณสนับสนุนโครงการขุดความดี หลัคนิยามเสพติด กลุ่มโรงเรียนละหารสัมพันธ์	3 เม.ย. 46	ร.ร. สุเหว่าลากค้อน ตำบลละหาร		120 คน	153,600 บาท	"	
21	จัดทำโครงการแข่งขันฟุตบอลละหารร่วมใจต้านภัยยาเสพติด.	20 เม.ย. 46	สนามกีฬาชั้นดีธรรม ตำบลละหาร		500 คน	50,000 บาท	"	
	ร่วมกิจกรรมกีฬามวลชนเฉลิมพระเกียรติ	8 เม.ย. 46	สนามกีฬาจังหวัดนนทบุรี		150 คน	28,500 บาท	"	
22	ด้านป้องกัน-โครงการพืชมลราชตำบลสี่ขาวเป้าหมายเอาชนะยาเสพติด	15 ก.พ. 46	ณ อบต.พืชมลราช	- แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม	150 คน	10,301 บาท	อบต.พืชมลราช	รวม 930 คน

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
23	ด้านการป้องกัน - จัดชุดผู้นำชุมชนออกตรวจ ตรวจหาข่าว เบาะแสผู้ที่มี พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยา เสพติดโดยจัดเป็นโครงการ ต่อเนื่อง	(ครั้งแรก) 16 - 22 ก.พ. 46 (ครั้งที่ 2) 11 - 17 มี.ค. 46	ตำบลพิมลราช ทุกตำบล 8 หมู่บ้านและตำบลใกล้เคียง	- อบรม. ออกคำสั่งแต่งตั้ง ชุดปฏิบัติการออกตรวจภาค ต้น - รวมแถวที่ อบรม. พิมลราช - ออกปฏิบัติการตั้งแต่ 19.00 - 24.00 น. - สรุปผลรายงานประธาน กรรมการบริหาร	20 คน ครั้ง	22,400 บาท	อบต. พิมลราช	
24	ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด(บำบัด) จัดโครงการรวม สายใย-สัมพันธ์เพื่อเข้าร่วม กิจกรรม-สังคมน่าบัด	25 ก.พ. 46	ห้องประชุม อบต.พิมลราช	- รวมผู้ที่เคยบำบัดยาเสพติด ติดตามโครงการสายใย - สัมพันธ์ - ตรวจหาสารเสพติดจาก ผู้เคยผ่านการบำบัด - รวมผู้ที่ไม่เคยบำบัด, ตรวจหาสารเสพติด - ฟังบรรยายจากวิทยากร - ลงชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ จิต-สังคมน่าบัด - กิจกรรมต่อเนื่อง 1 เดือน	150 คน	45,000 บาท	อบต. พิมลราช	กิจกรรมต่อเนื่อง 4 เดือน จำนวน 31 คน

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
25	ด้านการแก้ไข - จัดซื้อชุดตรวจหาสารเสพติด จำนวน 300 ชุด	25 มี.ค. 46	ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ใน เขตพื้นที่ อบต.พิมลราช	- จัดเตรียมไว้ในกรณีที่ อบต.มีกิจกรรม - ส่งหนังสือให้อำเภอ		19,000 บาท	อบต.พิมลราช	
26	ด้านการป้องกันและแก้ไข - จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด จำนวน 10 ป้าย (ป้ายไม้ 2 ป้าย ป้ายเหล็ก 2 ป้าย)	25 มี.ค. 46	ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ใน เขตพื้นที่ อบต.พิมลราช	- ขออนุมัติผู้บริหาร - ดำเนินการตามข้อบังคับ งบประมาณ - จัดซื้อ / จัดจ้าง		110,000 บาท	อบต.พิมลราช	
27	ด้านการแก้ไข(บำบัด) - สนับสนุนงบประมาณและ หาผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับ ภัยยาเสพติดจำนวน 20 คน เข้าอบรมโครงการทางใหม่- ชีวิตใหม่ ร่วมกับอำเภอบาง บัวทอง(ศต.สอ.)	(รุ่น 1) 13 -19 มี.ค. 46 (รุ่น 2) 29 เม.ย. 46	- วัดลำโพ - สุเหร่าแสงประทีป	- จัดงบประมาณสนับสนุน - หาผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงยา เสพติดที่ยังไม่เคยบำบัด - ดำเนินกิจกรรมตามโครง การ	2 รุ่น 20 คน	100,000 บาท	อบต.พิมลราช	
28	การแก้ไขปัญหายาเสพติด มวลชนภายในต.พิมลราช ร่วมกิจกรรมกับจังหวัด นนทบุรีเกิดพระเกียรติและ ต่อต้านยาเสพติด	2 เม.ย. 46	อบต.พิมลราช	- รวบรวมมวลชน - ร่วมกิจกรรม	100 คน	8,000 บาท	อบต.พิมลราช	

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
29	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด - จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้อยาเสพติดระดับท้องถิ่น	17 เม.ย. 46	อบต.พิมลราช	- ขออนุมัติผู้บริหารจัดตั้งศูนย์และแต่งตั้งผู้ปฏิบัติการพร้อมอำนาจหน้าที่ - ประชุมสรุปผล	30 คน	6,500 คน	อบต.พิมลราช	
30	การแก้ไขปัญหายาเสพติด (บ่าบัด) เข้าร่วมกิจกรรมกับจังหวัดนนทบุรีของศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่	-	ศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่ อำเภอบางใหญ่ จ.นนทบุรี	-	-	87,750 บาท	อบต.พิมลราช	ตั้งเป็นงบอุดหนุนในจังหวัด(อยู่ระหว่างดำเนินการเบิกจ่าย)
						<u>408,951บาท</u>		<u>รวม 470 คน</u>
31	โครงการพบปะติดตามผู้ผ่านการฝึกอบรมสายใยสัมพันธ์ด้านยาเสพติด	23 ก.พ. 46	อบต.บางรักใหญ่	1.จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรม 2.ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการ 3.ดำเนินการตามกิจกรรม	30 คน	5,000 บาท	อบต.บางรักใหญ่	
32	โครงการกีฬาต้านยาเสพติด	15 เม.ย. 46	สนาม ร.ร. วัดมะเดื่อ	1.จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรม 2.รับสมัครผู้เข้าร่วมแข่งขัน - ฟุตบอล - เปตอง 3.ดำเนินการตามกิจกรรม	100 คน	5,000 บาท	อบต.บางรักใหญ่	
						<u>10,000 บาท</u>		<u>รวม 130 คน</u>

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วันเดือนปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
33	ป้ายศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ บางบัวทอง	19 ก.พ. 46	หมู่ที่ 2- 15	15 ป้าย		21,000 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	
34	ป้าย"คนไทยทั้งชาติ รวมใจ สร้างพลังแผ่นดินเอาชนะ ยาเสพติด	2 ก.พ. 46	อบต.บางรักพัฒนา	1ป้าย		6,000 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	
35	ชุดตรวจสารหาเสพติด พร้อมอุปกรณ์	13 มี.ค. 46	หมู่ที่ 2- 15	300 ชุด		18,000 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	- ตรวจสอบสารระดมเมอร์ไซด์ รับจ้าง จำนวน 200 คน
36	ป้ายยาเสพติด จำนวน 5 - แผ่น	13 มี.ค. 46	อบต.บางรักพัฒนา	5 ป้าย		5,500 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	- ตรวจสอบติดตามผู้ผ่านการบำบัด - ประชุมแกนนำ คณะกรรมการ
37	โครงการ"บางรักพัฒนา - ร่วมทำ ร่วคิด พิชิตยาบ้า"	13 มี.ค. 46	อบต.บางรักพัฒนา	150 คน		160,790 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	หมู่บ้าน จัดชุดตรวจหาข่าว และกดดันพื้นที่ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง
38	งบประมาณสนับสนุนโครง การทางใหม่-ชีวิตใหม่	28 มี.ค. - 3 เม.ย. 46	ณ สุเหร่าแสงประทีป	60 คน		20,000 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	
39	ร่วมกิจกรรมกีฬามวลชน เฉลิมพระเกียรติ มาก. - นนทบุรีคัพ	8 เม.ย. 46	สนามกีฬา จ.นนทบุรี	150 คน		20,000 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	
40	ร่วมกิจกรรมอุดหนุนการ - แข่งขันกีฬาเฉลิมพระเกียรติ	8 เม.ย. 46	สนามกีฬา จ.นนทบุรี	150 คน		10,000 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	
41	งบประมาณสนับสนุนโครง ศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่	9 เม.ย. 46	ศูนย์พัฒนาชีวิตใหม่	60 คน		146,250 บาท	อบต.บางรักพัฒนา	

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
42	กิจกรรมชุมชนเข้มแข็ง - ประกวดร้องเพลง - อบต.เคลื่อนที่ - จัดวัดขึ้นทะเบียนขบ่า - แจกถุงยังชีพ - แจกอุปกรณ์กีฬา - แจกโต๊ะม้าหินอ่อน	ตั้งแต่วันที่ 1,8,9,15,22, 23,29,30 มี.ค.46 5,12,19,20 เม.ย. 46	หมู่ 1,3 -14 ต.บางบัวทอง	1.ประชาสัมพันธ์ 2.จัดเตรียมสถานที่ 3.ออกดำเนินการตามกิจกรรมต่างๆ	1,500 คน / 12 ครั้ง	ครั้งละ 27,500 บาท ทั้งหมด 12 ครั้ง	อบต.บางบัวทอง	
43	แข่งขันเดินแอโรบิค	23 ก.พ. 46	ลานกีฬาเอนกประสงค์ อบต.บางบัวทอง	1.ประชาสัมพันธ์โดยแจก ใบปลิว,เสียงตามสาย,ติด ป้ายประชาสัมพันธ์ 2.รับสมัครผู้แข่งขัน 3.เตรียมสถานที่ 4.ดำเนินการ	450 คน	76,800 บาท	"	
44	กิจกรรมเดินแอโรบิค	1 ต.ค. 45 ถึง ปัจจุบัน	ลานกีฬาเอนกประสงค์ อบต.บางบัวทอง	1.ประชาสัมพันธ์โดยติด ป้ายประชาสัมพันธ์ 2.รับสมัครสมาชิก 3.ดำเนินการ	50 คน / วัน	400 บาท / วัน	"	กิจกรรมดังกล่าวดำเนินการ 5 ครั้ง/สัปดาห์
45	ชุดออกตรวจกวดขัน อบต. บางบัวทอง	7 - 14 มี.ค. 46	หมู่ 1,3 -14 ต.บางบัวทอง	1.รวมแกนนำในการดำเนิน การออกตรวจกวดขันที่ อบต.บางบัวทองเวลา18.00	15 คน / วัน	10,500 บาท/ วัน	"	

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				2. ออกตรวจจุดต้นตามพื้นที่ใน ต.บางบัวทอง จนถึงเวลา 24.00 น.		170,800 บาท		รวม 2,015 คน
46	ประชุมแกนนำต่อต้านยาเสพติด	ทุกวันจันทร์สัปดาห์ที่ 2 ของเดือน	อบต.ลำโพ	- ประชุมแกนนำต่อต้านยาเสพติด 8 หมู่บ้าน	40-50 คน/ครั้ง	-	อบต.ลำโพ	
47	สงวน้ำพระรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุและแจกผ้าห่มให้ผู้สูงอายุ	14 เม.ย. 46	วัดศรีเขตนันทาราม	- จัดหาผู้สูงอายุในเขตตำบลลำโพ 8 หมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงเข้ากิจกรรม	1,000 คน	30,000 บาท	อบต.ลำโพ	งบประมาณจัดซื้อผ้าสำหรับผู้สูงอายุ 150 คน
48	สงวน้ำพระ	15 เม.ย. 46	วัดลำโพ	- สงวน้ำพระเวลา 13.00 น.	500 คน	-	อบต.ลำโพ	
49	แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดประจำปี 2546	6,13 และ 15 เม.ย. 46	โรงเรียนวัดลำโพ	- จัดหาทีมกีฬาแข่งขันได้แก่ - ฟุตบอลเด็กและประชาชนรวม 14 ทีม - เซปักตระกร้อเด็กและประชาชน จำนวน 12 ทีม - วอลเลย์บอลหญิงจำนวน 4 ทีม	- นักกีฬา 200 คน - ประชาชนเข้ากิจกรรมประมาณ 400 คน	48,380 บาท	อบต.ลำโพ	
						78,380 บาท		ประมาณ 2,000 คน

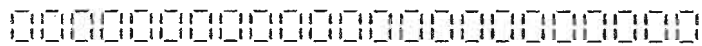
ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
50	ลานกีฬาต้านยาเสพติด	1 เม.ย. 46	หมู่ 3 ตำบลลำโพ หมู่ 2 ตำบลละหาร หมู่ 4 ตำบลบางบัวทอง หมู่ 5 ตำบลบางรักพัฒนา	1. ประชาสัมพันธ์ 2. รับสมัคร 3. ดำเนินการแข่งขัน	220 คน 150 คน 450 คน 170 คน	30,000 บาท 10,000 บาท 40,000 บาท 20,000 บาท	สนง.พัฒนาชุมชน	6 - 17 เม.ย. 46
51	ลานเต้นแอโรบิก	1 ก.พ. 46	หมู่ 3 ตำบลลำโพ หมู่ 4 ตำบลบางบัวทอง หมู่ 8 ตำบลพิมลราช หมู่ 11 ตำบลบางรักใหญ่ หมู่ 5 ตำบลบางคูรัด	1. ประชาสัมพันธ์ 2. รับสมัครสมาชิก 3. ดำเนินการ	70 คน 200 คน 100 คน 60 คน 100 คน	- - - - -	สนง.พัฒนาชุมชน	อาทิตย์ละ 6 วัน " " " "
52	การตรวจเยี่ยม	1 ก.พ. 46	7 ตำบล 12 หมู่บ้าน	ตรวจเยี่ยมให้กำลังใจผู้ติด	130 คน	-	สนง.พัฒนาชุมชน	อาทิตย์ละ 1-2 วัน
53	ดำเนินการบำบัดรักษา	19 มี.ค. 46	หมู่ 2 ตำบลลำโพ หมู่ 9 ตำบลละหาร	สำรวจและนำผู้ติดยาเข้า รับการบำบัดทางใหม่-ชีวิต ใหม่	70 คน 60 คน	45,000 บาท 45,000 บาท	สนง.พัฒนาชุมชน	19-24 มี.ค. 46 29 มี.ค. - 3 เม.ย. 46
54	เสริมสร้างความเข้มแข็ง ชุมชน	1 ก.พ. 46	7 ตำบล 73 หมู่บ้าน	สร้างเครือข่าย หมู่บ้านเป้า หมายหมู่ละ 10 คน	730 คน	-	สนง.พัฒนาชุมชน	<u>รวม 2,530 คน</u>
55	ให้สุขศึกษา	3 ก.พ. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความโรคสมองตติยา	50 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
56	ออกอนามัยโรงเรียน	7 ก.พ. 46	ร.ร. นันทวรวิทย์	ให้สุขศึกษาเรื่องยาเสพติด	200 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
57	ให้สุขศึกษา	10 ก.พ. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า	100 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
58	ออกอนามัยโรงเรียน	14 ก.พ. 46	ร.ร. พระแม่ฯ	ให้ความรู้เรื่องยาเสพติด	300 คน	-	รพ.บางบัวทอง	

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
59	หน่วยแพทย์เคลื่อนที่	16 ก.พ. 46	หมู่บ้านรัตนานิเบศร์	1. ประชาสัมพันธ์ 2. ให้บริการตรวจรักษา พยาบาล 3. จ่ายเวชภัณฑ์ 4. ให้สุขศึกษาเรื่องยาบ้า 5. แนะนำประชาชนเกี่ยวกับ การทำกลุ่มจิตสังคมนา บัด	92 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
60	ให้สุขศึกษา	17 ก.พ. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สารระเหย	60 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
61	ออกอนามัยโรงเรียน	21 ก.พ. 46	ร.ร.ดรุณวิทย์	ให้สุขศึกษาเรื่องยาเสพติด	100 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
62	ให้สุขศึกษา	24 ก.พ. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	100 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
63	ออกอนามัยโรงเรียน	28 ก.พ. 46	ร.ร.ไฮตศึกษา	ให้ความรู้เรื่องยาบ้า	30 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
64	ให้สุขศึกษา	3 มี.ค. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความรู้เกี่ยวกับการบำบัด รักษาแบบจิตสังคมนา บัด	100 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
65	ให้สุขศึกษา	10 มี.ค. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	70 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
66	ให้สุขศึกษา	17 มี.ค. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความรู้เรื่องยาบ้า	80 คน	-	รพ.บางบัวทอง	

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วันเดือนปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
67	ให้สุขศึกษา	24 มี.ค. 46	ตึกผู้ป่วยนอก	ให้ความรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษาแบบจิตสังคัมบำบัด	60 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
68	การเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	14 - 20 มี.ค. 46	วัดลำโพ	1. ตรวจสอบสุขภาพ 2. ทำกิจกรรมกลุ่ม 3. กิจกรรมการออกกำลังกาย 4. กิจกรรม walk rally 5. กิจกรรมนันทนาการ 6. พิธีสาบานตนว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 7. การบำเพ็ญประโยชน์แก่สาธารณะ 8. กิจกรรมอำลา	61 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
69	การเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	28 มี.ค. - 3 เม.ย. 46	สุเหร่าแสงประทีป	"....."	50 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
70	หน่วยแพทย์เคลื่อนที่	16 มี.ค. 46	อบต.พิมลราช	1. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 2. ให้บริการตรวจรักษาพยาบาล 3. จ่ายเวชภัณฑ์	100 คน	-	รพ.บางบัวทอง	

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	วันเดือนปี ที่จัดกิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
71	หน่วยจังหวัดเคลื่อนที่	7 เม.ย. 46	อบต.พิมลราช	4.ให้ลูกศึกษาเรื่องยาน้ำ 5.เผยแพร่ความรู้เรื่องการ บำบัดรักษาแบบจิตสังคัม บำบัด	92 คน	-	รพ.บางบัวทอง	รวม 1,695 คน
72	หน่วยแพทย์เคลื่อนที่	20 เม.ย. 46	อบต.บางคูรัด	"....."	50 คน	-	รพ.บางบัวทอง	
73	ชมรมแอโรบิค	ตั้งแต่ ตุลาคม 45 ถึง 30 เม.ย 46(วันจันทร์ - วันศุกร์)	ทุกตำบล	- ประชาสัมพันธ์ - สมัครสมาชิก - ดำเนินการ	968 คน	จาก อบต ,เงิน สมาชิก,สสจ, รพ.บางบัวทอง	สาธารณสุขอำเภอ	รวม 1,070 คน
74	ชมรมไม้พอง	ตั้งแต่ ตุลาคม 45 ถึง 30 เม.ย 46(วันจันทร์ - วันศุกร์)	ทุกตำบล	- ประชาสัมพันธ์ - สมัครสมาชิก - ดำเนินการ	102 คน	จาก อบต ,เงิน สมาชิก,สสจ, รพ.บางบัวทอง	สาธารณสุขอำเภอ	
75	พัฒนาทักษะชีวิต"การป้องกันยาเสพติด"	9 เม.ย. 46	วัดละหาร	- บรรยาย - ชมวีดีทัศน์ - ร่วมกิจกรรม - สรุปประเมินผล	116 คน	1,000 บาท	กศน.บางบัวทอง	สามเณรภาคฤดูร้อน
76	พัฒนาทักษะชีวิต"การป้องกันยาเสพติด"	17 เม.ย. 46	วัดบางไผ่	"....."	55 คน	1,000 บาท	กศน.บางบัวทอง	สามเณรภาคฤดูร้อน รวม 171 คน

**โครงการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
ประจำปี 2546**

ชื่อโครงการ **ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา**

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อส่งเสริมให้ นักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับโทษ พิษ ภัยของยาเสพติด
 2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษามีเกราะป้องกันตัวจากยาเสพติด
 3. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการส่งข่าวให้กับทางราชการด้านยาเสพติด

วิธีดำเนินการ **เข้าพบปะ นักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษา (ผู้เข้าพบปะตามคำสั่งแนบท้ายนี้) รายละเอียดดังนี้**

ระดับ	โรงเรียน	ที่ตั้ง	ระยะเวลาที่ดำเนินการ	สังกัด
มัธยมศึกษา (ม.1-3)	พระแม่สกุลสงเคราะห์	ต.โสนลอย(เขตเทศบาล)	ก.พ.-ต.ค. 46	เอกชน
	นันทรวินัย
	กสิณธร	ต.บางรักพัฒนา
	ศิริมงคลศึกษา	ต.บางรักพัฒนา
	ญามีอุบล อีควาน	ต.ละหาร
	วัดลาดปลาตุก	บางรักพัฒนา	การประถมศึกษา
	สุเหร่าปากคลองลำวี	ละหาร
	ระดังหินประชาสรรค์	พิมลราช
	สุเหร่าลากค้อน	ละหาร
	ชอและย์ศึกษา	ละหาร
วัดมะเดื่อ	บางรักใหญ่	
เทศบาลวัดละหาร	ต.โสนลอย(เขตเทศบาล)	เทศบาล	
มัธยมศึกษา (ม. 1-6)	บางบัวทอง	ต.พิมลราช	กรมสามัญ
	โสดศึกษา จ.นนทบุรี	ต.โสนลอย(เขตเทศบาล)
อาชีวศึกษา	ดุสิตพัฒนิกการนนทบุรี	ต.โสนลอย(เขตเทศบาล)	เอกชน
	พัฒนิกการบางบัวทอง	ต.พิมลราช	เอกชน
รวม	16 แห่ง	-	-	-

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว พรพิมล รัตนพงศ์ เกิดวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2522 ที่เขตนานนาวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสถิติศาสตร์บัณฑิต สาขาประกันภัย จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2544 จากนั้นก็ได้เข้ามาศึกษาต่อที่ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย